

biuletyn informacyjny

83
2006

TEOLOGIA W POLSCE

ISSN 1732-4572

W NUMERZE:

Habilitacje i doktoraty na polskich
WT 3

Doktoraty
GĄSIOR - 15
ROWICKA - 19
SZWARC - 22

Recenzje:
PAŁUBSKA - O Krzyszowskiego
„Kulturze duchowej” 12

Sprawozdania:
Działalność WT w Opolu 9

Nowości wydawnicze:
SEWERYNIAK 26; ROGOWSKI 27;
KRÓLIKOWSKI i KUPIEC 28;
KUBACKI 28; MOLTMANN 31;
ALBERIGO 32; MAJEWSKI 33;
Teologia polska na XXI wiek 34;
WT US 35; RT 35; Personalism 36;
MELNYK 37, 38; Ateneum
Kapłańskie 40, 41; GRZESZCZAK
43; OZOROWSKI 43;
NAPIÓRKOWSKI A. 44; BARON

i PIETRAS 44; Leksykon
pielgrzymek Jana Pawła II 45;
Leksykon wypowiedzi Jana
Pawła II do Polaków 45;
Starożytny Kościół 46;
O'DONNELL 46; SIDE 47;
HOJNOWSKI 47; SŁUPEK 48;
Praca a kultura 48; OKULEWICZ
50; KUSTUSZ 50; MASTALSKA 51;
BARTOSZEWSKI 51;
WOJTKOWSKI sprostowanie 52

Poczta 8, 11, 18, 30, 32, 36, 39, 52,
55

Personalia:
Ks. Stanisław Gręś 56
Bp Marian Rojek 62

Spotkania:
Człowiek – Wiara – Kultura 53
XXXVIII Tydzień Eklezjologiczny
54

Członkowie PTM 2

Członkowie Polskiego Towarzystwa Mariologicznego

Członkowie zwyczajni

1. Abp dr Stanisław Nowak
2. Bp prof. dr hab. Edward Ozorowski
3. Bp dr Edward Białogłowski
4. Bp dr Zygmunt Zimowski
5. Bp dr hab. Stanisław Budzik
6. Ks. dr Teofil Siudy
7. Ks. dr Kazimierz Pek MIC
8. O. dr Jan Pach OSPPE
9. Ks. dr Włodzimierz Kowalik
10. Ks. prof. dr hab. Lucjan Balter SAC
11. O. prof. dr hab. Tadeusz D. Łukaszuk OSPPE
12. O. prof. dr hab. Stanisław C. Napiórkowski OFMConv
13. O. mgr lic. Stanisław Piętka OFMConv
14. Dr Danuta Mastalska
15. Dr hab. Roman Mazurkiewicz
16. Ks. dr Waclaw Siwak
17. S. mgr lic. Maria Kajdan
18. S. mgr Alicja Wilczko
19. Ks. prof. dr hab. Stanisław Włodarczyk
20. Ks. prof. dr hab. Antoni Tronina
21. Ks. dr hab. Krzysztof Kowalik SDB
22. O. dr Grzegorz Bartosik OFMConv
23. Ks. prof. dr hab. Roman Karwacki
24. O. prof. dr hab. Szczepan Jabłoński OSPPE
25. O. dr Alfons Kustusz OFM
26. Ks. dr Stanisław Harężga
27. Ks. dr Antoni Nadbrzeżny
28. Ks. dr hab. Piotr Liszka
29. Ks. dr Jerzy Buczek
30. O. mgr lic. Mirosław Adaszekiewicz OFMConv
31. Ks. dr Dariusz Kaliński
32. Ks. dr Janusz Kumala MIC
33. Ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski
34. Ks. dr Zbigniew Wiszowaty
35. Ks. dr Henryk Wollny
36. Ks. dr Emilio Cardenas
37. Ks. dr hab. Jerzy Buxakowski
38. Ks. dr Stanisław Gręś
39. Ks. dr Michał Maciołka
40. Ks. prof. dr hab. Wojciech Życiński SDB
41. Ks. dr Adam Sikorski MIC
42. Ks. dr hab. Janusz Królikowski
43. Ks. prof. dr hab. Władysław Nowak
44. Ks. dr hab. Marian Kowalczyk SAC
45. Ks. mgr lic. Kazimierz Fiedeń MSF
46. Dr Elżbieta Adamiak
47. Ks. dr hab. Zdzisław Kliś
48. Ks. dr hab. Jan Machniak
49. Ks. dr Janusz Lekan
50. Ks. prof. dr hab. Józef Kudasiewicz
51. Ks. dr hab. Wojciech Hanc
52. Ks. dr Jarosław Woch
53. O. prof. dr hab. Józef Z. Kijas OFMConv
54. Prof. dr hab. Karol Klauza
55. O. dr hab. Andrzej Napiórkowski OSPPE
56. Ks. dr Adam Rybicki
57. Ks. dr Marek Gilski
58. Ks. dr hab. Anton Adam CM

59. Dr hab. Jana Moricova
60. Ks. dr Andrzej Szafulski
61. O. dr Mieczysław Łacek OSPPE
62. Prof. dr hab. Antoni Jackowski
63. Dr Izabela Soljan
64. Ks. prof. dr hab. Roman Rogowski
65. Ks. prof. dr hab. Władysław Głowa
66. O. mgr Piotr Lenart OFMConv
67. Dr Krzysztof Staniek
68. Ks. Mirosław Drozdek SAC
69. Ks. prof. dr hab. Witold Zdaniewicz SAC
70. O. mgr Ryszard Żuber OFMConv
71. Ks. dr hab. Jacek Bolewski SJ
72. O. mgr lic. Zygmunt Chmielarz OP
73. O. prof. dr hab. Andrzej Potocki OP
74. O. dr Adam Wojtczak OMI
75. O. dr Gabriel Jan Bartoszewski OFMConv
76. Ks. dr Ryszard Świder
77. Dr Ryszard Obarski
78. O. mgr lic. Jan Maria Olszewski OFMConv
79. O. mgr lic. Azariasz Jacek Hess OFM
80. Ks. mgr Jerzy Karbownik
81. Ks. mgr Józef Waśniowski
82. O. dr hab. Bogusław Kochaniewicz OP
83. O. dr hab. Stanisław Kałdon OP
84. Ks. dr hab. Bogdan Ferdek
85. Ks. dr hab. Krzysztof Guzowski
86. Ks. dr Jarosław Lipniak
87. Ks. mgr lic. Gerard Gromowski

Członkowie korespondenci

1. Ks. mgr Leopold Kotwicki
2. Dr Roman Malinowski
3. Ks. mgr Sławomir Madajewski
4. Dr Czesław Madej
5. Mgr lic. Mieczysława Rzążewska
6. Mgr lic. Monika Waluś
7. Ks. prof. UKSW dr hab. Wojciech Pazera
8. O. dr Ryszard Kuczer OMI
9. Ks. dr Zdzisław Sadko
10. Ks. mgr Kazimierz Brzozowski CRL
11. Ks. Marian Stochniałek
12. Ks. mgr Władysław Tokarczyk
13. Zofia Madej
14. Ks. mgr lic. Bonifacy Józef Madla
15. Ks. mgr Jan Kudłacik SAC
16. Ks. mgr Marek Dąbek SDB
17. Ks. mgr Bogdan Dziwosz
18. Dr Wincenty Łaszewski
19. Dr Krzysztof Wojcieszek

Obecni członkowie zwyczajni, którzy byli wcześniej członkami korespondentami:

1. Ks. prof. dr hab. Roman Rogowski
2. Ks. prof. dr hab. Władysław Głowa
3. Dr Jana Moricova
4. Ks. dr Anton Adam CM
5. Ks. mgr Józef Waśniowski
6. Ks. mgr Jerzy Karbownik
7. Ks. Mirosław Drozdek SAC
8. Ks. mgr lic. Gerard Gromowski

Habilitacje i doktoraty uzyskane z teologii dogmatycznej na Wydziałach Nauk Kościelnych w Polsce 1987-2004

(na podstawie: Rada Naukowa Konferencji Episkopatu Polski, *Habilitacje i doktoraty uzyskane na Wydziałach Nauk Kościelnych w Polsce 1987-2004*, red. ks. Czesław Rychlicki, Płock 2005)

Katolicki Uniwersytet Lubelski

Habilitacje

1. Czaja Andrzej, ks. dr, *Credo in Spiritum Vivificantem. Pneumatologiczna interpretacja Kościoła jako komunii w posoborowej teologii niemieckiej*, s. 356, 2003 r.
2. Gózdź Krzysztof, ks. dr, *Teologia historii zbawienia według Oscara Cullmanna*, 1996 r.
3. Guzowski Krzysztof, ks. dr, *Symbolika trynitarna Brunona Fortego*, s. 465, 2004 r.
4. Klauza Karol, dr, *Teologiczna hermeneutyka ikony*, s. 199 + aneks II - s. 29, 2001 r.
5. Kowalik Krzysztof, ks. dr, *Funkcja doświadczenia w Teologii*, s. 287, 2003 r.
6. Szmulewicz Henryk, ks. dr, *Chrystocentryzm Eschatologii: Analiza polskich publikacji teologicznych po ukazaniu się Katechizmu Kościoła Katolickiego (1992-2002) w kontekście postulatów eschatologii chrystocentrycznej A. Nossola*, s. 405, 2004 r.
7. Szymik Jerzy, ks. dr, *Problem teologicznego wymiaru dzieła literackiego Czesława Miłosza*, 1996 r.

Doktoraty

1. Adamiak Elżbieta, *Maryja w feministycznej teologii Cathariny Halkes*, 1994 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
2. Bendyk Myron, ks., *Partykularność Kościołów w Kościele powszechnym w nauczaniu metropolitów lwowskich obrządku ukraińskiego XX wieku*, s. 311, 2001 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
3. Borowski Wojciech, ks., *Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa według Waltera Kaspera*, s. 251, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
4. Bujnowski Karol, ks., *Chrześcijańskie misterium człowieka według Erica L. Mascalla*, s. 197, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
5. Cárdenas de Emilio, ks., *Maryjne itinerarium Wilhelma Józefa Chaminadea, misjonarza Maryi (1761-1850)*, s. 494, 2001., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
6. Chodkowski Franciszek, o., *Bóstwo Jezusa Chrystusa w nauczaniu kard. Józefa Ratzingera*, s. 319, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.

7. Chowaniec Marian, ks., *Eschatologia w dziełach kardynała Jana Chryzostoma Korca*, 1994 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
8. Czaczkowska Jadwiga, *Integralność stworzenia według ekologicznych dokumentów Światowej Rady Kościołów*, 1994 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
9. Czaja Andrzej, ks., *Jedna Osoba w wielu osobach. Pneumatologiczna eklezjologia Herberta Mühlena*, 1994 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
10. Drażyk Monika, *Chrystologia relacyjna w ujęciu Helmuta Richarda Niebuhra*, s. 208, promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik.
11. Dudik Aleksander, *Sytuacja wyznaniowa na Białorusi jako uwarunkowanie działalności ekumenicznej*, s. 245, 2004 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
12. Fac Waldemar, ks., *Teologiczny wymiar teilhardowskiej antropologii społecznej*, s. 256, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
13. Gilski Marek, ks., *Mariologia kontekstualna św. Augustyna*, s. 208, 2002 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
14. Goliszek Tomasz, ks., *Problem reinterpretacji kerygmatu chrześcijańskiego w nowej ewangelizacji*, s. 393, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Gózdź.
15. Gorban Richard, ks., *Teologia historii według Mikołaja Bierdiajewa*, s. 383, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
16. Hałabis Józef, ks., *Soteriologia agapetologiczna według Franciszka Dziaska*, s. 298, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Gózdź.
17. Hołuj Marcin, ks., *Mysterium unitatis Christi Wincentego Granata*, s. 264, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik.
18. Jabłoński Jarosław, ks., *Soteriologiczna symbolika Krwi Chrystusa w polskiej literaturze posoborowej*, s. 297, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
19. Jaklewicz Tomasz, ks., *Formuła Marcina Lutra „simul iustus et peccator” jako problem teologiczny w kontekście ekumenicznym*, s. 303, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik.
20. Jaworski Dariusz, ks., *Rozwój koncepcji stworzenia w myśli europejskiej XIX i XX wieku*,

- s. 251, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
21. Kaliński Dariusz, ks., *Teologiczne tradycje nauki o Najświętszej Maryi Pannie w Kościele greko-katolickim na przykładzie pism arcybiskupa Andrzeja Szeptyckiego*, 1994 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
22. Konieczny Mariusz, ks., *Stwórca w XX-wiecznej myśli europejskiej*, s. 419, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
23. Kovalkovskyy Volodymyr, *Antropologia personalistyczna Wincentego Granata*, s. 428, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
24. Kowalik Krzysztof, ks., *Doktora Marcina Lutra Komentarz do Magnificat. Studium teologiczno-ekumeniczne*, 1994 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
25. Kozak Michał, ks., *Kościół jako communio według Gérarda Philipsa*, s. 207, 2000 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
26. Krzemiński Krzysztof, ks., *Historiozbawcze posłannictwo Ducha Świętego według Heriberta Mühlena*, 1999 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
27. Kulczycka Anna, *Obraz Boga w kazaniach Kasjana Korczyńskiego OFMConv (1725-1784)*, s. 252, 2004 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
28. Kuzmiak Milan, ks., *Rozumienie pośrednictwa w nauczaniu Jana Pawła II*, s. 340, 2001 r., promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Góźdz.
29. Majewski Józef, *Nowotestamentalny obraz Matki Pana według katolicko-luterańskiego dialogu w USA*, 1994 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
30. Małecki Roman, ks., *Tajemnica Kościoła jako wspólnoty według Johna D. Zizioulasa*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Waclaw Hryniewicz.
31. Mańka Antoni, ks., *Kościół jako „środowisko Boże” według Pierre Teilharda de Chardin*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
32. Misa Stefan, ks., *Chrystologia historiozbawcza według Bruno Fortego*, s. 316, 1999 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
33. Moricova Jana, *Matka Boża Siedmiobolesna, Patronka Słowacji. Teologia i kult*, 1999 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
34. Moskal Krzysztof, *Nauka Jana Husa o Kościele według traktatu De ecclesia. Studium teologiczno-ekumeniczne*, s. 227, 2000 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
35. Nadbrzeżny Antoni, ks., *Od Matki Odkupienia do Matki wszystkich wierzących. Mariologia Edwarda Schillebeeckxa*, s. 226, 2002 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
36. Nikitin Sergiy, *Zbawienie według Mikołaja K. Roericha (1874-1947)*, s. 224, 2004, promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
37. Obarski Ryszard, *Mariologiczne implikacje teologicznej metody „Grupy z Dombes”*, s. 378, 2004 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
38. Pawłowski Sławomir, ks., *Zasada hierarchii prawd według najnowszej myśli teologicznej (1984-1998)*, s. 396, 1999 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
39. Pek Kazimierz, ks., *Implikacje mariologiczne pneumatologii Yvesa Congara*, 1999 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
40. Pęcherzewski Wojciech, ks., *Eklezjologia egzystencjalna Karla Rahnera*, s. 267, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Góźdz.
41. Porada Ewa, *Problematyka eklezjalna i eklezjologiczna na łamach miesięcznika Więź (1958-98)*, s. 306, 2001, promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik.
42. Siennicki Jan, ks., *Chrześcijańska wizja dziejów w pismach Zygmunta Krasińskiego*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
43. Siomak Adam, ks., *Sukcesja apostołska w dialogu ekumenicznym luterańsko-rzymskokatolickim na forum światowym*, s. 291, 2004 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
44. Skrzypczak Robert, ks., *Ecclesia in statu missionis. Podstawy eklezjologii misyjnej w świetle dokumentów papieża Jana Pawła II*, s. 484, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
45. Ślodička Andrej, ks., *Znaczenie tradycji wschodniej w nauczaniu Jana Pawła II*, s. 432, 2001 r., promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Góźdz.
46. Sprutta Justyna, *Ikoniczne aspekty sensus fidelium*, s. 186 + aneks, 2003 r., promotor: p. prof. dr hab. Karol Klauza.
47. Staniek Krzysztof, *Teologia kazań wygłoszonych w czasie koronacji obrazów i figur Matki Bożej w Polsce w II połowie XX wieku*, s. 356, 2003 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
48. Szkudzińska Beata, *Teologia współczesna Godów w Kanie Galilejskiej i Testamentu z Krzyża*, s. 161, 2004, promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
49. Szulc Jan, ks., *Repetycyjna struktura czasu a chrześcijaństwo według Mircea Eliadego*, s. 200, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.
50. Szymiczek Henryk, ks., *Problem eklezjalnej tożsamości wspólnot podstawowych w Kościele lokalnym na przykładzie Ekwadoru*, s. 253, 1999 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
51. Świdorski Andrzej, ks., *Próba oceny nauki Andrzeja Frycza Modrzewskiego o zjednoczeniu Kościoła Chrystusowego w świetle Drugiego Soboru Watykańskiego*, 1998 r., promotor: ks. bp prof. dr hab. Alfons Nossol.
52. Vansač Peter, ks., *Teologia Bożego miłosierdzia według Jana Pawła II*, s. 300, 2001 r., promotor: ks. prof. dr hab. Krzysztof Góźdz.
53. Wasyliw Roman, ks., *Koncepcja Kościoła u Metropolity Kijowskiego Piotra Mohyły*, s. 383, 1999 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Bartnik.

54. Wiszowaty Zbigniew, ks., „Ukryty Oblubieniec”. Św. Jana od Krzyża nauka o Bogu, s. 206, 2001 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.
55. Zok Joachim, ks., *Posłannictwo Świeckich Kościoła w Afryce według nauczania Jana Pawła II*, s. 196 + aneks, 2004 r., promotor: o. prof. dr hab. Stanisław Napiórkowski.

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Habilitacje

1. Bokwa Ignacy, ks. *Trynitarno-chrystologiczna interpretacja eschatologii w ujęciu Hansa Ursa von Balthasara*, 1998 r.
2. Karwacki Roman, ks., *Communicatio Spiritus Sancti. Pneumatologiczna interpretacja Kościoła jako Communio według dokumentów dialogu katolicko-luterańskiego na forum światowym*, 2000 r.
3. Ozorowski Mieczysław, ks., *Benedykta Hessego nauka o małżeństwie (1389-1456). Studium teologiczno-dogmatyczne*, 2002 r.
4. Rabiej Stanisław, ks., *In Spiritu Et Veritate. Kult ofiarnczy w chrześcijaństwie i innych religiach*, 1998 r.
5. Rychlicki Czesław, ks., *Sakramentalny charakter przymierza małżeńskiego. Studium teologicznodogmatyczne*, 1998 r.

Doktoraty

1. Adamczak Eleonora, s., *Rola zjednoczenia Apostolstwa Katolickiego w budowaniu jedności Kościoła według założeń W. Pallotti*, 1991 r., promotor: ks. prof. dr hab. Alfons Skowronek.
- = 2. Aptacy Janusz, ks., *Antropologia teologiczna Oliviera Clement*, 2003 r., promotor: ks. bp dr hab. Edward Ozorowski.
3. Artyszuk Włodzimierz, ks., *Osoba ludzka w teologii ks. Wincentego Granata*, 1995 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.
4. Bachanek Grzegorz, ks., *Eklezjologia Josepha Ratzingera*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.
5. Baran Kazimierz, ks., *Eucharystia celebracją paschalnego misterium*, 1991 r., promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Zuberbier.
6. Bernyś Mariusz, ks., *Miłosierdzie jako największy przymiot Boga w pismach Siostry Faustyny Kowalskiej*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.
7. Bienasz Tadeusz, ks., *Niła Sorskiego teologiczna antropologia życia wewnętrznego*, 2001 r., promotor: ks. bp dr hab. Edward Ozorowski.
8. Bobrowski Zdzisław, ks., *Duch Święty w teologii i działalności O. S. Kolpińskiego CSSP*, 1988 r., promotor: ks. prof. dr hab. Alfons Skowronek.
9. Dąbrowska Elżbieta, *Misterium Paschalne podstawą jedności chrześcijan w ujęciu ks. Wacława Hryniewicza*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

10. Dąbrowski Wiesław, ks., *Zagadnienie poznawalności Boga w "Super Boetium De Trinitate" św. Tomasza z Akwinu*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.
11. Ewartowska Jolanta, *Antropologia teologiczna Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Studium teologicznodogmatyczne*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.
12. Girdžiūšas Valdas, ks., *Kościół - komunია Boga i ludzi w literaturze teologicznej po Soborze Watykańskim II*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski.
13. Gręś Stanisław, ks., *Relacja: "Duch Święty - Maryja" we współczesnej teologii katolickiej (1965-1985)*, promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.
14. Jagodziński Marek, ks., *"Communio" dzięki komunikacji. Teologiczny wymiar teologii komunikatywnego działania w eklezjologii Medarda Kehla SJ*, 2001 r., promotor: ks. prof. dr hab. Ignacy Bokwa.
15. Jedynak Witold, ks., *Apostolstwo Świeckich w Kościele i świecie w ujęciu biskupa Ignacego Tokarczuka*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.
16. Kaźmierczak Barbara, *Kościół znakiem Boga poszukującego człowieka. Próba aksjologicznego odczytania eklezjologicznej myśli Wacława Hryniewicza*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter. (teologia apostołstwa).
17. Kaźmierczak Małgorzata, *Wacława Hryniewicza wizja communio sanctorum. Studium teologiczno-dogmatyczne*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter. (teologia apostołstwa).
18. Kiejkowski Paweł, ks., *Kapłaństwo w pismach błogosławionego biskupa Józefa Sebastiana Pelczara (1842-1924)*, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.
19. Korsak Mirosław, ks., *Dialog katolicko-prawosławny w ujęciu Jana Pawła II*, 1999 r., promotor: ks. bp dr hab. Edward Ozorowski.
20. Koźlak Piotr, ks., *Apostolski wymiar charyzmatu Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela. Studium teologiczno-dogmatyczne*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter. (teologia apostołstwa).
21. Kucza Grzegorz, ks., *Zmartwychwstanie człowieka jako rzeczywistość zbawcza. Interpretacja prawdy o zmartwychwstaniu ciała w polskiej teologii kerygmatycznej XX wieku*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.
22. Kwiatkowski Bogusław Daniel, ks., *Il pensiero cristologico nell'opera di Giovanni Moioli, Pontifivna Studiorum Universitas a S. Thoma Aq. in Urbe, Facolta Teologica*, s. 211, Roma 1997, promotor: prof. Nella Filippi, nostryfikacja - 2000 r.
23. Lewandowska Bogusława, *Między nihilizmem a katolicyzmem. Stanisława Brzozowskiego poszukiwania idei uniwersalistycznej*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.
24. Lipian Janina, s., *Miejsce i rola człowieka świeckiego w Kościele w ujęciu Anny Jenie*, 1988 r.,

promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

25. Marias Edyta, *Antropologiczny charakter pytań o Boga w poszukiwaniach Karola Ludwika Konińskiego*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.

26. Nycz Anna Ewa, *Sąd eschatologiczny - rzeczywistość nieznaną. Obecność tekstów biblijnych i ich interpretacja w polskiej literaturze kerygmatycznej XX wieku*, 1994 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

27. Oględzki Artur, ks., *Teologiczne idee Jana Pawła II w przesłaniu do Polski*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski.

28. Pohoretsky Vasyl, ks., *Rozwój ruskiej prawosławnej eklezjologii w XVII-XX wiekach. Studium ekumeniczne*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter

29. Proniewski Andrzej, ks., *Il Battesimo in relazione alla natura e missione salvifica della Chiesa secondo Karl Rahner*, Pontificia Università Gregoriana, Roma 2000, s. 252, promotor: prof. Philip J. Rosato SJ, nostryfikacja 2000 r.

30. Przyszychowska Marta, *Nauka o łasce w dziełach świętego Grzegorza z Nyssy*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.

31. Roszewski Mariusz, ks., *Kryteria dojrzałej osobowości w rodzinie według Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Studium dogmatyczno-psychologiczne*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski.

32. Rynkowski Robert, *Teologia osoby w ujęciu Czesława Stanisława Bartnika*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Ignacy Bokwa.

33. Sankowski Bogdan, ks., *Teologiczne podstawy nauczania i duszpasterskiej troski Kościoła katolickiego wobec zjawiska współczesnej migracji*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski.

34. Sawiński Marian, ks., *Podstawy antropologii teologicznej społeczności Kościoła w nauczaniu Jana Pawła II. Studium dogmatyczno-pastoralne*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski.

35. Sikora Janusz, ks., *Nowe nurty eschatologii w polskiej literaturze teologicznej 1964-1993*, 1996 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

36. Siuta Danuta, s., *Apostolski wymiar miłości miłosiernej w refleksji teologicznej w życiu ks. Zygmunta Gorazdowskiego (1845-1920)*, 1988 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

37. Sobociński Marek, ks., *Wydarzenie Jezusa Chrystusa jako odzwierciedlenie wewnętrznego życia Trójcy Świętej w ujęciu Ursa von Balthasara*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.

38. Struzik Zdzisław, ks., *Znaczenie rodziny chrześcijańskiej na tle koncepcji narodu w nauczaniu Kardynała S. Wyszyńskiego w okresie Wielkiej Nowenny Tysiąclecia (1957-1966)*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Lewandowski.

39. Szelachowski Edward, ks., *Godność Najświętszej Maryi Panny w ujęciu św. Wawrzyńca z Brindisi*, 1987 r., promotor: ks. bp dr hab.

Edward Ozorowski.

40. Trojanowski Andrzej, ks., *Antymarcjonistyczna interpretacja kary Bożej w Orygenesie homiliach na Jeremiasza i Ezechiela*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.

41. Wańka Andrzej, ks., *Zamiar stworzenia panreligii w doktrynie Towarzystwa Teozoficznego*, 1999 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jacek Salij.

42. Wermter Winfried, ks., *Das Marienbild des heiligen Kaspar del Bufalo auf dem Hintergrund der zeitgenössischen Marienverehrung in Polen*, 1989 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

43. Zdrzałek Jacek, ks., *Trynitarnie źródła życia konsekrowanego w nauczaniu Jana Pawła II. (Od początku pontyfikatu do wydania adhortacji Vita Consecrata)*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter. (teologia apostołstwa).

44. Ziaber Artur, ks., *Rola kapłana w kościele lokalnym w pismach Józefa Sebastiana Pelczara*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

45. Zygnier Leszek, *Biskupa Adolfa Piotra Szelażka koncepcja teologii*, 1997 r., promotor: ks. prof. dr hab. Lucjan Balter.

Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie

Habilitacje

1. Bednarz Michał, ks., *Jezus Sługą Pańskim według Nowego Testamentu*.

2. Kijas Zdzisław, o., dr, *Homo creatus est. Ekumeniczne studium antropologii Pawła A. Floreńskiego i Hansa Ursa von Balthasara*, 1997/1998 r.

3. Łukaszuk Dionizy, o., dr, *Doświadczenie Boga w Tajemnicy Jego Miłosierdzia u bł. Faustyny Kowalskiej*, 1999/2000 r.

4. Napiórkowski Andrzej, o., *Bogactwo łaski a nędza grzesznika*, 200/2001 r.

5. Szczurek Jan Daniel, ks., *Bóg Ojciec w źródłach teologii. Zarys patrylogii*, 2000/2001 r.

Doktoraty

1. Bilicka Beata, *Katecheza mariologiczna Papieża Jana Pawła II*, 1999/2000 r., promotor: ks. bp prof. dr hab. J. Wojtkowski.

2. Chojnacki Marek, ks., *Il Battesimo e l'Eucaristia. Fonti rituali della vita cristiana secondo S. Bernardo di Chiaravalle*, promoot: prof. Ph. Rosato, PUG, s. 289, Roma 2002, nostryfikacja.

3. Dancak Miroslav, ks., *Epikleza we współczesnym dialogu ekumenicznym Kościołów Wschodu i Zachodu (w świetle dokumentów dialogu religijnego)*, 2003 r., promotor: o. prof. dr hab. Tadeusz Dionizy Łukaszuk OSPPE.

4. Irla Stefan, ks., *Śmierć i życie wieczne w ujęciu Gisberta Greshakego na tle współczesnej myśli eschatologicznej*, 2000/2001 r., promotor: o. prof. dr hab. Tadeusz Dionizy Łukaszuk OSPPE.

5. Jagosz Michał, ks., *Beatyfikacja i kanonizacja świętej Jadwigi Królowej*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab., dr h.c. Adam Kubiś.

6. Jeż Andrzej, ks., *Christus Communicator. Próba zbudowania modelu chrystologicznego w oparciu o teorię komunikacji personalnej*, 2002 r., promotor: ks. dr hab. Stanisław Budzik.
7. Kozłowski Adam, o., *Kategoria osoby u podstaw myśli teologicznej Karola Kardynała Wojtyły*, 1990/1991 r., promotor: ks. prof. dr hab. Dr h.c. Adam Kubiś.
8. Morawa Józef, ks., *Die Communio-Kirche als Sakrament des Heils in und für die Welt*, 1996/1997 r., nostryfikacja.
9. Tabor Stanisław, ks., *Kościół jako Lud Boży w ujęciu Yves M. J. Congara*, 1997/1998 r., promotor: o. prof. dr hab. Tadeusz Dionizy Łukaszuk OSPPE
10. Zigova Terezia, *Jednota cirkvi v uceni Katolické, pravoslavnych a evanjelickej a. V. Cirkvi*, promotor: o. prof. dr hab. Zdzisław Kijas.

Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie

Habilitacje

1. Warzeszak Józef, ks., *Działanie Ducha Świętego w świecie i Kościele według średniowiecznej Szkoły Franciszkańskiej*, 1992 r.

Doktoraty

1. Cybulska Magdalena, *Wydarzenie Jezusa Chrystusa objawieniem trójjedynego miłości Boga w teologii H. U. Von Balthasara*, 2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Józef Kulisz.
2. Filipek Andrej, ks., *Jezis Kristus Pociatok, Plnost' a Zaversenie vsetkcho v dielach Czesława Stanisława Bartnika*, Bratislava 1997, promotor: ks. prof. dr hab. Józef Kulisz.
3. Gardocki Dariusz, ks., *Łaska podstawą wyzwolenia w teologii Leonarda Boffa*, 1996 r., promotor: ks. prof. dr hab. Józef Kulisz.
4. Jankowska Teresa, *Możliwość realizowania rad ewangelicznych w życiu ludzi świeckich na przykładzie Piotra Jerzego Frassatiego*, 1999 r., promotor: ks. dr hab. Józef Warzeszak.
5. Okrasa Witold, ks., *Teologia kapłaństwa służebnego w nauczaniu Jana Pawła II na tle współczesnych problemów teologiczno-pastoralnych*, 1997 r., promotor: ks. dr hab. Józef Warzeszak.
6. Smentek Izabella, *Eschatyczność Kościoła w ujęciu modeli eklezjologicznych kardynała Avery Dullesa SJ*, 2002 r., promotor: ks. dr hab. Józef Warzeszak.

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

Habilitacje

1. Anglet Kurt, dr, *Der eschatologische Vorbehalt. Eine Denkfigur Erik Petersons*, 2001 r.
2. Ferdek Bogdan, ks. dr, *Sekty i ruchy religijne jako problem teologiczny*, 1997/1998 r.
3. Huculak Benedykt J., o. dr., *Najświętsza Trójca na tle dzieła zbawczego*, 2000/2001 r.

Doktoraty

1. Baldy Stefan, ks., *Wpływ kultu obrazu Matki Boskiej Opolskiej na dynamikę życia religijnego w parafii św. Krzyża w Opolu w latach 1810-1985*, 1987 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.
2. Data Eugeniusz, ks., *Zaangażowanie życia konsekrowanego w nową ewangelizację jako kontynuacja trynitarnego misji Ducha Świętego według teologii hiszpańskiej po Soborze Watykańskim II*, 2002 r., promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Liszka.
3. Ferdek Bogdan, ks., *Pojęcie „przyszłości” i „kairosu” we współczesnej teologii*, 1987 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.
4. Jarosiewicz Andrzej, ks., *Pneumatologia w ujęciu Pawła Evdokimova*, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.
5. Kinaszczuk Mieczysław, ks., *Terapeutyczny charakter odkupieńczego dzieła Jezusa Chrystusa w ujęciu Paula Evdokimova*, 2002, promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.
6. Kozioł Ryszard, ks., *Rozumienie świętości Kościoła w świetle Katechizmu Rzymskiego (1566) i Katechizmu Kościoła Katolickiego 1992)*, 2000 r., promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Liszka.
7. Lipniak Jarosław, ks., *Recepcja „Wspólnej Deklaracji w sprawie nauki o usprawiedliwieniu” w teologii katolickiej*, 2003 r., promotor: ks. prof. PWT dr hab. Bogdan Ferdek.
8. Liszkiewicz Ryszard, ks., *Profetyczne posłannictwo Ludu Bożego według nauki teologów po Soborze Watykańskim II*, 1998 r., promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.
9. Lubieniecki Lesław Z., ks., *Pytanie o sens życia jako problem Boga dzisiaj*, 1988/1989 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.
10. Łata Jan A., ks., *Bóg i Chrystus jako objawienie odpowiedzi na tajemnicę bytu i egzystencji człowieka w nauce Pawła Tilicha*, 1992, promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.
11. Małachowski Andrzej, ks., *Koncepcja Objawienia według Mircei Eliadego. Studium z teologii religii*, 1996 r., promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.
12. Manterys Donat, ks., *Obrona życia ludzkiego w nauczaniu Kardynała Stefana Wyszyńskiego*, 1994 r., promotor: ks. dr hab. Jerzy Lewandowski.
13. Marynicz-Hyla Mariola, *Misterium cierpienia według Jana Pawła II*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.
14. Mroziuk Ryszard, ks., *Teologiczne idee polskich Kongresów Eucharystycznych*, 1996 r., promotor: ks. dr hab. Jerzy Lewandowski.
15. Nabzdyk Zygmunt, ks., *Modlitwa błagalna jako kształt wiary chrześcijańskiej w świetle współczesnej teologii katolickiej*, 1998/1999 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.
16. Piotrowski Eligiusz, ks., *Dramatyczna wizja zbawienia w Theodramatik Hansa Ursa von Balthasara*, 1995/1996 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.

17. Plichta Eugeniusz, ks., *Elementy eschatologii liturgii sakramentów inicjacji chrześcijańskiej w oparciu o teksty posoborowych ksiąg liturgicznych*, 1992 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.

18. Wollny Henryk, ks., *Posoborowa ewolucja teologii kultu maryjnego w Polsce*, 1993 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.

19. Żuk Artur, ks., *Trynitarny wymiar sakramentu namaszczenia chorych w świetle posoborowej literatury teologicznej*, 2002/2003 r., promotor: ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Wydział Teologiczny

Doktoraty

1. Kampen Edward, ks., *Zagadnienie osobowości w pismach ks. F. Sawickiego*, 1984 r., promotor: ks. prof. dr hab. Franciszek Wawrzyniak.

2. Krulak Maicej, ks., *Dogmatyczne podstawy formacji Ruchu Światło-Życie. W kręgu myśli Franciszka Blachnickiego*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Węclawski.

3. Pestka Jan Franciszek, ks., *Człowiek we wspólnocie świata w aspekcie zbawczego planu Boga. Studium dogmatyczne w oparciu o polską posoborową literaturę teologiczną*, 1987 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jan Kanty Pytel.

4. Sadowski Julian, ks., *Kult Niepokalanej jako droga do świętości na podstawie pism Ojca Maksymiliana Kolbego*, 1986 r., promotor: ks. prof. dr hab. Jan Kanty Pytel.

5. Stampach Odilo Ivan, o., *Život, Duch a všchno. Duchovní smry nového vku*, 1994 r., promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Węclawski.

6. Stranz Jerzy, ks., *L'evento dell'amore misericordioso come la verita del ritorno dell'uomo di oggi a Dio per la magisterio di Giovanni Paolo II alla luce dell'esperienza e pensiero di santa Teresa di Lisieux e di beata Faustina Kowalska*, 1998 r., promotor: prof. Marko I., Rupnik.

Uniwersytet Opolski Wydział Teologiczny

Habilitacje

1. Pyc Marek, ks., *Chrystus Piękno – Dobro – Prawda. Studium chrystologii H. U. Von Balthasara w jej trylogicznym układzie*, 2003 r.

Doktoraty

1. Makiola Leonard, ks., *Rozwój nauki na temat ofiarniczego charakteru Eucharystii. Studium dogmatyczno-teologiczne w oparciu o wybrane podręczniki z teologii dogmatycznej (1930-2000)*, 2003 r., promotor: ks. dr hab. Stanisław Rabiej.

2. Nowak Joachim, ks., *Problem śmierci jako ostatecznej decyzji personalnej we współczesnej neimieckiej literaturze teologicznej*, 2002 r., promotor: bp prof. dr hab. Alfons Nossol.

3. Szewieczek Mirosław, ks., *Komunijna eklezjologia „Ruchu Focolare”. Studium*

dogmatyczno-ekumeniczne, 2003 r. promotor: ks. dr hab. Zygfryd Glaeser.

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie Wydział Teologiczny

Doktoraty

1. Leniec Anna, *Soteriologia Soboru Watykańskiego II w Encyklikach Papieża Jana Pawła II. Studium historyczno-dogmatyczne*, 2001, promotor: bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski.

2. Okulewicz Elżbieta H., *Miłosierdzie w wierze i czynie XX w. Studium historyczno-dogmatyczne*, 2003 r., promotor: bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski.

3. Szczurek Bożena, *Główne formy pobożności polskich zgromadzeń franciszkańskich*, 2002 r., promotor: bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski.

4. Świniarska Barbara, *Pismo Święte w Sakramentologii Katechizmu Rzymskiego (1566) i Katechizmu Kościoła Katolickiego (1992)*, 2002 r., promotor: bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski.

5. Weber Ewelina Krystyna, *Źródła patrystyczne teologii Stanisława Hozjusza*, 2002 r., promotor: bp prof. dr hab. Julian Wojtkowski.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Wydział Teologiczny

Doktoraty

1. Wencel Tadeusz K., ks., *Trynitarno-chrystologiczna perspektywa antropologii teologicznej na przykładzie Theodramatik Hansa Ursa von Balthasara*, 2004 r., promotor: ks. prof. dr hab. Czesław Rychlicki.

★

Nikitin na Akademii Podlaskiej

Obecnie kończę wykłady trwające jeden semestr z Antropologii Kulturowej na Akademii Podlaskiej dla studentów pedagogiki w trybie zaocznym (na zlecenie). Na II semestr mam propozycję 30 godzin wykładu monograficznego i 30 godzin podstaw prasy socjalnej również u pedagogów, tylko teraz dziennych na III i V roku.

Pozdrawiam
Sergiusz Nikitin z Rodziną

Sergiuszu, Bracie! Wniosek z tego

prosty - trzeba brać się za habilitację. TwP nie zna imienia Twego drugiego potomka i co Ty na to? Zdjęcia także nie widziała.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w roku akademickim 2004/2005

W jedenastym roku działalności Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego kontynuowano proces dydaktyczny na dwóch kierunkach magisterskich studiów dziennych: teologii (ze specjalnością katechetyczno-pastoralną i kapłańską) oraz nauk o rodzinie. Prowadzone były także, wzorem ubiegłych lat, studia zaoczne z teologii. Ponadto uruchomione zostały studia zaoczne na kierunku nauk o rodzinie, które spotkały się z dużym zainteresowaniem kandydatów. W sumie na studiach dziennych studiowało 479 studentów, natomiast na zaocznych 277 (stan na dzień 1 X 2004). Sporym zainteresowaniem cieszyło się również 4-letnie Studium doktoranckie z teologii, w którym uczestniczyło 95 studentów. Wreszcie na prowadzone przez Wydział Teologiczny UO Podyplomowe Studium Rodziny uczęszczało 28 słuchaczy. W sumie na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego w roku akademickim 2004/2005 kształciło się 879 osób.

Struktura Wydziału Teologicznego była analogiczna, jak w ubiegłych latach akademickich. Składały się na nią: 1 instytut, 17 katedr i 2 zakłady. W roku sprawozdawczym zatrudnionych było 57 pracowników naukowo-dydaktycznych: 22 samodzielnych pracowników naukowych (w tym 11 profesorów tytularnych), 31 adiunktów ze stopniem doktora oraz 3 asystentów z tytułem magistra i 1 wykładowca. Ponadto 19 wykładowców prowadziło zajęcia zlecone.

Na podkreślenie zasługuje wszechstronna, naukowa aktywność pracowników Wydziału Teologicznego UO, przejawiająca się zarówno w postaci prowadzonych badań, których wynikiem są liczne publikacje, jak też w formie czynnego udziału w różnorodnych konferencjach naukowych w kraju i zagranicą. Dowodem uznania naukowego dorobku pracowników wydziału, kompetencji i fachowości, jest również ich pozauczelniana działalność naukowo-organizacyjna, a przede wszystkim przynależność do różnorodnych, krajowych i zagranicznych, gremiów naukowych. Warto tu zaznaczyć, że aż 14 pracowników należy do znaczących naukowych stowarzyszeń działających zagranicą.

Należy odnotować również fakt, że w roku sprawozdawczym 2004/2005 dobiegła końca kadencja władz wydziałowych, które tworzyli: Ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola – dziekan oraz

ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła, dr hab. Remigiusz Pośpiech i ks. dr Marcin Worbs jako prodziekani. W wyniku przeprowadzonych wyborów na nową, obecną kadencję w składzie tym zaszła jedynie drobna zmiana: będącego na urlopie naukowym ks. dra Worbsa zastąpił ks. prof. dr hab. Stanisław Rabiej – prodziekan ds. studentów i współpracy z zagranicą.

Do znaczących wydarzeń należy także zaliczyć wizytę Uczelnianej Komisji Akredytacyjnej, która gościła na Wydziale Teologicznym UO w dniach 4 - 5 kwietnia 2005 r. pod przewodnictwem ks. prof. UAM dra hab. Adama Przybeckiego. W wyniku pozytywnej oceny Komisji przedłużona została Wydziałowi Teologicznemu UO akredytacja na kolejne pięć lat. Warto w tym miejscu przypomnieć, że w ubiegłym roku (22-23 marca 2004) gościła na Wydziale Teologicznym UO Państwowa Komisja Akredytacyjna (przewodniczył jej ks. prof. dr hab. Janusz Nagórny z KUL), która również pozytywnie oceniła działalność naszego Wydziału, w konsekwencji czego zachowane zostały (na najbliższe pięć lat) wszystkie dotychczasowe uprawnienia, wraz z prawami do nadawania habilitacji i przeprowadzania wniosków o profesury.

Dokładnie rok temu, podczas ubiegłorocznej inauguracji, Wydział Teologiczny UO wraz z całą społecznością uniwersytecką Opola świętował 10. rocznicę działalności. Kulminacją tych uroczystości miała miejsce 13 października 2004 r. Uroczystej Mszy św. dziękczynnej przewodniczył Jego Eminencja prof. dr hab. Zenon Kardynał Grocholewski, prefekt rzymskiej Kongregacji ds. Nauki i Wychowania, który wygłosił również okolicznościowy wykład na temat: *Specyfika prawa Kościoła katolickiego*.

I. Kształcenie kadry i działalność dydaktyczna.

W roku sprawozdawczym 2004/2005 pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Teologicznego UO zdobyli kolejne znaczące awanse naukowe. Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów Naukowych zatwierdziła uchwały o nadaniu stopnia doktora habilitowanego ks. dr. Andrzejowi Czaji (1/2 etatu) oraz dr. Remigiuszowi Pośpiechowi. Natomiast ks. Grzegorz Poźniak i ks. Dariusz Klejnowski-Różycki uzyskali stopień naukowy doktora.

W roku sprawozdawczym 2004/2005 na Wydziale Teologicznym przeprowadzono dwa

postępowania w sprawie nadania tytułu profesora, dwa przewody habilitacyjne, 9 osób uzyskało stopień naukowy doktora nauk teologicznych, 99 osób uzyskało tytuł zawodowy magistra teologii.

II. Działalność naukowo - badawcza

W roku sprawozdawczym (2004) pracownicy naukowi Wydziału z jednej strony kontynuowali rozpoczęte w ubiegłych latach tematy badawcze, z drugiej natomiast podejmowano nowe zagadnienia, aktualne dla współczesnego społeczeństwa początku XXI wieku, poddając je wszechstronnej analizie naukowej (np. problematyka etyczno-moralna, rodzinna, integracji europejskiej itp.). W sumie realizowano w 21 tematów badawczych (14 w ramach badań statutowych oraz 7 w ramach badań własnych), których wyniki publikowane były na bieżąco, często we własnych publikacjach w postaci monografii i prac zbiorowych (aktualnie na Wydziale redagowanych jest 7 serii wydawniczych), bądź też w formie artykułów naukowych zamieszczanych w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Warto tu podkreślić, iż wzorem lat ubiegłych, wszystkie przyznane na rok 2004 środki finansowe przeznaczone zostały na dofinansowanie druku pozycji zwartych, publikowanych w ramach aktywnej działalności Redakcji Wydawnictw Wydziału Teologicznego UO (ogółem w roku 2004 ukazało się 30 pozycji zwartych, w większości autorstwa pracowników wydziału).

W ramach badań statutowych tematyka skupiona była wokół pięciu głównych zagadnień, które stanowią kontynuację dotychczasowych badań (współczesne badania teologiczno-filozoficzne, problematyka ekumeniczna i integracji europejskiej, dzieje liturgii ze szczególnym uwzględnieniem Kościoła na Śląsku, wychowanie religijne i sztuka kościelna). Również tematyka badań własnych nawiązywała do wymienionych wyżej zagadnień, dotyczyła jednakże kwestii ujętych bardziej szczegółowo. Można tu wydzielić dwa główne wątki tematyczne: oblicza religijności i kultury religijnej na Śląsku oraz problematyka personalizmu chrześcijańskiego.

IV. Konferencje naukowe i wykłady otwarte

W roku sprawozdawczym pracownicy Wydziału zorganizowali 10 konferencji naukowych i sympozjów, z czego trzy o charakterze międzynarodowym (w tym jedna międzynarodowa debata medialna), dwie z udziałem gości zagranicznych oraz pięć ogólnopolskich, w których wzięło udział w sumie ponad 1000 uczestników.

Ponadto Wydział zorganizował serię wykładów otwartych w Opolu i Gliwicach oraz inne wykłady gościnne i spotkania formacyjne. Ogólnie możemy zaznaczyć, iż tematyka konferencji i wykładów w pełni odzwierciedla wymienione wyżej tematy badań statutowych i własnych.

Dowodem aktywności naukowej pracowników Wydziału Teologicznego UO jest także ich udział w różnego rodzaju konferencjach i sympozjach organizowanych w innych naukowych ośrodkach w kraju i zagranicą. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż prawie wszyscy pracownicy wzięli udział w krajowych konferencjach naukowych i najczęściej był to udział czynny. Godny podkreślenia jest także udział pracowników naszego Wydziału w zagranicznych konferencjach naukowych. W roku sprawozdawczym dwudziestu pracowników Wydziału Teologicznego uczestniczyło w 23 konferencjach zagranicznych. W zdecydowanej większości przypadków był to udział czynny – z wygłoszonym referatem (19) bądź komunikatem (3), ponadto siedem razy pracownicy Wydziału przewodniczyli sesjom. Konferencje te odbywały się w ośrodkach naukowych następujących krajów: Austrii (2), Białorusi (2), Czech (1), Egiptu (1), Niemiec (11), Ukrainy (2), Węgier (1) i Włoch (3).

V. Działalność wydawnicza

Działalność wydawniczą Wydziału Teologicznego UO można określić jako aktywną i owocną. Stwierdzenie to dotyczy zarówno publikacji wydawanych przez Wydział, jak również dorobku wydawniczego poszczególnych pracowników naukowych.

W zakresie ogólnego dorobku wydawniczego poszczególni pracownicy Wydziału opublikowali, jak już wspomniano, ponad 300 pozycji o charakterze naukowym (w tym 26 monografii i prac zbiorowych oraz 242 artykułów i recenzji naukowych), co daje średnio na jednego pracownika ponad 5 publikacji. Większość publikacji zwartych ukazała się w seriach redagowanych na Wydziale Teologicznym UO. Są to: „Opolska Biblioteka Teologiczna”, „Sympozja”, „Z dziejów kultury chrześcijańskiej na Śląsku”, „Człowiek – Rodzina – Społeczeństwo”, „Ekumenizm i integracja”, „Podręczniki i skrypty”.

Wydział Teologiczny kontynuował również redagowanie i publikację 5 periodyków (dwa półroczniki: „Liturgia Sacra” i „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” oraz trzy roczniki: „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, „Scriptura Sacra” i „Studia Oecumenica”), z których jedno znajduje się na KBN-owskiej liście rankingowej „A” („Liturgia Sacra”), zaś dwa kolejne na liście „B” („Studia

Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” i „Studia Oecumenica”).

VI. Współpraca z zagranicą

Prowadzona przez Wydział Teologiczny UO w 2004 r. współpraca z partnerami zagranicznymi realizowana była zarówno na płaszczyźnie naukowej (np. w formie konferencji naukowych), jak i dydaktycznej (m.in. w postaci kształcenia czy wymiany studentów). Realizowana była rozpoczęta w 1997 r. oficjalna współpraca z Wydziałami Teologicznymi uniwersyteckich uczelni niemieckich: w Bambergu, Monastyrze i Moguncji. Przypomnijmy ponadto, że w roku 2004 podpisana została oficjalna współpraca z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu w Trnawie na Słowacji. Kontynuowano ponadto naukową współpracę z fakultetami teologicznymi dwóch czeskich uniwersytetów: w Ołomuńcu i Pradze. Kontynuowane były również dotychczasowe kontakty kierowników poszczególnych katedr z różnymi ośrodkami uniwersyteckimi, bądź też bezpośrednio z poszczególnymi naukowcami.

W wyniku wskazanej wyżej współpracy Wydział Teologiczny gościł w 2004 roku 38 naukowców z uniwersytetów, instytutów i innych ośrodków naukowych z 16 różnych państw: Albanii (2), Austrii (2), Belgii (2), Chorwacji (1), Czech (5), Francji (1), Niemiec (2), Rumunii (2), Słowacji (2), Szwajcarii (6), Szwecji (1), Turcji (1), Ukrainy (1), USA (8), Wielkiej Brytanii (1) i Włoch (1).

W oparciu o przedstawione wyżej sprawozdanie można stwierdzić, iż w roku sprawozdawczym 2004/2005 Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego w pełni zrealizował założone wcześniej plany w zakresie działalności organizacyjnej, dydaktycznej i naukowo-badawczej i uznać ją za owocną. Utrzymany został poziom ostatnich lat w zakresie punktowej oceny parametrycznej według standardów KBN. W sumie za całą działalność naukowo-dydaktyczną w roku 2004 Wydział Teologiczny UO zgromadził 818 pkt. (w roku 2002 – 822, a w roku 2003 – 816). Daje to średnią 14,35 na jednego pracownika.

W świetle powyższych danych i przedstawionych materiałów można więc na koniec stwierdzić, że Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego właściwie realizuje swoje statutowe obowiązki dydaktyczne i naukowe.

*Dr hab. Remigiusz Pośpiech
Prodziekan Wydziału Teologicznego UO*

Powstało Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej i Polsko-Czeskiej

Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej i Polsko-Czeskiej powołał do istnienia biskup sandomierski Andrzej Dzięga podczas spotkania „Europa dwóch płuc”, zorganizowanego w Sandomierzu w święto patronów Europy: Cyryła i Metodego. Celem centrów jest bliska współpraca społeczna, naukowa, kulturalna i duszpasterska między diecezją sandomierską a Ukrainą i Czechami.

Akt ustanowienia centrów podpisali: kard. Marian Jaworski ze Lwowa, abp Jan Graubner z Ołomuńca oraz prof. Andrzej Stelmachowski, przewodniczący Wspólnoty Polskiej.

W diecezji sandomierskiej od dwóch lat istnieje Centrum Współpracy Polsko-Węgierskiej, a od kilku miesięcy Centrum Współpracy Polsko-Słowackiej.

Wszystkie te centra tworzyć będą Europejskie Centrum Edukacyjne im. Świętych Cyryła i Metodego, które rozpoczęło już swoją działalność. Prowadzone będzie przez fundację Signum Temporis z Pyszniczy k. Stałowej Woli.

Bp Dzięga zlecił prowadzenie badań naukowych oraz podejmowanie inicjatyw kulturalnych i religijnych we współpracy z Ukrainą i Czechami dyrektorowi Instytutu Teologicznego w Sandomierzu, ks. Janowi Zimmemu.

ks. dw / Sandomierz

Katolicka Agencja Informacyjna

ISSN 1426-1413; Data wydania: 14 lutego 2006

Wydawca: KAI; Red. naczelny: Marcin Przeciszewski

* Porada Świątecznie z Rzymu

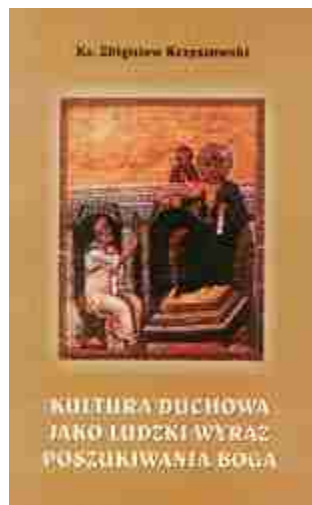
Drogi Ojcze,
Pozdrawiam gorąco.

W tym roku zdecydowałam się na mailową formę życzeń, ponieważ od października studiuje na Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie – studia związane z małżeństwem i rodziną – przyjechałam do Polski na kilka chwil przed Świętami i obawiałam się, że drogą tradycyjną życzenia mogłyby nie dojść.

Życzę wiele dobra na czas Świąteczny i Bożej opieki w nowym roku

Ewa Porada

Recenzja

Ks. Zbigniew Krzyszowski, *Kultura duchowa jako ludzki wyraz poszukiwania Boga. Materiały Konferencyjne Society of Christ Sterling Heights, 13-17 września 2004 r.*, Lublin 2004, ss. 152.

Opracowanie skromne formalnie, złożone jest z *Wprowadzenia* (s. 7-25), 4 rozdziałów: *Kulturowe wymagania samorealizacji kapłańskiej* (s. 26-50), *Kulturowy wymiar relacji międzyosobowych* (s. 51-73), *Kultura duchowa jako sposób realizacji odniesienia do Boga* (s. 74-136), *Kulturowe uwarunkowania kapłańskiej pobożności maryjnej* (s. 137-149) i *Zakończenia* (s. 150-152).

Wprowadzenie wnosi wiele informacji odnośnie do: motywu napisania książki, terminologii, definicji. Rozpoczyna je Autor od spostrzeżenia o wszechobecności kultury, będącej środowiskiem człowieka, który „żyje w niej, nasiąka jej ideałami, nawet nie zdając sobie z tego sprawy, niejako oddycha w jej atmosferze” (s. 7). Już na początku podaje informację, że inspiratorem „dyskusji” na temat kultury był papież Jan Paweł II, który nazywał ją „ekologią ducha”. Doceniał on znaczenie kultury dla życia świeckiego, zwłaszcza w kontekście rozwoju życia religijnego. Świecka kultura człowieka tworzy klimat do rozwoju jego życia religijnego, a także usposabia do pełnienia misji. Odnośnie do życia religijnego wiernych Kościoła katolickiego przytoczył ks. Krzyszowski stanowisko Ojców Soboru Watykańskiego II wyrażone w KDK 53, z którym identyfikował się jeden z nich – Karol Wojtyła, a interpretował i rozwijał papież Jan Paweł II – nazywał ją „*domem* człowieka, który wyznacza zachowanie i styl życia” (s. 11). Przytacza Autor ponadto klasyfikację kultury dokonaną przez o. M. A. Krąpca (por. s. 12). Na jej bazie zapowiada, że książkę, którą prezentuje, poświęca kulturze duchowej, „która łączy się z chrześcijańską wizją życia”, jest miarą służenia Bogu, wyznacza relacje

człowieka do siebie samego, do drugiego, do społeczeństwa, do narodu, do świata przyrody, ma wpływ na poziom jego religijności. Poza tym przedstawia definicje kultury duchowej w kontekście religii znanych współczesnych myślicieli: Cz. S. Bartnika, B. Pocięja, M. Gogacza (por. s. 12-14). Wykorzystując nauczanie papieża Jana Pawła II uświadamia, że obok kultury chrześcijańskiej istnieje kontestująca ją, destrukcyjna kultura postmodernistyczna (por. s. 15-24). Kończąc rozważania na temat różnorodności kultury duchowej – religijnej i antyreligijnej, postawił Ks. Krzyszowski tezę dla omawianego opracowania – „czy dzisiejszy człowiek, a osobiście kapłan, żyjący w określonym środowisku kultury globalnej, może bez przeszkód realizować się jako osoba i urzeczywistniać relacje do siebie, do drugiego i do Boga?” (s. 24).

W rozdziale pierwszym – *Kulturowe wymagania samorealizacji kapłańskiej* – określa Autor wymiar samoświadomości kapłańskiej jako: świadomość wybrania przez Boga do Chrystusowego kapłaństwa; ontologiczne uczestnictwo w kapłaństwie przez namaszczenie Duchem Świętym; samoświadomość – „*alter Christus*”; nieustanna chrystomorfizacja. W pierwszej części rozdziału charakteryzuje Autor kapłaństwo hierarchiczne, istotowo różne od kapłaństwa powszechnego. W drugiej części, poświęconej kulturowym aspektom ascezy kapłańskiej, ukazuje jej cel: 1. naśladowanie Jezusa Chrystusa dla duchowego dobra osobistego – osiągnięcia osobistej świętości oraz 2. uwiarygodnienie nauki, którą głosi kapłan zdeterminowany świętością życia. Trzecią część rozdziału poświęcił Autor kapłanom w relacji do

sakramentu pokuty – przeżywanego w roli penitenta („Nas, wszystkich kapłanów Chrystus zachęca, abyśmy mogli ze szczerą skruchą powierzyć Mu nasze ułomności i z pomocą jego łaski wejść znów na drogę świętości”, s. 45) i szafarza („Do właściwego sprawowania tego sakramentu [pokuty i pojednania] szafarzowi potrzebna jest otwartość, umiejętność słuchania i rozmawiania oraz nieustanna dyspozycyjność wraz z wielką wyrozumiałością i delikatnością, charakterystyczną dla postawy Jezusa wobec grzeszników [...]”, s. 46-47). Ukazuje Autor, że udział kapłana w dziele Chrystusowego przebaczenia jest istotnym elementem jego kultury duchowej. W ostatniej, czwartej, części pierwszego rozdziału poddaje analizie problem osamotnienia człowieka i wskazuje na jego dwojakie źródło: 1. poczucie niższości, 2. poczucie niezależności (s. 48-49). Wyróżnia ponadto osamotnienie sytuacyjne i chroniczne (s. 49-50). Prowadzi to do konkluzji: „Książd „samotnik” jest nieporozumieniem” (s. 50), stąd konieczne jest budowanie relacji międzypersonalnych przez osoby duchowne.

Zagadnieniu temu ks. Krzyszowski poświęca drugi rozdział opracowania – *Kulturowy wymiar relacji międzypersonalnych*. Zwraca uwagę na budowanie relacji z wiernymi (s. 51-56), na więzi wynikające z konieczności podporządkowania się przełożonym (s. 56-61), na potrzebę przyjmowania daru wspólnoty (s. 61-68), zwłaszcza przez kapłanów żyjących w rodzinach zakonnych oraz na właściwą więź jednościsła z papieżem i biskupem diecezjalnym (s. 69-73). Rozważania na temat budowania relacji osobowych opiera Autor m.in. na wypowiedziach papieża Jana Pawła II, czy na dokumentach soborowych, a jako podstawę biblijną przytacza Mt 18,20 (por. s. 51).

W rozdziale trzecim – *Kultura duchowa jako sposób realizacji odniesienia do Boga* ks. Krzyszowski wykazuje, że istnieje ścisły związek między wiarą człowieka w Boga i poziomem jego kultury. Wskazuje ponadto na wzajemne uzależnienie tych dwóch zjawisk, wyznaczając zadanie kulturze – „Kultura duchowa ma pomagać człowiekowi w procesie wdrażania w jego świadomości, w mentalności i w praktyce zasady swoistego ‘teotropizmu’ – wrażliwości na Boga wypracowane przez kontemplację Osoby Jezusa Chrystusa i założonego przez Niego Kościoła” (s. 74). Na pierwszym miejscu stawia kulturę, owocem której jest teotropizm (s. 75-82). Pomija mimochodem przyczynę sprawczą chrześcijańskiej kultury – „kontemplację Osoby Jezusa Chrystusa”; a przecież kontemplację musi poprzedzać przynajmniej znikoma znajomość Osoby i choćby

intuicja, jeśli nie wiara w Jego Boskość. Kontemplacja jest przyczyną sprawczą nowej kultury zainicjowanej oddziaływaniem pociągającej siły Boga odsłaniającego się przed człowiekiem w Osobie Bożego Syna. Zatem teotropiczne działanie kultury jest już zjawiskiem wtórnym. Jest odpowiedzią pociąganego przez Boga człowieka, którego życie koncentruje się na rzeczywistości ukształtowanej przez wpływ pociągającej Bożej łaski. Wprawdzie w przypadku kapłana Chrystusowego oczywista jest spora wiedza o Bogu i w miarę ugruntowana wiara w Niego, nie mniej należałoby na pierwszym miejscu pokazać, że to Bóg objawiony w Osobie Boga-Człowieka jest inicjatorem chrześcijańskiej kultury, a dopiero ona staje się środowiskiem przeobcowania ludzkiej rzeczywistości. Za papieżem Janem Pawłem II pokazuje Autor najwłaściwszą metodę teotropizmu – „Dla kapłana fundamentem, drogą, i zarazem treścią kultury duchowej jest naśladowanie Chrystusa oraz pójście za Nim” (s. 77), por. *Evangelium Vitae* 97. Metodę powyższą uznaje za właściwą odnośnie do wszystkich chrześcijan – „Stąpienie po śladach Boga jest równocześnie Jego darem i zadaniem dla człowieka” (s. 77-78). Jest drogą ascezy uzdatniającej do życia duchowego – „Przykazania, złączone z ideą naśladowania Chrystusa i procesem osobistej formacji sumień, ukazują kierunek, w jakim może i powinien podążać człowiek” (s. 78). Formację sumień należy prowadzić w oparciu o Dekalog – Boże prawo spinające zobowiązującym aspektem starotestamentowe przymierze z zobowiązaniami wyakcentowanymi przez Jezusa Chrystusa. W papieskim nauczaniu, opartym na soborowej nauce, akcentuje Autor normatywną rolę sumienia; por. *Evangelium Vitae* 49, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym “Gaudium et spes”* 16. Za Papieżem przyjmuje maksymę: „Człowiek sumienia, to człowiek, który jest wolny duchowo” (s. 82), potrafiący rozeznawać prawdziwe wartości i podejmować właściwe zadania wyznaczone przez Opatrzność. Człowiek sumienia, idący śladami Jezusa Chrystusa, nieustannie przetwarzający kulturę życia, według nomenklatury papieża Jana Pawła II jest człowiekiem nowym (por. *Evangelium Vitae* 95). W drugiej części rozdziału, dotyczącego chrześcijańskiej kultury w odniesieniu do Boga, w sposób lapidarny charakteryzuje ks. Krzyszowski „człowieka nowego”: „*Homo novus*, to *homo orans*” (s. 83). Tu również opiera się na nauczaniu Papieża (por. *Terzio Millennio Ineunte* 33, *Vita consacrata* 6-112, *Evangelium Vitae* 100). Wiele miejsca poświęca charakterystyce modlitewnego aktu, który musi być dobrze przygotowany

w zakresie ciała i duszy, w zakresie czasu i miejsca. Dalej ze znanstwem, zdradzającym świadectwo osobistego doświadczenia, opisuje pobudki skłaniające do modlitwy (m.in. „Motywem modlitwy człowieka jest potrzeba błagania, niemal wykrzyczenia Bogu i ludziom wszystkich cierpień i nędzy świata”, s. 103), a także jej skutki: „Modlitwa chrześcijanina, a tym bardziej kapłana [...] jest wciąż na nowo aktualizowanym duchowym, osobowym zjednoczeniem z Bogiem” (s. 103). Można powiedzieć, że ta część rozdziału jest kompendium wiedzy o modlitwie (s. 83-103), jako formie życia decydującej o kulturze duchowej człowieka poszukującego Boga. Bogactwem treści trzeciego rozdziału jest też przekazana tu wiedza o duchowości eucharystycznej kapłana – „Kultura duchowa każdego kapłana powinna być na wskroś eucharystyczna, bowiem kapłan rodzi się z Eucharystii, żyje Eucharystią i jest Jej świadkiem pełnym zdumienia dla tajemnicy paschalnej celebrowanej w Eucharystii” (s. 105-106) (por. instrukcja Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów – *Redemptionis Sacramentum* nr 29-33 – z 25 marca 2004 roku). Kończy Autor osobista refleksją: „Sprawując codzienną Eucharystię, złożmy na ołtarzu nasz mały kawałeczek świata, tak, by – zamieniony w Ciało i Krew Chrystusa, które są z ziemi, a należą do Boga – symbolizował to, że do Niego należy i jest przez Niego błogosławiona cała rzeczywistość. Na Mszy św. musimy mieć w sobie mocną decyzję, by pójść z niej w życie i czynić we własnym życiu to, co jest czynione na ołtarzu. Trzeba być zdecydowanym, że się będzie odważnym bojownikiem, zwycięzcą, zdobywcą dla Chrystusa” (s. 115-116). Innym istotnym elementem duchowości kapłańskiej, przez ks. Krzyszowskiego nazywanej kulturą duchową, jest kontemplacja Boga w Kościele i Kościoła jako rzeczywistości Bożej (s. 117-136). Podaje definicję kontemplacji Kościoła: „Kontemplacja religijna jest darem Boga. Przerasta ona naturę człowieka i dlatego o własnych siłach nie może on wznieść się na jej wyżyny. Jednak w kontemplacji Kościoła następuje odwrócenie porządku *credo ut intelligam*. Człowiek najpierw wsłuchuje się w słowo Boże dotyczące Kościoła, by mógł go zrozumieć i powiedzieć *intelligo ut credam*” (s. 135). Do skutków kontemplacji Kościoła zalicza Autor miłość do Kościoła („Miłość do Kościoła, wyrażająca się w kontemplacji, ma coś z miłości do rodzinnego domu. Kościół to Dom Boży, w którym można się poczuć dzieckiem Bożym”, s. 128), w którym można spotkać się z Najświętszą Maryją Panną i ze

świętymi, którzy go tworzą. Miłość wyrażającą się poczuciem bezpieczeństwa („Miłość do Kościoła, przyjmująca wyraz kontemplacji, kumuluje się także wokół prawdy, że Kościół zapewnia nam poczucie bezpieczeństwa”, s. 129), ale też wewnętrzną potrzebą pełnienia posłannictwa (por. s. 130) i świadczenia o jego wiarygodności (por. s. 133-134).

Dopełnieniem opracowania jest rozdział czwarty – *Kulturowe uwarunkowania kapłańskiej pobożności maryjnej*. Jednym z uwarunkowań jest przekaz biblijny: Rdz 33,15; Iz 7,14; Łk 1,28-31; 48b-49a; 2,35; J 3,3-8, przekaz Tradycji oraz mariofanie (por. s. 143). W odniesieniu do kapłana nie bez znaczenia jest kobiecość Maryi – „Reprezentuje Ona bowiem delikatność, wrażliwość, relacje oblubieńczą, a więc najlepszą postawę dla tego, kto staje przed Bogiem czy przed bliźnim” (s. 143). Podaje Autor formy pobożności maryjnej (pobożność maryjną utożsamia z kultem Maryi) wyrażającej się przez: uznawanie niezwyklej godności i doskonałości Maryi (s. 146-147), wzywianie Maryi (s. 148), miłość względem Maryi (s. 148), naśladowanie Maryi (s. 148-149). – „Do kultu maryjnego zalicza się: uznawanie niezwyklej godności i doskonałości Maryi – Matki Jezusa, wzywianie Jej, okazywanie Jej synowskiej miłości oraz naśladowanie Jej życia” (s. 146).

Na zakończenie należy zwrócić uwagę na przenikanie się zainteresowań teologa fundamentalisty z teologami duchowości. Wprawdzie ks. Krzyszowski zastosował terminologię właściwą dla teologii fundamentalnej, nie potrafił jednak uniknąć odniesień prowadzących wprost do przedstawienia duchowości chrześcijanina, ze szczególnym wskazaniem na duchowość Chrystusowego kapłana. Kultura duchowa człowieka to przecież jego duchowość, która przejawia się poszukiwaniem Boga, modlitwą, uczestnictwem w życiu sakramentalnym, zwłaszcza eucharystycznym oraz powszednią pobożnością, w tym maryjną.

Istotnym brakiem opracowania, zwłaszcza z punktu widzenia czytelnika sporadycznie korzystającego z naukowych opracowań ściśle teologicznych, jest brak wykazu skrótów. Książka jest napisana językiem trudnym, lecz niezwykle precyzyjnym, stąd bez żadnych zastrzeżeń komunikacyjnym. Autor wnosi nią ważny przyczynek do współczesnej teologii Kościoła, stanowiący niekwestionowany łącznik teologii fundamentalnej z teologią duchowości katolickiej.

Anna Gąsior

***Bosko-ludzki wymiar Kościoła
w teologii Aleksandra Mienia***

Promotor: ks. bp prof. PAT dr hab. Stanisław Budzik

PAT 13 lutego 2006 r.

Życiorys

Anna Gąsior urodziła się w 1967 r. w Tarnowie. Studiowała filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim i teologię w Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Jest nauczycielem języka polskiego w Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Tarnowie.

Z prezentacji

W 2005 roku, kiedy finalizowałam swoją rozprawę doktorską, minęła 70 rocznica urodzin Aleksandra Mienia i 15 rocznica jego tragicznej śmierci. Wydaje się interesującym przybliżenie postaci tego kapłana, którego nauczanie stało się drogą do wiary dla wielu ludzi w Związku Radzieckim w czasach prześladowania religii, tym bardziej, że jego śmierć jest wciąż dla wielu świadectwem i wezwaniem.

W wywiadzie z 29 lipca 1990 roku, a więc na kilka dni przed śmiercią, Aleksander Mień powiedział: „Powinienem zaznaczyć, że pracując z ludźmi głównie jako pasterz, nie pozwalałem sobie na zajmowanie się teologią o wąskim naukowym charakterze, bowiem uważałem, że taka teologia jest dopuszczalna tylko w takich warunkach, w których znajdzie czytelników. U nas zaś ludzie potrzebują głównie chleba, prostego pokarmu i ja pracuję w tej «piekarni». Po mnie, być może, przyjdą ci, którzy będą przygotowywać ciastka. Moje zadanie – przygotowywać chleb”¹. W takim kontekście z pewnością łatwiej przyjąć i zrozumieć nauczanie Mienia, które, przynajmniej jeśli chodzi o eklezjologię, nie tworzy zwartego, organicznego systemu ani też jednorodnego, przedstawionego w teologicznym dziele wykładu. Celem mojej rozprawy było usystematyzowanie i przedstawienie sposobu myślenia Aleksandra Mienia o Kościele, który zawiera się zarówno w jego dziełach, jak i świadectwie życia kapłana, duszpasterza i teologa.

Jako podstawę dla systematyzacji poglądów Aleksandra Mienia, w swojej pracy przyjąłem określenia Kościoła znajdujące się w Credo, tym bardziej że na taki kierunek wskazuje też Mień w swoich katechezach. Korzystałam zarówno

z jego największych dzieł, którym poświęcił większość swojej pracy naukowej i pisarskiej: cyklu historii religii *W poszukiwaniu Drogi, Prawdy i Życia*² czy *Słownika biblijnego*³, komentarza do Apokalipsy św. Jana⁴ oraz powieści o Apostołach⁵, jak również z tekstów zawartych w różnych zbiorach homilii, kazań, wykładów, katechez, wywiadów. Źródłem dopełniającym były dla mnie wspomnienia, świadectwa parafian Mienia.

I. Dziedzictwo jako fundament i zadanie

Aby zrozumieć szczególny charakter eklezjologii Aleksandra Mienia, należy niewątpliwie uwzględnić warunki historyczne, jak również wpływy religijne i filozoficzne, dzięki którym powstała i które określają jej specyfikę.

Po pierwsze – należy zaznaczyć, że w twórczości i refleksji Mienia chrześcijańska tradycja Kościoła prawosławnego spotka się z osiągnięciami kultury, myśli rosyjskiej – poczynając od Włodzimierza Sołowjowa, przez poszukiwania jego kontynuatorów, przedstawicieli szeroko rozumianej rosyjskiej myśli religijnej XX wieku. Z faktu tak mocnego zakorzenienia w rosyjskiej myśli religijnej będą wypływać też

² Мень, *В поисках Пути, Истины и Жизни*, t. 1: *Истоки религии*, Москва 2000; t. 2: *Магизм и единобожие. Религиозный путь человечества до эпохи великих учителей*, Москва 2001; t. 3: *Уврат молчания. Духовная жизнь Китая и Индии в середине первого тысячелетия до нашей эры*, Москва 2002; t. 4: *Дионизос, Логос, Судьба. Греческая религия и философия от эпохи колонизации до Александра*, Брюссель 1992; t. 5: *Вестники царства Божия. Библийские пророки от Амоса до Реставрации*, Брюссель 1986; t. 6: *На пороге Нового Завета. От эпохи Александра Македонского до проповеди Иоанна Крестителя*, Москва 2003.

³ Мень, *Библиологический словарь*, t. 1-3, Москва 2002.

⁴ Мень, *Читая Апокалипсис. Беседы об Откровении святого Иоанна Богослова*, Москва 2000.

⁵ Мень, *Первые апостолы*, Москва 1998.

¹ А. Мень, *Быть христианином, интервью и последняя лекция*, red. М. Макаров, Москва 1994, s. 12.

trudności w egzegezie dzieł Mienia. Podobnie jak u innych myślicieli rosyjskich, napotkamy u niego na niejednoznaczność wypowiedzi, przemieszanie różnej terminologii, nieprzestrzeganie kompetencji filozofii, teologii oraz nauki, by wskazać tylko niektóre z nich.

Po drugie – koncepcji Mienia nie można rozpatrywać w oderwaniu od sytuacji Kościoła prawosławnego w Rosji po rewolucji. W sposób szczególny należy tu podkreślić fakt, że był on związany był z Kościołem katakumbowym, a jego kapłani wywarli zdecydowany wpływ na sposób rozumienia Kościoła przez autora *Syna Człowieczego*, jego wizję Kościoła w świecie współczesnym i w życiu poszczególnych chrześcijan.

Po trzecie – może ten element był najmniej ważny w myśleniu o Kościele, ale jednak bardzo istotny w ukształtowaniu duchowości przyszłego kapłana – należy wskazać na pochodzenie z rodziny żydowskiej inteligencji, przy czym największy wpływ na duchowość syna miała jego matka, która 3 sierpnia 1936 r. przyjęła chrzest, wraz ze swym sześciomiesięcznym dzieckiem, w czasie bardzo nasilonych prześladowań wierzących.

II. Nowość chrześcijaństwa

1. Fenomen Ewangelii

Nauczanie Mienia, skierowane do ludzi wychowanych w systemie ateistycznym, ma w dużej mierze charakter apologetyczny. Jako historyk religii, ustawiając Ewangelię w kontekście innych dróg, na których człowiek poszukiwał Boga, stwierdza, iż jedne z nich czynią go lepszym, inne mądrzejszym, jeszcze inne bardziej skoncentrowanym, natomiast Ewangelia nie jest nauką – to przymierze, żywy związek z Bogiem-Człowiekiem. Każda religia, jak stwierdza Mień, jest drogą do Boga, przypuszczeniem o Bogu, przybliżeniem człowieka do Boga. To wektor skierowany z dołu w górę. Pojawienie się Chrystusa to odpowiedź. To wektor idący z nieba do człowieka. Dzięki Ewangelii historia nabiera wymiaru bosko-ludzkiego, to, co ograniczone i istniejące w czasie, zlewa się z wiecznością. Tak więc Ewangelia to spotkanie Boga i człowieka, wieczności i czasu, nieba i ziemi⁶.

2. Przestrzeń wolności

To spotkanie człowieka z Bogiem dokonuje się na gruncie ludzkiej wolności. Wolność człowieka, wynikająca z kenozy Boga, wydaje się być jednym z zasadniczych motywów teologicznego myślenia Mienia, na którym buduje swą koncepcję chrześcijaństwa i rzeczywistości Kościoła. Podkreślenie tak ważne, gdyż skierowane do ludzi

żyjących w systemie, który próbował całkowicie zniszczyć ludzką wolność, szczególnie tę wolność wewnętrzną, podporządkowując jednostkę ideologii. Mień łączy więc swoją wizję Kościoła, i ogólniej mówiąc chrześcijaństwa, z tak podkreślaną przez Kościół wschodni tajemnicą kenozy Boga, która wymaga od człowieka całkowitego zawierzenia, a równocześnie jest gwarancją i ochroną jego całkowitej wolności, a co za tym idzie godności osoby. W sposób szczególny tajemnica ta będzie obecna u początków Kościoła, w osobie Jezusa.

Objawienie Boga, spotkanie z Nim, może być przyjęte, co prowadzi do wspólnoty Kościoła, bądź też odrzucone wraz z wynikającymi z tego faktu konsekwencjami.

3. Zwrot ku osobie

Równocześnie Aleksander Mień bardzo wyraźnie zaznacza, że spotkanie człowieka z Bogiem ma wymiar osobowy i jedyny. Przeciwwstawia się w ten sposób komunistycznemu kolektywizmowi, który czynił człowieka nieważną częścią zbiorowości, czy, jak powtarzał za Mikołajem Bierdiajewem, częścią „mrowiska”, odbierając mu poczucie osobistej godności, wolność, możliwość rzeczywistej twórczości tej zewnętrznej, jak również i tej wewnętrznej.

Mień podkreśla, że nauka Jezusa nigdy nie była skierowana ku „masom”, bezosobowemu mrowisku ludzkiemu. Chrystus nadaje tak wielkie znaczenie indywidualnej osobie ludzkiej, gdyż w każdym człowieku zamknięty jest cały świat, który w oczach Bożych ma nieskończoną wartość⁷.

4. Spotkanie Boga i człowieka w akcie wiary

Spotkanie Boga i człowieka w akcie wiary, w chrześcijaństwie i Kościele, a co za tym idzie, bosko-ludzki wymiar tych rzeczywistości, to jedno z najważniejszych zagadnień we współczesnej teologii prawosławnej, dla której kwestia bosko-ludzkiego wymiaru Kościoła i wiary jest kwestią wierności Chrystusowi Objawienia. Zapomnienie o tym, zerwanie prowadzi do wypaczenia sensu wiary, do jej zaprzeczenia.

Aleksander Mień, włączając się w ten nurt rozważań teologii prawosławnej, bardzo wyraźnie podkreśla bosko-ludzki wymiar wiary jako daru Boga i otwarcia na ten dar człowieka – już na tym podstawowym etapie wszystko musi pozostać zanurzone w tajemnicy Bogoczołowieczeństwa: „Wiara jest bowiem tajemnicą bogoczołowieczą. Chociaż zostaje nam dana jako pewien dar, ten dar powinniśmy umieć przyjąć. Przecież bez

⁶ Мень, Верую... Беседы о Никео-Царьградском Символе веры, Москва 2001, s. 83.

⁷ Por. Mień, *Syn Człowieczy*, Warszawa 1994, s. 62.

przyjęcia ze strony człowieka, ona się nie realizuje⁸.

III. Bosko-ludzki wymiar Kościoła

1. Kościół święty i grzeszny – misterium Kościoła

W swojej refleksji nad jednym ze znamion Kościoła, jakim jest świętość, w sposób szczególny odwołuje się Mień do ujęcia tego zagadnienia przez Sergiusza Bułgakowa, szczególnie do jego rozróżnienia świętości subiektywnej i obiektywnej.

Przedstawiając rozróżnienie świętości obiektywnej i subiektywnej, Bułgakow stwierdza, iż tylko Bogu przynależy świętość doskonała, natomiast w przypadku człowieka możemy jedynie mówić o względnej świętości. Jednak ten ideał względnej świętości powinien obowiązywać wszystkich wiernych⁹.

Podobne intuicje i przemyślenia pojawią się w wykładach Mienia, chociaż akcent zostanie tutaj przesunięty z podkreślania zwycięstwa nad grzechem na naśladowanie Chrystusa. Mień podkreśla, że Kościół, mimo iż żyje w świecie i całkowicie jest w nim zanurzony, to równocześnie jest Bożym okrętem, arką. Tak więc chrześcijanie w jakiś sposób są różni od świata. Mień zwraca uwagę na szczególną dialektykę: w świecie i nie z tego świata, otwarcie i zamknięcie. Równocześnie stwierdza, że trudno ten paradoks sprecyzować teoretycznie, jest on do zrozumienia tylko praktycznie¹⁰. Poznanie Kościoła staje się możliwe jedynie przez uczestnictwo w jego życiu: „Przyjdź i zobacz” (por. J 1, 46).

Egzegezy biblijnych słów: „Przyjdź i zobacz”, w kontekście tajemnicy Kościoła i jego świętości, Mień dokonuje w kazaniach na Święto Triumfu Ortodoksji. Wyraźnie podkreśla w nich, że świętość to nie tyle przymiot chrześcijan, którzy często są słabi i grzeszni, ile przymiot samego Boga¹¹.

Mówiąc o świętości Kościoła, Mień podkreśla życie według nauki Chrystusa. Według niego to właśnie oznacza poświęcenie się Bogu. Stąd też pytanie o świętość Kościoła dzisiaj jest dla Mienia pytaniem o osobistą wiarę każdego wierzącego. Droga do tej świętości, którą wskazuje Mień, to przede wszystkim bezinteresowna modlitwa¹², która prowadzi do autentycznego świadectwa.

2. Apostołość – Kościół i kultura

Tutaj pojawi się kolejne zagadnienie – apostołości Kościoła, przedstawiane przez Mienia w dwóch wymiarach – po pierwsze, Kościoła zbudowanego na fundamencie Apostołów, po drugie zaś, w wymiarze świadectwa o żywym Chrystusie, skierowanego do każdego człowieka. Przy czym w swojej pracy starałam się wskazać na ten wymiar apostołstwa i zadania, jakie, według Mienia, miała spełniać kultura, gdyż był to jeden z tematów, który interesował go w sposób szczególny. Rozważa relację między religią a kulturą, wiarą a twórczością na tle wizji Kościoła jako społeczności bosko-ludzkiej.

Los świata, przepowiadanie Ewangelii, jak podkreślał Aleksander Mień, zależą od twórczej postawy Kościoła, od takiego świadectwa wierzących, by Dobrą Nowiną mogli przyjąć wszyscy ludzie. Ukazywał on drogę chrześcijaństwa otwartego, które nie może być negacją świata, ale wkraczaniem w świat, by otworzyć go na Nieskończoność. Dlatego nie mógł pominąć tematu tak ważnego jak kultura, jej miejsce w życiu wierzących.

Mień przypomina, że chrześcijaństwo to religia Wcielenia, nie odrzuca ono więc materii i świata – świat jest stworzony przez Boga, przeniknięty Jego miłującym spojrzeniem. Tym samym uświęcone zostało życie. Nie ma więc już ontologicznego dualizmu między sacrum a profanum, między Kościołem a światem, wszystko uczestniczy bowiem w ekonomii zbawienia.

Związek między wiarą a kulturą jest więc organiczny – jeśli człowiek stworzony jest na obraz i podobieństwo Boga, to cel jego życia jest jasny – przybliżyć się do swego Obrazu i w tej drodze nie ma małych, niepotrzebnych, odrzuconych. To powołanie człowieka, by tworzyć istnienie, jakiego chciał Bóg i w tym powołaniu każdy odnajduje swoje miejsce i swoje zadanie. Mień zwraca uwagę, że twórczość to nie tylko dialog z drugim człowiekiem, budowanie jedności i zrozumienia, ale to przede wszystkim dialog z Bogiem, a nawet, mówiąc ściślej – oddawanie czci Bogu – pieśń uwielbienia śpiewana Bogu, tak jak mówią biblijne słowa – będę śpiewać mojemu Panu, dopóki będę istniał (por. Ps 30, 13; Ps 59, 18; Ps 104, 33).

I jeszcze jedna uwaga Mienia – to, co najważniejsze, to tworzenie własnego wnętrza – wieczna twórczość, której wyrazem i obrazem są dzieła sztuki. Najważniejsze jest to, co w sposób niewidoczny odbywa się w sercu. Dzieło to bowiem będzie trwać także wtedy, gdy człowiek nie może w sposób materialny już niczego uczynić, może

⁸ Мень, *Верую...*, s. 100-101.

⁹ S. Bułgakow, *Православие. Зарыс науки Коścioла православного*, Warszawa 1992, s. 112.

¹⁰ Пор. Мень, *Верую...*, s. 137.

¹¹ Мень, *Неделя торжества православия*, w: Мень, *Свет во тьме светит. Проповеди*, Москва 1991, s. 46.

¹² Пор. Мień, *Вprowadzenie do modlitwy*, Kraków 1994, s. 55.

jednak także wówczas wciąż tworzyć – ikonę swojej duszy¹³.

3. Jedność

Jedno z ważniejszych zagadnień w myśleniu Aleksandra Mienia o Kościele i w jego praktyce duszpasterskiej – to jedność Kościoła¹⁴.

Próbując wskazać na biblijne i teologiczne uzasadnienia jedności Kościoła, wraca do teologii Trójcy Świętej, wykorzystując obrazy obecne w pismach Pawła Florenskiego¹⁵. Podkreśla, iż objawienie Boga w Trójcy Świętej ma praktyczne znaczenie dla życia każdego chrześcijanina. Nie jest to jedynie oderwana od codziennego życia metafizyka czy dogmatyka, ale bardzo konkretne wezwanie do jedności i miłości na wzór Trójcy Świętej. Wskazuje na Bożą miłość, która została przeciwstawiona chaosowi historii. Swoją refleksję o miłości i jedności wewnątrz Trójcy Świętej, które są wezwaniem do jedności dla chrześcijan, aby kontemplując tajemnicę Boga w Trójcy Osób, zwyciężali złowrogie podziały świata, Mień kończy słowami z modlitwy Jezusa podczas ostatniej wieczerzy – gdzie wzór wewnątrzboskiej miłości staje się wezwaniem i zadaniem dla każdego człowieka i Kościoła¹⁶.

Jedną z dróg do jedności według Aleksandra Mienia to świętość. Przy tym, czymś bardzo charakterystycznym dla Mienia pozostaje fakt, że właściwie zawsze, mówiąc o świętości, w jednym szeregu wymienia świętych Kościoła wschodniego i zachodniego. Tak więc w jego refleksjach pojawiają się obok siebie św. Franciszek z Asyżu głoszący radość i miłość do przyrody, po wiekach lęku na nowo odkrywający Ewangelię Europie i św. Serafim z Sarowa. Przypomina św. Jana od Krzyża, św. Jana Vianneya. Zestawia obok siebie Karola de Foucauld, Matkę Teresę z Kalkuty. Wspomina postacie dwudziestowiecznych męczenników – matki Marii¹⁷ i Maksymiliana Kolbe.

¹³ Por. Мень, *Умное небо. Переписка протоиерея Александра Менья с монахиней Иоанной*, Москва 2002, s. 351.

¹⁴ A. Mień, *Moje credo*, „Znak” 45(1993) nr 2, s. 47.

¹⁵ Por. P. Florenski, *Ławra Troicko-siergiejewska i Rosja*, w: P. Florenski, *Ikonostas i inne szkice*, Białystok 1997, s. 20-27.

¹⁶ A. Мень, *Верую...*, s. 129.

¹⁷ Matka Maria – Jelizaweta Jurijewna Pilenko (Елизавета Юрьевна Пиленко) – 1891-1945. Poetka, artystka, filozof, pierwsza kobieta – wolny słuchacz Petersburskiej Akademii Duchownej. Od 1920 roku na emigracji, gdzie została mniszką. Organizowała pomoc dla emigrantów rosyjskich w Paryżu, a następnie uczestniczyła podczas wojny w ruchu oporu i organizacji pomocy dla ludności żydowskiej. Została aresztowana przez gestapo i wywieziona do obozu w Rawensbrück, gdzie nadal prowadziła działalność religijną, skupiając wokół siebie więźniarki. Okoliczności jej śmierci nie są znane, jedna z wersji mówi, iż poszła dobrowolnie do komory gazowej za jedną z kobiet. 16 stycznia 2004 r.

Należy tu dodać jeszcze jedną cechę charakterystyczną dla Mienia – podobnie jak całość swojego nauczania o Kościele, podobnie też świętość jako drogę do jedności zwiąże z dogmatem o Bogocłowieczeństwie Chrystusa, którego świadkami są święci¹⁸.

Świętość jest drogą, na której zachodzi niejako podwójne działanie – będąc bliżej Boga, święty jest również bliżej innych ludzi, zaś będąc bliżej ludzi staje się bliższym Bogu.

Sposób patrzenia Mienia na ekumenizm, jego niewątpliwa sympatia wobec katolicyzmu mają swoje podłoże w uważnej lekturze Sołowjowa. Związek z dogmatem chalcedońskim bardzo wyraźny będzie u Sołowjowa w jego analizach Kościoła.

W korespondencji z Wsiewołodem Roszko Mień stwierdza, iż zdaje sobie sprawę z trudności, jakie rodzi spotkanie dwóch typów wiary – katolicyzmu i prawosławia, ale jest przy tym przekonany, że prawdziwy wymiar kościelnego życia leży o wiele głębiej niż etnopsychologia i kultura, zaś Ewangelia zawiera w sobie wszystko, by żyć w ciągłej odnowie i ufności.

IV. Podsumowanie

Niewątpliwie sposób myślenia i mówienia Aleksandra Mienia o Kościele w dużej mierze uzależniony był od uwarunkowań historycznych i szczególnej sytuacji kapłana próbującego realizować swoją misję w państwie ateistycznym. Wydaje się jednak, że dziedzictwo Mienia – które trwa w założonych czy też powstałych z inspiracji jego nauką instytucjach – wskazuje, że ten obecny w jego nauczaniu, w sposób szczególny, wymiar praktyczny i duszpasterski, stanowił dobrą odpowiedź na konkretną sytuację Kościoła, a szczególnie małej jego wspólnoty, jaką jest parafia.

* Za godzinę się urodzę

Pozdrowienia od wszystkich Majewskich, szczególnie od Antosia, który 12 stycznia zaczął 6 rok życia. Obudził mnie dzisiaj raniutko i powiedział: „Tato, obudź się! Za godzinę się urodzę” (chodzi o godzinę jego narodzin).

Józek Majewski

Święty Synod Ekumenicznego Patriarchatu w Konstantynopolu podjął decyzję o jej kanonizacji. Por. na ten temat: Мень, *Мать Мария*, w: *Русская религиозная философия*, Москва 2003, s. 262-279.

¹⁸ Мень, *В поисках Пути, Истины и Жизни*, t. 6, cz. 2: *На пороге Нового Завета...*, s. 675.

Jadwiga Rowicka

***Nauka Jana Pawła II o Chrystusie Słudze
i jej znaczenie dla interpretacji charyzmatu
Zgromadzenia Sług Jezusa***

promotor:

prof. dr hab. Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv

KUL 13 marca 2006

236 s.

Życiorys

Jadwiga Rowicka, ur. 30.11.1958 r., Węgrów. Szkoła podstawowa – Kalinowiec. Liceum Ogólnokształcące w Węgrowie, matura w 1977r. Ukończone 2 letnie Studium dla Pracowników Socjalnych. W r. 1980 przyjęta do NO Sług Jezusa. Dwa lata później pierwsze śluby.

W latach 1985-1990 studia magisterskie w KUL na wydziale teologii zakończone obroną pracy pt. „Chrystus w życiu Eleonory Motylowskiej w świetle jej pism”; promotorem był o. prof. S.C. Napiórkowski. Przez 10 lat praca w duszpasterstwie młodzieży w Krakowie i katecheza w szkole średniej w Bochni. W 2000 r. początek studiów doktoranckich w KUL. Po dwóch latach zakończonych licencjatem.

Z prezentacji

Celem niniejszej pracy było odnalezienie teologicznej ikony Chrystusa Sługi w nauczaniu papieża Jana Pawła II i wykorzystanie jej dla interpretacji charyzmatu Zgromadzenia Sług Jezusa.

Analizowano bogate teksty Papieża Jana Pawła II oraz założycieli Zgromadzenia Sług Jezusa: bł. Honorata Koźmińskiego i matki Eleonory Motylowskiej.

Temat został rozwinięty w dwóch częściach. Pierwsza ukazuje Chrystusa Sługę w nauczaniu Papieża. W niej obraz Boskiego Sługi wiedzie od Wcielenia do Misterium Paschalnego oraz Chrystusa Sługę w Kościele. Ukazuje więc Chrystusa ogołconego we Wcieleniu, posłusznego woli Ojca, umywającego nogi uczniom, Sługę na krzyżu, Króla – Sługę i Nauczyciela. Jako Sługę obecnego w Kościele przedstawia Go w Eucharystii, kapłaństwie, w posłudze diakonatu i w służbie pojednania.

W drugiej części pracy podjęto próbę ukazania duchowej ikony Chrystusa Sługi, jaką wyrażają pierwsze Ustawy i jaką kreślił O. Honorat Koźmiński dla Zgromadzenia Sług Jezusa. Stawiano jeszcze raz te same pytania o Chrystusa Sługę Współzałożycielce Zgromadzenia, Matce Eleonorze Motylowskiej, szukając tego oblicza Chrystusa, na które wskazuje nazwa Zgromadzenia – „Sługi Jezusa”.

Centralnym wydarzeniem w rozważaniach Jana Pawła II stał się fakt Wcielenia jako wkroczenie Boga w historię, w uniżeniu i ubóstwie aż do zupełnego ogołocenia. Syn Boży przyjął ludzkie ciało, a w poszukiwaniu człowieka głębią swego uniżenia pokonał nieskończony dystans między Bogiem a człowiekiem. Przywrócił człowiekowi podobieństwo Boże już dzięki przyjęciu ludzkiej natury. Papież podkreślał, iż w narodzeniu Chrystusa została objawiona godność człowieka.

Najbardziej uderzający przykład Pana jako Sługi znajdujemy wraz z Janem Pawłem II w perykopie opisującej umycie stóp uczniów przez Chrystusa, który objawił służebną miłość. Papież wyjaśnia, iż obmycie nóg jest czymś więcej niż tylko wzajemną posługą. Na wzór Jezusa mamy się pochylać ku naszym braciom i siostram, dotykając ich „brudu” i oczyszczać służebną miłością.

Jan Paweł II wskazuje na krzyż jako ofiarną służbę, odkupieńcze uniżenie i okup za wielu. Chrystus realizując wzór osobowy Sługi Pańskiego, *męża boleści*, dopełnił służby miłości, która stanowiła treść Jego życia, służby Bogu i braciom. Programem służenia staje się kontemplacja oblicza cierpiącego Sługi i płynące z niej wezwanie do służby miłości drogą krzyża.

Postać sługi nie pomniejszała za ziemskiego życia Jego boskiej godności. Po wywyższeniu Jego

chwała i moc nie wykluczają z kolei trwania nadal w postaci służebnej. Najwyższy Pan i Władca pozostaje równocześnie na zawsze sługą.

Jan Paweł II podkreślał, że życie Chrystusa było nieustannym nauczaniem – służbą. Jego nauka pochodziła od Ojca; pragnął, by ludzie mieli dostęp do Źródła, a nie zatrzymywali się na Nauczycielu. Jako Sługa Słowa nie szukał swojej chwały. Chrystus nie tylko był Sługą Prawdy, ale wciąż nim pozostaje. Włączenie w zbawcze działanie Boga staje się zobowiązaniem do naśladowania Chrystusa w Jego służbie Bogu i człowiekowi. Ten, kto przyjmuje misję, przestaje należeć do siebie a podporządkowuje się Posyłającemu; nie siebie głosi, lecz wskazuje na Innego.

W nauczaniu Jana Pawła II służebna miłość Chrystusa trwa w Eucharystii. Ona jest sakramentem nie tylko miłości, lecz także służby.

Chrześcijańska diakonia oznacza w istocie przejście od bycia dla siebie do bycia dla innych. Zbawcza diakonia Jezusa jest dla nas przykładem i miarą służebnej i oddającej się całkowicie miłości: „Po tym poznają [...]” (por. 1 J 3, 16).

Jan Paweł II podkreślał też służebny wymiar pojednania. Przez Chrystusa Bóg ofiaruje

wszystkim ludziom zbawienie, uzdalniając ich do podobnej służby pojednania, przebaczenia, służby miłości. A zarazem jest to służba na rzecz wolności. W tej służbie Chrystus ustanowił Sakrament Pokuty, aby człowiek pojednał się z Bogiem; jednak warunkiem uczynił wzajemne przebaczenie.

W Chrystusie Słudze, odnajdywanym w papieskich dokumentach, Sługi Jezusa mogą wyraźniej dostrzec własny ideał. Nie tylko zachowują to, co przekazała im tradycja zgromadzenia, ale też starają się ubogacać swój charyzmat. Owocem zgłębiania nauczania papieskiego może stanie się pogłębiona teologia Chrystusa-Sługi.

Nowością w stosunku do nauczania Założycieli jest ukazanie przez Jana Pawła II Chrystusa Sługi jako Nauczyciela, Diakona i Tego, który pozostaje w służbie jednania.

Jeśli uzasadnienia Założycieli wyraźnie kierowały się ku obranej formie służby w społeczeństwie, by przekonać do jej podjęcia, nauczanie Piotra naszych czasów poszerza i pogłębia chrystologiczną interpretację tej drogi.

Z recenzji ks. prof. dra hab. Wojciecha Żyćńskiego SDB PAT Kraków

Temat Chrystusa Sługi z pewnością nie należy do pionierskich opracowań teologicznych, skoro spotykamy się z nim już w pismach nowotestamentalnych. Jednak problem, jaki Doktorantka zamierza w rozprawie zrealizować, jest zarówno nowy jak i oryginalny. Jest nowy, ponieważ biblijne świadectwa o Chrystusie Słudze Autorka odczytuje oczami Jana Pawła II. Jest oryginalny, bowiem charyzmat Zgromadzenia Sług Jezusa weryfikuje w świetle nauczania Ojca Świętego, dla którego refleksja nad tajemnicą Wcielenia stanowi próbę zrozumienia kenozy Boga, która dla człowieka i tak pozostanie zawsze tajemnicą. Ponieważ jednak tajemnicą pozostaje też sam człowiek i, jak przypomina Drugi Sobór Watykański, wyjaśnia się ona naprawdę dopiero w tajemnicy Słowa Wcielonego, to podjęte przez Jadwigę Rowicką studium jest ze wszech miar uzasadnione i bardzo potrzebne.

Analiza bogatej myśli teologicznej Sługi Bożego Jana Pawła II do łatwych nie należy. Ponadto, jej przeprowadzenie utrudnione było dodatkowo przez to, że Ojciec Święty nie pozostawił jednolitego dokumentu tylko tej tematyce poświęconego. Doktorantka, jak wynika

z zamieszczonej bibliografii, której wykorzystanie dokumentują przypisy, musiała dokonać szczegółowej analizy blisko 300 wypowiedzi papieskich, zawartych w różnych jego dokumentach (encykliki, adhortacje, listy, orędzia, bulle, katechezy, homilie, przemówienia).

Analiza myśli papieskiej w wydaniu Autorki nie jest tylko prostą prezentacją tejże myśli. Jest to rzeczowo i głęboko teologicznie dokonana interpretacja nauczania papieskiego (świadczy o tym np. koncentracja na teocentrycznym wymiarze służebnej funkcji Chrystusa, który przychodząc z woli Ojca, do Ojca też wraca zabierając ze sobą odkupioną ludzkość; dostrzeżenie analogii między prośbą Chrystusa wyrażoną wobec Samarytanki [daj mi pić] a Jego wołaniem z krzyża [pragnę]; dostrzeżenie analogii między życiem ukrytym Chrystusa a życiem ukrytym Sług Chrystusa).

Niekwestionowaną wartość rozprawy doktorskiej Jadwigi Rowickiej postrzegam jednak przede wszystkim w jej szeroko rozumianym wymiarze teologicznym i pastoralnym. W teologicznym, ponieważ obejmuje on zarówno biblistykę, chrystologię, soteriologię, eklezjologię,

antropologię, duchowość. W pastoralnym, ponieważ zadaniem teologii jest służba życiu, zwłaszcza życiu Kościoła, którego drogą jest człowiek. Rozprawa doktorska Jadwigi Rowickiej przypomina człowiekowi jego właściwe miejsce tak w wymiarze historiozbawczym jak i społecznym. Kiedy człowiek spotyka się z cierpieniem, unika go i nie dostrzega jego sensu, wystarczy by sięgnął

do recenzowanej rozprawy doktorskiej, w której przeczyta, że Chrystus nie przyszedł aby usunąć nasze cierpienia, ale by mieć w nich swój udział, oraz by biorąc je na siebie nadać im wartość zbawczą. W tym bowiem rozumieniu cierpieć, to znaczy stawać się jakby szczególnie podatnym, szczególnie otwartym na działanie zbawczych mocy Boga, ofiarowanych ludzkości w Chrystusie.

Z recenzji ks. prof. dra hab. Jerzego Szymika WT UŚ Katowice

Rozpocznę opis swoich uwag recenzenta oraz wrażeń uważnego lektora dysertacji od refleksji wywiedzionej ze wspólnej przestrzeni chrystologii i teologii Eucharystii.

Tak bowiem w przywołanym w rozprawie nauczaniu Jana Pawła II jak i w pismach Matki Eleonory Motylowskiej szczególne miejsce zajmuje Eucharystia. Jest ona spotkaniem z Chrystusem Sługą, jest źródłem („siłą do”) i spełnieniem („nagrodą za”) służby, jest przyczyną sprawczą i wzorcą charyzmatu sługi. Eucharystia jest szkołą służby i to szkołą z „Nauczycielem dobrym” w roli głównej, szkołą chrystocentryczną *par excellence*.

Z pomocą w zrozumieniu tych relacji i ich głębi spieszy niezawodny Hans Urs von Balthasar. Tylko bowiem na fundamencie zdrowej chrystologii jest możliwa zdrowa pobożność eucharystyczna i zdrowa teologia służby – twierdzi. Na czym polega istota ofiarniczego, eucharystycznego gestu Jezusa? – pyta. I odpowiada w *Pneuma und Institution*: jest nim „zgoda-na-bycie-rozporządzanym”. Bierność Męki: pojmanie, przybicie, uśmiercenie. Jezus tego „nie robi”, to Jemu coś „jest robione”. On jest jedynie absolutnie posłuszny.

Tu, w chrystologii, – uczy von Balthasar – zaczynamy pojmywać, kim jest Bóg, co znaczy współofiaraować, co znaczy służyć: dać siebie w absolutnym zaufaniu Ojcu, w wolności i wierze. To jest chrześcijański sposób na życie, kiedy Najświętsza Ofiara uobecnia, pokazuje, sprawia. W blasku chrystologicznego światła rozumiemy: Bóg nie chce czegoś, a już na pewno nie człowieczego bólu. Chce człowieka, czyli jego miłości. „Miłości pragnę, nie krwawej ofiary, poznania Boga bardziej niż całopaleń” (Oz 6,6). A jeśli Bóg jednak pragnie ofiary, to ofiary miłości, ofiary serca miłującego, czyli wolnego w posłuszeństwie. Pragnie chrystologicznie zakorzenionej, chrystologicznie motywowanej i odwzorowanej „zgody-na-bycie-rozporządzanym”...

Eucharystia jawi się jako światło, przewodnik i moc na drogach ludzkich losów. Msza święta

rozumiana teologicznie jako ofiara (Chrystusa i Kościoła) leczy, chrzci niejako (tzn. uwalnia od domieszek i nalotów myślenia pogańskiego), uzdrowia choroby miłości i życia: egoizm, odmowę ofiary, odrzucenie poświęcenia, wysiłku, przekreślenie trudu, pożądanie władzy (panować zamiast służyć). Ofiara Mszy św. w swojej teologicznej głębi, pokazuje, że ani prawdziwa miłość, ani szczęśliwe życie nie są możliwe bez wydania siebie, bez służby. Eucharystyczne wydarzenie, sięgające źródłowo „w głąb Trójcy”, ukazuje i wspiera dzieło się życia i miłości. Nie da się żyć bez ofiary, jeśli miłość wolna od egoizmu ma być ostatecznym kluczem do rozumienia rzeczywistości. Życie znaczy służyć – i odwrotnie.

Właśnie o tym jest dysertacja. Ciekawa (oryginalna, rzadko spotykana w pracach doktorskich) jest dwuczęściowa struktura całości tekstu; ale też w tej warstwie rozprawy – tzn. w precyzji, w jakiej struktura dysertacji odpowiada na sygnalizowany w tytule główny problem badań – widać doświadczenie wytrawnego Promotora.

Podstawowe walory dysertacji dotyczą jednak nie tyle warstwy metodologiczno/formalnej, co samego meritum badań, ich zasadniczej tezy. Ta zaś odwołuje się do geniuszu Jana Pawła II, istoty charyzmatu Zgromadzenia Sług Jezusa oraz – *last but not least* – sytuacji duchowego kryzysu współczesności. Ta ostatnia charakteryzuje się potężnym deficytem pokory i jej egzystencjalnych skutków. Jadwiga Rowicka proponuje remedium, czyli duchowość „na nasz czas”, czas, w którym zdecydowana większość programów produkowanych przez media jest zdominowanych przez tzw. „aktywność i przedsiębiorczość”, co okazuje się promocją agresji, żądzy dominacji, poniżania innych szczerów biorących udział w globalnym wyścigu, prymitywizmu i – ostatecznie – pychy. Rowicka w tym czasie pisze pracę o kobietach, które w uniżeniu idą daleko: „iż nie będą znane światu ze swego poświęcenia Bogu” (s. 163).

Ks. Krzysztof Szwarc

***Jezus Chrystus jako universale concretum
w ujęciu Romano Guardiniego***

promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Szymik

KUL 2006

297 s.

Z prezentacji

Guardini jest uważany za jednego z najwybitniejszych teologów minionego stulecia. Zaliczany do grona prekursorów Soboru Watykańskiego II – zwłaszcza w dziedzinie eklezjologii i odnowy liturgicznej. Był jednym z tych teologów, którzy nierozdzielnie łączyli życie świata z życiem wiary. Czynił to w dynamicznych i poszukujących prawdy środowiskach naukowych i duszpasterskich, nie oddzielając jednocześnie nauki od duszpasterstwa. Ze spotkania wiary z rozumem i Żywego Boga z żywym człowiekiem w rzeczywistości świata, Guardini czerpał świeżość i głębię dla uprawianej przez siebie teologii. Jego teologia nigdy nie była czysto teoretyczną i jedynie rozumową dywagacją na temat Boga, człowieka, czy ich wzajemnych więzi i relacji. Zawsze jednak pozostawała konfrontacją świata z wiarą, była nieustannym odczytywaniem świata na nowo w świetle wiary. Wiara i rozum, modlitwa, duszpasterstwo i nauka stały się dla Guardiniego metodologicznym wręcz założeniem jego pracy. W owym „i” bowiem, widział płodny związek, z którego da się zrodzić dojrzałe owoce.

Jego teologia jak sam zaznaczał zaczynała się najpierw w kaplicznych klęcznikach. I dlatego chyba teologia uprawiana przez Guardiniego była mową o Bogu, która rodziła się z roz-mowy z Bogiem i prowadziła znów do mówienia z Nim, do Niego i o Nim.

Poszukiwanie nowych teologiczno-egzystencjalnych form wyrażania Bosko-ludzkiego związku życia nie sprowadzało się w teologii Guardiniego do dewocyjnych dyrektyw i gotowych rozwiązań. Nie opierało się na relatywizacji, lecz na poszukiwaniu prawdy. Prawdy o indywidualnym i wspólnotowym życiu człowieka w komunii z Bogiem, które ma realny, nadziejerodny wpływ nie tylko na obecne życie człowieka.

Trudno znaleźć jakiś jeden wspólny mianownik dla życia i twórczości Guardiniego. Jednak jest coś, co charakteryzowało go w sposób szczególny – sejsmograficzne wyczulenie, uwrażliwienie na

przyszłość, doskonała znajomość współczesności. Podejmował dialog z współczesnością i odsyłał ją do życia wiary z zatroskania o jej przyszłość. W życiu wiary w związku z Chrystusem widział bowiem możliwość rozwoju i spełnienia dla człowieka, świata, jego historii. Przez całe życie był człowiekiem pilnie poszukującym prawdy, głęboko zaangażowanym w sprawy wiary i świata, głęboko wierzącym, ale i niejednokrotnie wątpiącym, a przede wszystkim ciągle pytającym.

Samo określenie *universale concretum*, które stanowi klucz porządkowania chrystologicznej myśli Guardiniego pochodzi od Mikołaja z Kuzy. Rozwinięte zostało przez Balthazara a następnie poszerzone w kontekście teologii kulturowego pluralizmu przez Góździa i Szymika. Punktem wyjścia jest tutaj Wydarzenie Wcielenia Syna Bożego. Ono stanowi nadzieję jedności z otwartością na wielość i różnorodność, przy jednoczesnym zachowaniu własnej tożsamości. W tym świetle Jezus Chrystus jawi się jako absolutny punkt skupienia wszelkiej wielości, jako faktycznie zrealizowana jedność pomimo różnic niemożliwych do pokonania w teorii. W Nim spotykają się bowiem wszelkie ogniskowe rzeczywistości – to, co boskie z tym, co ludzkie, wieczność z doczesnością, świętość z grzesznością, *universale* z *concretum*. Jezus Chrystus jest tym, który scala w sobie największe różnice rzeczywistości. Jest jednością Stwórcy i stworzenia, w sobie scala życie ze śmiercią ukazując ich jedność w tajemnicy zmartwychwstania.

Uprawiana przez Guardiniego chrystologia jest propozycją myślenia chrystocentrycznego, czyli takiego postrzegania rzeczywistości, w której Osoba i Dzieło Chrystusa byłyby skutecznym wzorcem jednania tego, co różne. On bowiem jest najuniwersalniejszym konkretem i najbardziej ukonkretnioną rzeczywistością uniwersalną. Z teologicznych publikacji niemieckiego teologa można odczytać wezwanie do uprawiania chrystologii integralnej, na usługach wiary i bliskiej życia. W Jezusie Chrystusie bowiem dostrzegał on

istotę chrześcijaństwa – uniwersalną i fundamentalną kategorię interpretacji świata i człowieka w świecie.

Chrystologia Guardiniego została usystematyzowana w niniejszej dysertacji w trzech częściach. Fundamentem planu jest autodeklaracja Jezusa z Ewangelii św. Jana „Ja jestem drogą, prawdą i życiem”, do której odwoływał się często sam Guardini w swych rozważaniach nad Osobą i Dziełem Jezusa Chrystusa. Jest to, oczywiście, jeden z wielu możliwych kluczy prezentacji myśli teologa. Odpowiada temu struktura pracy. Jezus Chrystus jako *universale concretum* jest ukazany w perspektywie *Drogi* jako egzystencji świata, *Prawdy* jako pełni chrześcijańskiego objawienia i *Życia* jako nowego sposobu istnienia człowieka i świata. *Droga* jest formą życia Chrystusa jako przechodzenie od Ojca do świata i człowieka, oraz od świata i człowieka do Ojca wraz ze światem i człowiekiem ocalonym i pojednanym na drodze ofiarniczego charakteru egzystencji Odkupiciela. Jezus jest jedynym pośrednikiem drogi do Ojca i tylko w Nim mamy dostęp do Niego. Droga ta prowadzi przez miłość, którą człowiek może przeżyć naśladowując Chrystusa. *Prawda* – wskazuje na Chrystusa jako słowo Boga i o Bogu, źródło i pełnię chrześcijańskiej prawdy, danej przez Chrystusa Kościołowi i przyjętej przez człowieka w wierze. *Życie* Chrystusa jest życiem samego Boga. Otwiera się ono przed nami w Chrystusie, dając nam nowy sposób istnienia otwarty na wieczność.

Celem niniejszej rozprawy było wykazanie, że Romano Guardini w Osobie i dziele Jezusa Chrystusa jako *Drodze, prawdzie i życiu* ukazuje egzystencjalną głębię relacji bosko-ludzkiego życia Chrystusa, które ma realny wpływ na życie człowieka, jest trwałą gwarancją jedności bosko-ludzkiego życia. A przez to udziela odpowiedzi na egzystencjalne wątpliwości i pytania człowieka.

Guardini, będąc baczny obserwatorem życia, doskonale zdawał sobie sprawę z narastającej fali laicyzacji i postępującego procesu sekularyzacji. Z drugiej strony dostrzegał dążenia ludzkie w różnych aspektach i obszarach życia, zmierzające do zhumanizowanego, scalonego i wyzwolonego świata ludzkich pragnień. Dlatego jego teologia jest konsekwentnie przedkładaną propozycją chrystologicznie rozumianej relacji Bosko-ludzkiego życia. Życie to nie jest ani utopijne ani demagogiczne. Jest ono źródłem i celem antropologicznej nadziei na spełnienie i pojednanie człowieka i świata z Bogiem.

Teologiczna głębia chrystologii Guardiniego polega na tym, że chrystologię umieszcza on w samym centrum uprawianej przez niego teologii

i przeżywanego życia. Czyni z niej właściwy klucz odczytywania, porządkowania i interpretowania poszczególnych prawd teologicznych i samego życia. I choć nie jest to odrębny, systematyczny wykład, z zachowaniem wszystkich kanonów akademickiej metodologii, to jednak zawsze Osoba i Dzieło Jezusa Chrystusa, jako istota chrześcijaństwa, znajduje się w samym centrum jego rozważań.

Jedynie Chrystus w ludzki świat wnosi pewność wybawienia od nieprawdy, która zagraża ludzkiej wolności i stoi murem między człowiekiem i Bogiem w relacji wiary. Nieprawda bowiem konstruuje życie w oparciu o liberalistyczne formy samowoli, które pozwalają, a nawet domagają się relatywizowania tych obszarów życia, które z Bożego ustanowienia pozostają nienaruszalne, lub manipulowania prawdą. Prawda, z którą Chrystus przychodzi na świat nie służy dezorganizowaniu życia człowieka, ale dokładnie odwrotnie: jego organizowaniu. Tak, jak Chrystus jest Bogiem i człowiekiem w jednej osobie Bożego Syna na stały, niezmienny i niepomieszany sposób, tak i człowiek nie może pomylić siebie z Bogiem, życia Boga ze swoim własnym. I tylko wówczas bosko-ludzkie życie Chrystusa stanie się dla człowieka zobowiązującym w wierze objawieniem, że Bóg i człowiek przeznaczeni są do wspólnoty życia. Tę prawdę Chrystus stawia przed człowiekiem jako cel sam w sobie, jej poszukiwanie jako drogę do celu, a realizowanie jej – życiem w wolności.

Prawda jednak zawsze koegzystuje z miłością – uczy Guardini. Dlatego Chrystus uwalnia ludzką zdolność kochania od bezdroży miłości, które popychają człowieka w nierzeczywisty świat fantasmagorii czy hedonizmu – aż po graniczne formy przepaści egocentrycznego bez-istnienia. Tylko Chrystus i dla wszystkich jest „dwukierunkową” drogą miłości, od Boga do człowieka i od człowieka do Boga. Tylko z Boga bierze się miłość gotowa na wszystko, nawet na śmierć, i tylko z miłości Boga człowiek jest zdolny miłować. Miłość przyszła w ludzki świat drogą Chrystusa i pozostaje w świecie w formie Chrystusa. Chrystus wybawił ludzką zdolność kochania od bez-Boskiej miłości, oczyścił ją z nieprawdy i odkupił ludzką miłość z nie-ludzkich kształtów, a czyni to z miłości i miłością. Wewnątrztrynitarną odwieczną relację miłości wcielił w relację między Bogiem i człowiekiem, przez co wytłumaczył i uzasadnił ludzką zdolność kochania i Boską obecność wieczności w ludzkim doczesnym życiu.

Uprawiana przez Guardiniego teologia jest stawianiem się życia człowieka, jego rozumu

i wiary, na granicy Tajemnicy żywego Boga, który dla życia człowieka ma Słowo życia i Słowo o życiu. To Słowo ma soteriologiczną i kulturotwórczą moc, którą można odczytać rozumem i przyjąć w związku wiary, tworzącej więź miłości, wykraczającej poza doczesne granice doczesności, którą da się zobaczyć w nadziei posiadającej kształt Chrystusa.

Podsumowując:

Po pierwsze – konsekwentnie chalcedoński rys uprawianej przez Guardiniego chrystologii mocno współbrzmi z jej egzystencjalnym wychyleniem, co owocuje niespotykaną głębią teologicznego rozumienia życia i życiowego rozumienia teologii.

Po drugie – nowość uprawianej przez Guardiniego teologii polega na odejściu od statycznych i skostniałych form na rzecz dynamicznych rozwiązań. Nie oznacza to oczywiście rewolucyjnych zmian w teologii czy modernistycznych rozwiązań. Teologię Guardiniego charakteryzuje śmiałość i odwaga myśli w restaurowaniu chrześcijaństwa.

Po trzecie – całe bogactwo teologicznej wiedzy, które wypracowała i niesie Tradycja, Guardini stawia w konfrontacji z ogromem pytań, które zadaje kultura i szuka wspólnej drogi dla Boga i człowieka w żywym i bliskim związku życia człowieka z życiem Chrystusa.

Z recenzji ks. dra hab. Wojciecha Hanca prof. WT UKSW UKSW Warszawa

Wiek XX słusznie w teologii chrześcijańskiej może być nazywany „wiekiem chrystocentrycznej koncentracji Boga”. Szczególnie było to zauważalne w nauczaniu Vaticanum II, z którym w sposób konsekwentny koresponduje nauczanie Jana Pawła II, co zostało uwydatnione już na samym początku pontyfikatu w encyklice *Redemptor hominis* (1979). Z kolei podczas swojej pierwszej pielgrzymki do Polski także w 1979 r. Papież zdecydowanie konstatawał, iż „nic bez Chrystusa nie ma ani korzenia, ani sensu”. A skoro tak, to również i chrześcijańska teologia została by pozbawiona swej istotnej podstawy, gdyby ją oderwać od jej korzenia, któremu na imię Jezus Chrystus, Bóg-Człowiek. Całość zresztą teologicznych refleksji można by właściwie sprowadzić do Chrystusa i prawd ściśle powiązanych z Jego *esse* oraz z tym, co „uczynił On dla nas i dla naszego zbawienia”. Jeżeli przeto teologiczna refleksja chrześcijańska stanowi ludzką refleksję nad Bożym objawieniem, a w Chrystusie uznamy „Pośrednika i pełnię całego objawienia” (por. KO, 2), to słusznie trzeba wnioskować, że całość chrześcijańskiej teologii da się sprowadzić do Chrystusa i tego, co jest związane z Jego (osobą, nauką i zbawczym dziełem, czyli po prostu z Jego *universa*. W Chrystusie przecież dochodzi do głosu samo *proprium* teologii (A. Nossol). I jak bez Chrystusa nie ma chrześcijaństwa, tak bez chrystologii, czyli teologicznej refleksji nad wspólną dla wszystkich chrześcijan podstawą ich wiary, nadziei i miłości nie może być chrześcijańskiej znajomości Boga i Jego odwiecznych planów. Przeto misterium Chrystusa z jednej strony w zdecydowany sposób konkretyzuje nam Bożą rzeczywistość, z drugiej nie może nie wpływać na kształt ludzkiego życia.

Stąd nie można się dziwić, że ks. Krzysztof Szwarz obiera jako przedmiot swojej dysertacji doktorskiej chrystologiczne refleksje Romano Guardiniego, który centrum a zarazem nadzieję dla świata i człowieka widział jedynie w Chrystusie.

1) Ks. Doktorant w przedstawionym przez siebie projekcie dobrze, oryginalnie i poprawnie skonstruowanego tematu rozprawy, jak i całego jej ujęcia, zaprezentował nam według R. Guardiniego obraz Chrystusa będącego *universale concretum* jako jedynej i dla wszystkich osiągalnej *Drogi* odkupieńczej miłości, objawionej *Prawdy* przyjmowanej wiarą oraz *Życia* przepelnionego nadzieją zbawienia. Tak brzmi według ks. K. Szwarca podstawowe założenie uprawianej przez Guardiniego teologicznie głębokiej i egzystencjalnie, praludzko ukierunkowanej chrystologii inkarnacyjno-paschalnej.

2) Rozprawa doktorska „Jezus Chrystus jako *universale concretum* w ujęciu Romano Guardiniego” jest syntetyczną monografią z zakresu chrystologii integralnej, stanowiącą wzór solidnego opracowania źródłowego, w którym teologiczna głębia narzuca się sama, dzięki zastosowanemu właściwemu kluczu do odczytywania, porządkowania i interpretowania Guardiniowskich chrystologicznych treści, gdzie Osoba i dzieło zbawcze Chrystusa, stanowiące samo serce chrześcijaństwa, znajduje się w centrum; i to na różnych poziomach twórczych przedsięwzięć R. Guardiniego, stanowiących także owoc spotkania się żywej wiary i rozumu z konkretną i żywą rzeczywistością Chrystusa, co jest dostrzegalne w całej teologicznej myśli monachijskiego teologa.

3) Autor rozprawy realizując zasadny program badawczy, którym była najpierw analiza, a następnie synteza chrystologicznej twórczości

Romano Guardiniego, ukazuje nader przejrzystość w literackim wręcz stylu, istotne frazy chrystologicznego namysłu omawianego teologa z równocześnie ciągłym ukierunkowaniem w stronę człowieka, jego życia, w którym powinien on nieustannie powtarzać i aktualizować inkarnacyjno-paschalną drogę Chrystusa.

4) W prezentowanej dysertacji, na co wskazuje niezwykle pogłębiona eksplikacja punktu wyjścia i punktu dojścia przedstawianego zagadnienia oraz klarowne wydobywanie w większości z obcojęzycznej literatury źródłowej podstawowych założeń i istotnych treści Guardiniowskiej chrystologii, stanowi niezwykle cenne opracowanie, które powinno uwrażliwiać wszystkich wykładowców teologii na owo *universale concretum*, ukazywane w swoim najpełniejszym i najwłaściwszym ujęciu integralnym.

5) Wydaje się, że Autor rozprawy chciał jednocześnie dowieść, iż jedynie konsekwentna, czyli taka, jaką stosował Guardini, chrystologia chalcedońska z jednoczesną maksymalną otwartością na współczesność, stanowi szansę w kierunku pełnej humanizacji życia, czyli taka chrystologia, która zwraca człowieka Bogu, tworząc zgodnie z Jego pierwotnym zamysłem komuniję życia Boga i człowieka. Ma rację bowiem Doktorant konkludując, iż żadna czysto ludzka autosoteria nie jest w stanie wybawić człowieka od tego, co ludzki świat czyni nie-ludzkiem.

6) I wreszcie rozprawa doktorska ks. Szwarcza tchnie na wskroś chrześcijańskim optymizmem, bowiem jawi się w niej Guardini jako niezmiernie obrońca chrześcijańskiej nadziei, którą odnajduje w rezurekcyjno-chwalebny życiu Chrystusa.

Z recenzji ks. dra hab. Krzysztofa Goździa prof. KUL

KUL Lublin

Arno Schilson zapewne słusznie powiedział o Romano Guardinim, że należy on do grona postaci, które można określić jako „bekannte Unbekannte”. Rzeczywiście monachijski Teolog jest takim wielkim „znanym nieznanym” myślicielem minionego wieku. Jego imię jest ogólnie znane i często nawet powtarzane, ale jego dzieło najczęściej pozostaje jeszcze w sferze mglistej nieznamość. Nawet zaszczytna nagroda Katholischer Akademie in Bayern, nosząca imię Romano Guardiniego, i corocznie przyznawana, nie wnosi aż tak wiele w powszechną świadomość, jak można się było spodziewać. Dzieło Guardiniego jest nadal w licznych pracach teraźniejszości bardziej tylko cytowane, niż krytycznie przepracowywane. Czyżby przemyślenia naszego Teologa zamykały się wyłącznie do danej epoki, odpowiadając tylko jej szczególnemu charakterowi, i dziś nie mające nic do powiedzenia współczesnemu człowiekowi? Czy głęboko zakorzeniony w Chrystusie światopogląd chrześcijański Guardiniego staje się dla nas dziś po prostu niemodny? Czy jego rozważania, dotyczące relacji Kościoła i społeczeństwa, teologii i filozofii religii, a także pedagogiki i ruchu młodzieżowego, przestały być dziś aktualne?

Te retoryczne pytania można długo jeszcze mnożyć, ale nie w tym sens mówienia o Guardinim. Trzeba wejść bardziej w głąb jego myśli i czasów, w których ta myśl wzrastała. Dopiero wtedy można odczytać jego wielkie przesłanie: chrześcijańskie rozumienie świata i chrześcijański światopogląd, wyrastające z prawdy Wydarzenia Chrystusowego, wchodzi

jednocześnie przeciw temu światu i w ten świat, mając zagwarantowaną w Bogu swoją przyszłość. Światopogląd ten ma podstawową kategorię, którą jest sam Jezus Chrystus. Chrystus jest podstawą światopoglądu w podwójny sposób: przez Jego widzenie świata i przez patrzenie na świat poprzez Niego. Człowiek wierzący i pozostający w jedności z Chrystusem zdobywa możliwość patrzenia na ten świat z perspektywy Bożego objawienia. Wtedy światopogląd ten staje się obiektywny. Jego gwarantem jest sam Bóg w Chrystusie.

W tak naszkicowany wstęp do teologii R. Guardiniego wpisuje się doskonale dysertacja ks. lic. Krzysztofa Szwarcza. Wchodzi w głąb myśli wielkiego Teologa, czyniąc go bardziej „Znanym”. Ukazuje samo centrum tej myśli przez opracowanie chrystologii, której ideą przewodnią jest Jezus Chrystus jako *universale concretum*.

Z doskonałych i rzetelnych badań ks. lic. Krzysztofa Szwarcza daje się wyprowadzić zasadniczy wniosek, iż chrystologia Romano Guardiniego ma całkiem nową jakość, gdy przyjmuje się Jezusa Chrystusa jako *universale concretum*. Wtedy Chrystus rekapitułuje w sobie cały osobowy świat i zwraca go ku pełni Osobowego Boga. Życie Chrystusa staje się życiem człowieka, a przez to jedynym jego spełnieniem. Taka chrystologia jest świadectwem wiary, a jednocześnie właściwym przeżywaniem swojej wiary w Boga w Jezusie Chrystusie. Osoba i dzieło Wcielonego Słowa, a w konsekwencji spotkanie Miłości i wiary, Boga i człowieka stanowi istotę chrześcijaństwa.

Henryk Seweryniak
Prorok i błazen
Szkice z teologii narracji

Poznań 2005

UAM Wydział Teologiczny Redakcja Wydawnictwa
 ul. Wieżowa 2/4; 61-111 Poznań
 tel./fax. (061) 851 97 43;
 bibliot@thfac.poznan.pl; http://www.thfac.poznan.pl

SPIS TREŚCI 345 s.

WSTĘP

Odkrywanie narracji

Teopoetyka i teologia literatury

Narracja literacka i teologia narracji

CZĘŚĆ I. OD NARRACYJNOŚCI DO TEOLOGII

NARRACJI. CZTERY SZKICE

SZKIC I: NARRACYJNOŚĆ

Tożsamość

Narracyjna jedność życia

Pamięć moralna

Wyobrażenia

Między czasem i wiecznością

SZKIC II: TEOLOGIA NARRATYWNA

Izrael opowiada

Jezus opowiada

Chrześcijaństwo opowiada

Teologia przyzywa narrację

Problem „wyczerpania”

SZKIC III: SZTUKA – TEOLOGIA – NARRACJA

LITERACKA

Wahania teologii wobec mowy sztuki

„Prześwity” *Sanctum*

Granice

Sanctum a narracja literacka

Metamorfozy funkcji narracyjnej

Przekształcenia narracyjne i teologia

SZKIC IV: HERMENEUTYKA SŁOWA, HERMENEUTYKA

NARRACJI

Problem

Ricoeur i dzieje hermeneutyki

Refleksja i „mowa świętująca”

Słowo, dzieło i świat tekstu

Narracja i fabuła

Narracja i lektura

CZĘŚĆ II. NARRACJA LITERACKA. DZIESIĘĆ

TROPÓW TEOLOGICZNYCH

U POCZĄTKU WIEKU... U POCZĄTKU DRAMATU

„POEMAT O WIELKIM INKWIZYTORZE” Z „BRACI

KARAMAZOW” FIODORA DOSTOJEWSKIEGO

Drogi interpretacji

Biblijna opowieść o Adamie, Ewie i Wężu

Jak rozgrywa się dramat?

Dramat potrójnego kuszenia

Świat Wielkiej Inkwizycji

Jak daleko patrzy Dostojewski?

Obecność i milczenie

STWÓRCZCIE ŚWIAT WŁASNY... „MISTRZ

I MAŁGORZATA” MICHAŁA BUŁHAKOWA

Habent sua fata...

Świat Moskwy

Świat „diaboliady”

Świat Jezusy Ha Nocri

Świat pokoju, miłosierdzia...

CHRZCIELNA MISA I PERYPETIE NOWOŻYTNOŚCI

„CZARODZIEJSKA GÓRA” TOMASZA MANNA

Placet experiri I: przestrzeń i choroba

Placet experiri II: czas i wieczność

Initiation story

WSZECHMOGAĆEMU PODOBAJĄ SIĘ JEGO PROŚCI

SPRAWIEDLIWI „MESJASZ, SYN EFRAIMA” MOJSZE

KULBAKA

Mesjanizm biblijny

Mesjanizm rabinacki

„Kłatki” narracji

ILE ŚWIĘTOŚCI? „MOC I CHWAŁA” GRAHAMA

GRENE'A

Tło męczeństwa

Ostatni ksiądz

Przypowieść

Święte Oficjum

„Dwie świętości”: Herlinga-Grudzińskiego

Bogactwo świętości

PROROK I BŁAZEN. „ZWIERZENIA KLOWNA” HEINRICHA

BÖLLA

Zwierzenia, zwierzenia...

Przez pryzmat proroctwa

Prorok i błazen przeciwko małej stabilizacji

Kościół i pieniądze

Dręczące pytanie

SENS OFIARY. „GOLGOTA” CZINGIZA AJTMATOWA

Mojunkumaska fabuła

Proces Chrystusa

Proces u Ajtmatowa

Jezus Abdiasz

Wyrok

I JEST TAKI, JAKI JEST... „OFIAROWANIE. OPowieść

BIBLIJNA” GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO

Herlingowa opowieść biblijna

Odautorska interpretacja

Głos biblisty

Uzupełnienie judaisty

Tezy teologa

„I jest, jaki jest”

Słowo przedostatnie

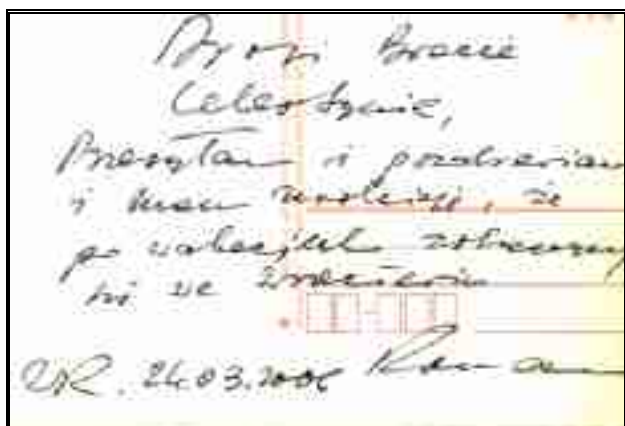
SKARGA ZRANIONEGO KRETA. „MATKA ODCHODZI”
 TADEUSZA RÓŻEWICZA
 Faktura książki
 Modlitwa skargi
 Od oskarżenia do skargi
 PIELGRZYMI LOS NADZIEI. „GORĄCY ODDECH
 PUSTYNI” GUSTAWA HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO
 Nieznośne razy amnezji
 Mechanizm amnezji
 Amnezja i duch
 Pielgrzymi los
Homo viator – ku czemu?
 ZAKOŃCZENIE
 Na skrzyżowaniu
 Tropy
 Cui bono?

Roman E. Rogowski

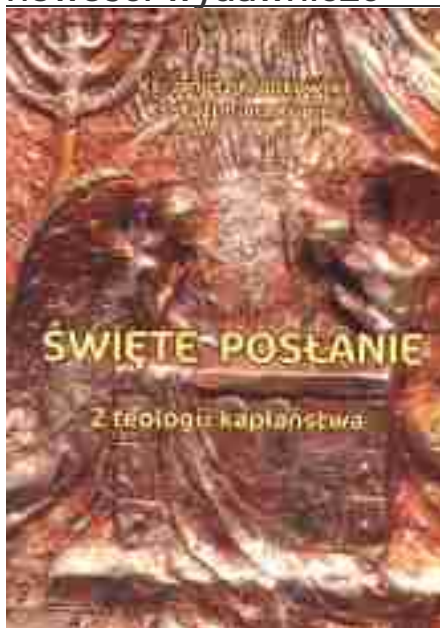
Ogień i słowo

Księgarnia św. Jacka – Katowice 2005
 ul. Warszawska 58; 40-008 Katowice
 tel. (032) 355 48 00; fax (032) 355 81 30
redakcja@ksj.pl; www.ksj.pl

SPIS TREŚCI 455 s.

„PIĘKNA DAMA TEOLOGIA”
 „Piękna dama Teologia”, czyli o naukowości
 i pożytku z teologii
 Każdy jest trochę teologiem
 „Abyśmy poznawali prawdziwego”. Myśl
 judaistyczna jako inspiracja w teologii
 chrześcijańskiej
 CHRYSSTUS – NASZA NADZIEJA
 Wcielenie i Odkupienie – dar dla ludzkości
 Samotność Jezusa
 „I nie ma w żadnym innym zbawienia” (Dz 4,12).
 Aktualność Deklaracji „Dominus Iesus”
 MATKA, KTÓREJ NA IMIĘ MARYJA
 Niepokalane Poczęcie – dar i droga Maryi
 Kenozą Maryi
 Początek i pełnia Kościoła w Maryi
 Trynitarny charakter duchowości maryjnej
 MÓJ KOŚCIÓŁ
 Kościół zagubiony
 Po co zakony w XXI wieku?
 Świat w polskim przepowiadaniu
 BOSKO-LUDZKA KOMUNIKACJA
Fone theou. „Głos Boga” jako teofoniczna forma
 komunikacji Bosko-ludzkiej
 Mediacja religijna
 MISTYKA NA CO DZIEŃ
 Modlitwa imieniem Jezus
 Przeżywać misterium niedzieli
 Böhme, Silesius, Bonhoeffer, Stein – cztery
 wcielenia wiary
 CHRZEŚCIJANIN I JEDNOŚĆ ŚWIATA
 Być chrześcijaninem na przełomie wieków
 Chrześcijanin a jedność Europy i świata
 Edyta Stein patronką jednoczącej się Europy?
 MŁODY ŚWIAT, MŁODA SZTUKA
 Charyzmat i sztuka
 Katecheza żywa
 Młodzi: budowanie katedry
 Gdy będziemy sądzeni przez dzieci
 BYĆ CZŁOWIEKIEM
 Rozważania o człowieczeństwie
 Człowiek człowiekowi bratem
 Służyć człowiekowi
 POSTAWY
 Przestrzenie ofiary, przestrzenie nadziei
 Stworzony do miłości
 Cywilizacja miłości czy kultura pozornej troski
 Myśli o patriotyzmie
 „Niech góry niosą ludowi pokój!”
 Trudna sztuka posłuszeństwa
 Wypoczynek – zapomniane przykazanie
 MISTERIUM ŻYCIA
 „Albowiem w Tobie jest źródło życia” (Ps 36,10).
 Myśli o życiu i jego ochronie
 Mroczne dni – i nadzieja
 UKOCHAĆ ŚWIAT
 Świat jako ikona
 Jesteś dzieckiem Ziemi
 Zwierzęta – nasi najmniejsi bracia

Ks. Janusz Królikowski
Ks. Kazimierz Kupiec †

Święte posłanie

Z teologii kapłaństwa

Tabor – Tarnów 2005

* [...] przesyłam mały zapis teologii kapłaństwa, do którego dołączam odnalezione teksty ks. K. Kupca.

*Przedstawiam serdecznie
 Ks. Janusz Królikowski*

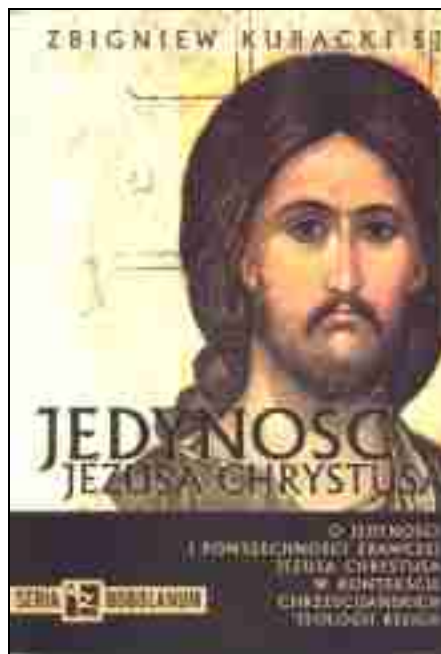
SPIS TREŚCI 215 s.

Wprowadzenie

Ks. Janusz Królikowski, **Kapłan w Kościele dzisiaj**
 Podstawy posługi kapłańskiej w Nowym Testamencie
 Jezus Chrystus i kapłaństwo
 Posługa kapłańska w świetle II Soboru Watykańskiego
 Słowo Boże w posłudze kapłańskiej
 Przepowiadanie Ewangelii pierwszym zadaniem biskupów
 Tajemnica Maryi i kapłaństwo służebne
Salva pietate ac religione. Kapłan i polityka
 Modlitwa pasterza – *Oratio pastoralis* Aelreda z Rievaulx
 Sługa miłosierdzia duchowego
 Kapłan XXI wieku. Próba diagnozy
 Duszpasterz wczoraj, dziś i jutro, czyli kapłan dla Kościoła
 Dialog kapłański ze światem i Kościołem

Ksiądz Kazimierz Kupiec. Wierny sługa tajemnic wiary jako kapłan i teolog

Ks. Kazimierz Kupiec, **Być duchownym**
 W służbie prawdy Chrystusa
 Sługa i szafarz życia Bożego
 Tożsamość misji Chrystusa i posłannictwa kapłana
 Dar Ducha Świętego i dar kapłaństwa dla Kościoła
 Kapłański jubileusz
 Wspólnota kapłańskiego braterstwa
 Sens kapłańskiego jubileuszu
 „Bogu dziękujcie! Ducha nie gaście!”

Zbigniew Kubacki SJ

Jedyność Jezusa Chrystusa

O jedyności i powszechności zbawczej
 Jezusa Chrystusa w kontekście
 chrześcijańskich teologii religii

Rhetos – Warszawa 2005

ul. Rakowiecka 61, 02-532 Warszawa
 tel./fax 022 849 02 71

wydawnictwo@rhetos.pl; www.rhetos.pl

SPIS TREŚCI 554 s.

Wprowadzenie

JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSZTUSA PONOWNIE ZAKWESTIONOWANA
 O trzech paradygmatach w chrześcijańskiej teologii religii
 Eklezjocentryzm i paradygmat ekskluzywistyczny
 Chrystocentryzm i paradygmat inkluzywistyczny
 Teocentryzm i paradygmat pluralistyczny
 Cel, metoda i struktura książki
Część I JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSZTUSA W UJĘCIU INKLUZYWISTYCZNYM I PLURALISTYCZNYM

Rozdział pierwszy JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSYTA W UJĘCIU INKLUZYWISTYCZNYM

1. Jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa w najnowszych dokumentach Magisterium Kościoła

1.1. Vaticanum II o jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w kontekście innych religii

1.1.1. Pozytywna ocena religii niechrześcijańskich a jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa w deklaracji *Nostra aetate*

1.1.2. Jedyność i powszechność zbawcza tajemnicy paschalnej Jezusa Chrystusa i działania Ducha Świętego w konstytucji *Gaudium et spes*

1.2. O jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w dokumentach Magisterium Kościoła w okresie po Vaticanum II

1.2.1. *Postawa Kościoła wobec wyznawców innych religii*. Dokument Sekretariatu dla Niechrześcijan poświęcony zagadnieniom dialogu i misji (1984)

1.2.2. *Dialog i przepowiadanie*. Papieska Rada ds. Dialogu Międzyreligijnego i Kongregacja Ewangelizacji Narodów (1991)

1.2.3. O jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w encyklice *Redemptoris missio* (1991)

1.2.4. O jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w deklaracji *Dominus Iesus* (2000)

2. Jedyność Jezusa Chrystusa w ujęciu kilku wybranych teologów opcji inkluzywistycznej

2.1. Międzynarodowa Komisja Teologiczna

2.2. Karl Rahner: Jezus Chrystus jako *causa finalis*

2.2.1. Teoria „anonimowych chrześcijan”

2.2.2. Obecność Chrystusa w Duchu Świętym

2.2.3. Podsumowanie

2.3. Claude Geffré: Chrystus jako „powszechny konkret”

2.3.1. Chrystologia normatywna i konstytutywna według Claude’a Geffré

2.3.2. Uniwersalność Chrystusa a uniwersalność chrześcijaństwa

2.4. Gavin D’Costa: zwrot ku Duchowi Świętemu i chrystologii trynitarnej

2.4.1. Argument z Ewangelii św. Jana

2.4.2. Argument z nauczania Magisterium Kościoła

2.4.3. Posumowanie

Rozdział drugi JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSYTA W UJĘCIU PLURALISTYCZNYM

1. John Hick: „Kopernik” teologii religii

1.1. Chrystologia Johna Hicka

1.1.1. Krytyka chrystologii klasycznej

1.1.2. Nowe ujęcie tajemnicy wcielenia

1.2. Konsekwencje chrystologii Johna Hicka

1.2.1. Konsekwencje trynitarne: koncepcja Boga

1.2.2. Konsekwencje soteriologiczne: koncepcja zbawienia

1.2.3. Chrześcijaństwo i inne religie

1.3. Podsumowanie

2. Raymundo Pannikar: tajemnica nieznanego Chrystusa hinduizmu

2.1. Nieznany Chrystus hinduizmu: wydanie pierwsze

2.2. Okres przejściowy

2.3. Chrystus to więcej niż Jezus: wydanie drugie poprawione

2.4. Podsumowanie

3. Paul F. Knitter: „prawdziwie, ale nie jedynie”

3.1. Konieczność reinterpretacji klasycznego rozumienia jedyności Jezusa

3.2. Jedyność Jezusa jest prawdziwa, ale nie jedyna

3.3. Jezus jako Zbawiciel a zbawiciele innych religii

3.4. Relacja między ekonomią Ducha a ekonomią Słowa w Jezusie

3.5. Podsumowanie

Część II JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSYTA W UJĘCIU JACQUES’A DUPUIS I ROGERA HAIGHTA**Rozdział trzeci** JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSYTA W UJĘCIU CHRYSOLOGII TRYNITARNEJ JACQUES’A DUPUIS

1. Chrystologia integralna Jacques’a Dupuis

1.1. Jezus Chrystus źródłem chrystologii

1.2. Jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa – interpretacja Nowego Testamentu

1.3. Jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa – interpretacja tradycji Kościoła

1.4. Podsumowanie

2. Chrystologia trynitarna Jacques’a Dupuis

2.1. Jacques Dupuis wobec chrystologii teologów pluralistów

2.2. Chrystologia trynitarna. Omówienie krytyczne

2.2.1. Perspektywa ogólna

2.2.2. Objawienie Boga w Jezusie Chrystusie: pełne, ale nie absolutne

2.2.3. Jezus Chrystus: Zbawiciel jedyny i powszechny, ale nie absolutny

2.2.4. Relacja między zbawczym działaniem Słowa jako takiego i Ducha Świętego a wydarzeniem Jezusa Chrystusa

2.3. Podsumowanie

Rozdział czwarty JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSYTA W UJĘCIU CHRYSOLOGII DUCHA ROGERA HAIGHTA

1. Założenia metodologiczne

1.1. Genetyczna struktura chrystologii

1.2. Metoda korelacji

1.3. Symboliczna struktura chrystologii

2. Wierność wobec świadectwa Nowego Testamentu

2.1. Tożsamość Jezusa w świetle zmartwychwstania

2.2. Tożsamość Jezusa w świetle różnych chrystologii Nowego Testamentu

3. Wierność wobec świadectwa tradycji Kościoła

3.1. Tożsamość Jezusa i Jego zbawcza rola w świetle rozwoju doktryny chrześcijańskiej pierwszych wieków

3.2. Tożsamość Jezusa i Jego zbawcza rola w świetle reinterpretacji Soborów Nicejskiego i Chalcedońskiego

3.2.1. Istota doktryny Nicei

3.2.2. Istota doktryny Chalcedonu

3.2.3. Posumowanie Nicei i Chalcedonu

4. Konstruktywna chrystologia Rogera Haighta

- 4.1. Chrystologia Logosu
- 4.2. Chrystologia Ducha
5. Konsekwencje chrystologii Ducha Rogera Haighta
- 5.1. Jezus jako Zbawiciel
- 5.2. Jedyność Jezusa a religie świata i ich zbawiciele
- 5.3. Jezus a Trójca
6. Podsumowanie

Część III OCENA TEOLOGICZNYCH INTERPRETACJI EDYNOŚCI I POWSZECHNOŚCI ZBAWCZEJ JEZUSA CHRYSOTUSA W ŚWIETLE NAUCZANIA NOWEGO TESTAMENTU I TRADYCJI KOŚCIOŁA

Rozdział piąty JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSOTUSA W ŚWIETLE NOWEGO TESTAMENTU

1. Preegzystencja Jezusa Chrystusa w Nowym Testamencie
 - 1.1. Preegzystencja w Listach św. Pawła
 - 1.1.1. Metafora „wysłania” w Rz 8,3 i Ga 4,4
 - 1.1.2. pierwszy List do Koryntian: 2,6-9; 8,6 i 10,1-4
 - 1.1.3. „Chrystologia Adama” w Liście do Rzymian: 5,15-17
 - 1.1.4. Chrystologiczny hymn w Liście do Filipian: 2,6-11
 - 1.2. Preegzystencja w chrystologicznych hymnach Listów do Efezjan, Kolosan i Hebrajczyków
 - 1.2.1. Chrystologiczny hymn z Listu do Efezjan 1,3-14
 - 1.2.2. Chrystologiczny hymn z Listu do Kolosan 1,15-20
 - 1.2.3. Preegzystencja Chrystusa w Liście do Hebrajczyków 1,1-4
 - 1.3. Preegzystencja Chrystusa w Prologu do Ewangelii św. Jana J 1,1-18
2. Czy chrześcijanie epoki Nowego Testamentu nazywali Jezusa Bogiem?
 - 2.1. Jezus jako Bóg w Nowym Testamencie – odpowiedź Marie-Emile’a Boismarda
 - 2.1.1. Tytuły dane Jezusowi
 - 2.1.2. Jezus w Ewangelii św. Marka
 - 2.1.3. Jezus w Ewangelii św. Jana
 - 2.1.4. Św. Paweł o Jezusie
 - 2.1.5. Podsumowanie
 - 2.2. Jezus jako Bóg w Nowym Testamencie – odpowiedź Raymonda E. Browna
 - 2.2.1. Teksty, w których tytuł „Bóg” nie jest używany wobec Jezusa
 - 2.2.2. Teksty, w których użycie pojęcia „Bóg” w stosunku do Jezusa jest wątpliwe
 - 2.2.3. Teksty, w których Jezus w sposób jednoznaczny jest nazywany Bogiem
 - 2.2.4. Podsumowanie
3. Podsumowanie
 - 3.1. „Jezu-chrystologiczna” struktura Nowego Testamentu
 - 3.2. Jezus Chrystus jako powszechny Zbawiciel
 - 3.3. Preegzystencja Jezusa Chrystusa
 - 3.4. Bóstwo Jezusa Chrystusa

Rozdział szósty JEDYNOŚĆ I POWSZECHNOŚĆ ZBAWCZA JEZUSA CHRYSOTUSA W ŚWIETLE ŚWIADECTWA TRADYCJI KOŚCIOŁA

1. Jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa w argumentacji egzegetyczno-teologicznej Ojców Kościoła w II i III wieku

- 1.1. Wiara w bóstwo Jezusa Chrystusa u Ojców Apostolskich. Świadectwo św. Ignacego Antiocheńskiego
 - 1.2. Kwestia preegzystencji Jezusa Chrystusa u Ojców Apologetów. Świadectwo św. Justyna
 - 1.3. Znaczenie teologii Logosu i pojęcia preegzystencji w argumentacji Ojców Apologetów w II i III wieku
 - 1.4. Jedyność Jezusa Chrystusa w rozumieniu Ojców Apologetów w II i III wieku. Świadectwo Tertuliana
 2. Jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa według deklaracji Soboru Nicejskiego
 - 2.1. Nowy kontekst
 - 2.2. Interpretacja Soboru
 3. Jedyność i powszechność zbawcza Jezusa Chrystusa według Soboru Chalcedońskiego
 - 3.1. Nowy kontekst
 - 3.2. Interpretacja Soboru
 4. Podsumowanie
- Zakończenie**
Summary
Bibliografia

* Habilitacja Kubackiego

Pozwolę sobie przesłać dla Redakcji Biuletynu Informacyjnego „Teologia w Polsce” moją książkę habilitacyjną pt. „Jedyność Jezusa Chrystusa”. Książka ukazała się w 2005 r. w Wydawnictwie Rhetos.

Jej recenzentami byli:

- ks. prof. dr hab. Marian Rusecki (KUL),
- ks. prof. dr hab. Piotr Jaskóła (UO),
- ks. dr hab. Jacek Bolewski SJ, prof. PWTW (PWTW „Bobolanum”).

Kolokwium habilitacyjne odbyło się 24 listopada 2005 r. na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie.

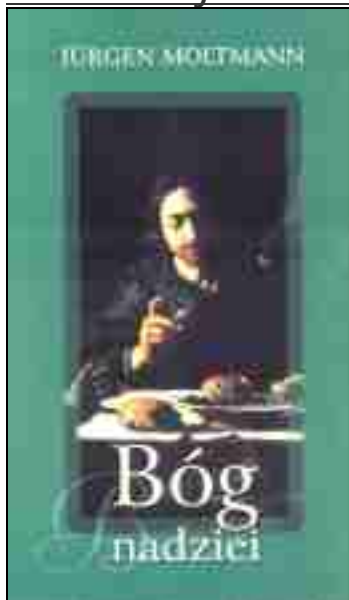

o. Zbigniew Kubacki SJ

?

TWP Habilitowanemu gratuluje i dziękuje mu za podzielenie się radością oraz przesłanie habilitacyjnej książki.

Drogi Habilitowany! Przyślij nam ładny tekst o dogmatyce na Wydziale, który Cię wyhabilitował.

Red.

Jürgen Moltmann

Bóg nadziei

red. Krzysztof Góźdz

Gaudium – Lublin 2006

ul. Ogrodowa 12; 20-075 Lublin

tel. (081) 442 19 19; fax (081) 442 19 16

wydawnictwo@gaudium.pl; www.gaudium.pl

SPIS TREŚCI 176 s.

Wstęp

Krzyż a Trójca Święta (Wprowadzenie w teologię J. Moltmanna)

Bóg nadziei

1. Bóg nadziei
2. „Teologia nadziei” w kairosie swego czasu
3. Kluczowe pojęcia „Teologii nadziei”
 - 3.1. Boża obietnica
 - 3.2. Zmartwychwstanie Chrystusa
 - 3.3. Historia jako misja
 - 3.4. W końcu – początek
4. Teologia nadziei dzisiaj
 - 4.1. Koniec chrześcijaństwa a odrodzenie się Kościoła
 - 4.2. Umiłowanie życia i przewycięzanie śmiertelnych mocy
 - 4.3. Potrzebujemy teologii nadziei dla tej ziemi, by nie pozwolić na zniszczenie organizmu tej, która jest naszą ojczyzną
 - 4.4. Dialog międzyreligijny i podialogowa teologia misji

Pasja Boga

1. Ukrzyżowany Bóg
2. Czy Bóg jest zdolny do cierpienia?
3. Pasja Chrystusa
 - 3.1. Chrystologia solidarności: Chrystus naszym Bratem
 - 3.2. Chrystologia zastępstwa: Chrystus Odkupiciel
4. Trynitarna teologia krzyża
 - 4.1. Czy Bóg nie może cierpieć?

4.2. Czy chrześcijański Bóg jest Bogiem sadystycznym?

Trójjedyny Bóg

1. Jedno imię Trójjedynego Boga
2. Perichoresis
3. Trynitarnie doświadczenie Boga
4. Trynitarnie doświadczenie wspólnoty
5. „Trójca jest naszym programem społecznym”

Postłowie

Bibliografia polska J. Moltmanna

Bibliografia polska o J. Moltmannie

Z okładki

Profesor Jürgen Moltmann, ur. 8 kwietnia 1926, w Hamburgu, emerytowany profesor Uniwersytetu w Tybindze. Teolog, który zmienił oblicze chrześcijańskiego świata, głównie koncepcją teologii nadziei, z której wyrosła teologia polityczna z aspektem teologii wyzwolenia oraz wykształciła się teologia współcierpienia Boga w losach współczesnego świata. Dało to początki tzw. eschatologii doczesnej, czującej się odpowiedzialną za obecną sytuację zbawienia współczesnego świata. Zbawić, to przywrócić sprawiedliwość i pokój, czyli przemienić ten świat już teraz, na ziemi, a nie dopiero w niebie.

Ze Wstępu

Z wielką przyjemnością korzystam z okazji napisania słowa wstępnego do niemiecko-polskiego wydania wykładów, które wygłosiłem w dniach od 4 do 6 kwietnia 2005 roku na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. [...] Kontakt z Polską był dla mnie ważny, ponieważ już od roku 1959 pracowałem dla pojednania naszych narodów w niemiecko-polskim stowarzyszeniu i w Kościele ewangelickim w Niemczech. [...]

Moje trzy wykłady na Wydziale Teologii w Lublinie są jedynie streszczeniem myśli i ukierunkowaniem ich na szerszy związek znaczeniowy. Odzwierciedlają one teologiczne idee moich trzech pierwszych książek. Próby w teologii systematycznej rozpocząłem dziełem „Teologia nadziei” (1964). Kontynuowałem je w wydanej w roku 1972 książce „Ukrzyżowany Bóg”. W roku 1980 ująłem obie te koncepcje w naukę o Trójcy, która ukazała się pod tytułem „Trójca i Królestwo Boże”. Nad tymi trzema koncepcjami pracowałem dalej: w „Teologii nadziei” od strony Zmartwychwstania Chrystusa i Wielkanocy, w „Ukrzyżowanym Bogu” od strony Wielkiego Piątku i cierpienia Boga oraz nad nową myślą trynitarną od strony Bożej perychorezy. [...]

Nowa trynitarna i perychoretyczna myśl przewija się dzisiaj u wielu teologów, czy to ewangelickich, czy katolickich albo prawosławnych, przede wszystkim w Ameryce [...]

Tybinga, 31 października 2005

Jürgen Moltmann

Giuseppe Alberigo
Krótka historia II Soboru
Watykańskiego

Instytut Wydawniczy Pax – Warszawa 2005

ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 21a
 00-390 Warszawa

iwpax@inco-veritas.pl; http://sklep.iwpax.com.pl

SPIS TREŚCI 253 s.

Przedmowa

Rozdział I. Zapowiedź: nadzieje i oczekiwania (1959-1962)

Zaskoczenie

Niespodziewane zainteresowanie

Sobór ekumeniczny?

Co to jest sobór?

Kto przygotowuje sobór (1959-1960)?

Oficjalne przygotowanie (1960-1962)

Jak działa zgromadzenie

Przygotowania do jakiego soboru?

Rozdział II. Ku świadomości soborowej (1962)

„Raduje się Kościół”

Pierwsze kroki

Przerwa w latach 1962-1963 i nowe

przygotowania

Między Janem XXIII a Pawłem VI: kres czy ciąg dalszy soboru?

Blaski i cienie pierwszego doświadczenia

Rozdział III. Sobór dojrzały (1963)

Kryzys wzrostu

Odpowiedzialność biskupów i jedność Kościołów

Msza należy do wszystkich

Nowe oblicze soboru

Rozdział IV. Kościół jest komunią (1964)

W połowie drogi

Rok 1964: przeładowany program obrad

„Czarny tydzień”

Kościół jest w świetle

Konstytucja *Lumen gentium* (21 listopada 1964 roku)

Wyniki i wątpliwości

Rozdział V. Wiara żyje w historii (1965)

Ostatnia przerwa (1964-1965)

Czy istnieje „wolność religijna”?

Biblia i Kościół

Chrześcijanie żyją w historii

Zamknięcie soboru

Rozdział VI. O młodość chrześcijaństwa

Przygotowania „retrospektywne”?

Pierwsze ukierunkowania

„Przyjazna” historia

Oczekiwania i rezultaty

„Nowy” sobór

Jednomyślna recepcja?

Tajemnica soboru

Kalendarium ważniejszych wydarzeń

Indeks nazw osobowych

Z okładki

Mija czterdziesta rocznica zakończenia obrad II Soboru Watykańskiego. Jego postanowienia odmieniły oblicze i sposób funkcjonowania współczesnego Kościoła. Oddana do rąk Czytelnika książka ukazuje zarówno kontekst historyczny, jak i przebieg prac soboru. Czytelnik znajdzie tu charakterystykę najważniejszych postaci, zwłaszcza papieży, a także ocenę znaczenia i aktualności jego dokonań.

Profesor Giuseppe Alberigo, włoski historyk Kościoła i religioznawca, jako uczestnik soboru, opiera się na własnych spostrzeżeniach i informacjach, a także poddaje krytycznej analizie kolejne wersje dokumentów Vaticanum II. Autor nie unika też opisu dramatycznych momentów w przebiegu soboru: kryzysów w obradach, impasów podczas głosowań, ostrych niekiedy polemik i sporów, a także animozji personalnych.

* Plany Dobrojera

Drogi Bracie Celestynie!

W następnym tygodniu chcę oddać do druku materiały sympozjum mariologicznego w Odessie. Chcę otworzyć tym serię publikacji pod szyldem „Forum Teologów Europy Środkowej i Wschodniej”. Nazwa serii: „Odeskije bohoslovskie chtenija” (Odeskije wykłady teologiczne). Czy Brat na to zgadza się?

Na początku marca w Kijowie będzie Włodek Osadczy. Jak do tego czasu da się zrealizować ten projekt – podam przez niego do Lublina.

Aleksander Dobrojer

?

Sasza, czekamy na zrealizowanie tych pięknych planów. Jak tylko wyjdzie pierwszy tom serii, TwP z radością zamieści jej reklamę.

a.k.

Marek Melnyk

Spór o zbawienie

**Zagadnienia soteriologiczne w świetle
prawosławnych projektów unijnych
powstałych w Rzeczypospolitej
(koniec XVI – połowa XVII wieku)**

Wydawnictwo UWM – Olsztyn 2001
ul. Jana Heweliusza 14; 10-718 Olsztyn
tel. (089) 523 36 61; fax (089) 523 34 38
wydawca@uwm.edu.pl
www.uwm.edu.pl/wydawnictwo/

SPIS TREŚCI 269 s.

Wstęp

Rozdział pierwszy PRZEDMIOT BADAŃ, ŹRÓDŁA
I OPRAWOWANIA, METODA BADAWCZA

Rozdział drugi WYBRANE ZAGADNIENIA
SOTERIOLOGII PRAWOSŁAWNEJ

1. Ekonomia zbawienia
2. Antropologia soteriologiczna „edeńskiej”
tożsamości człowieka
3. Soteriologia tajemnicy wcielenia
4. Paschalna jedność zbawczej śmierci
i zmartwychwstania Chrystusa
5. Eschatologiczna pełnia rzeczywistości
zbawczej

Rozdział trzeci PRAWOSŁAWNE TENDENCJE UNIJNE
W RZECZYPOSPOLITEJ OD KOŃCA XVI DO PIERWSZEJ
POŁOWY XVII WIEKU

1. Projekty zjednoczeniowe lat 1583-1596
2. Idee unijne w latach 1623-1629
3. Polityka unijna w latach 1632-1648

Rozdział czwarty PROJEKT UNII UNIWERSALNEJ
KONSTRANTYNA OSTROGSKIEGO Z 1593 ROKU

1. Ogólne założenia listu Ostrogińskiego
2. Soteriologiczna wizja człowieka
3. Konieczność dyskusji na temat soteriologii
4. Ekskluzywizm soteriologiczny
5. Uniwersalizm soteriologiczny

Rozdział piąty PROJEKT UNII EPISKOPATU
PRAWOSŁAWNEGO Z LAT 1590-1595

1. Projekt unii
2. Kościół prawosławny wspólnotą zbawienia
3. Poza zbawieniem są jedynie heretycy
4. Brak jedności Kościoła jako motyw dążeń
unijnych
5. Brak potrzeby uzgodnień zagadnień
soteriologicznych

Rozdział szósty MEMORIAŁ METROPOLITY PIOTRA
MOHYŁY Z LAT 1644-1645

1. Projekt zjednoczenia katolicko-prawosławnego
zawarty w memoriale unijnym Piotra Mohyły
2. Kościół prawosławny i katolicki łączy
dziedzictwo zbawczej wiary
3. Odrzucenie ekskluzywizmu soteriologicznego
ekleziologii katolickiej
4. Zbawcze znaczenie dziedzictwa chrztu z 988 r.

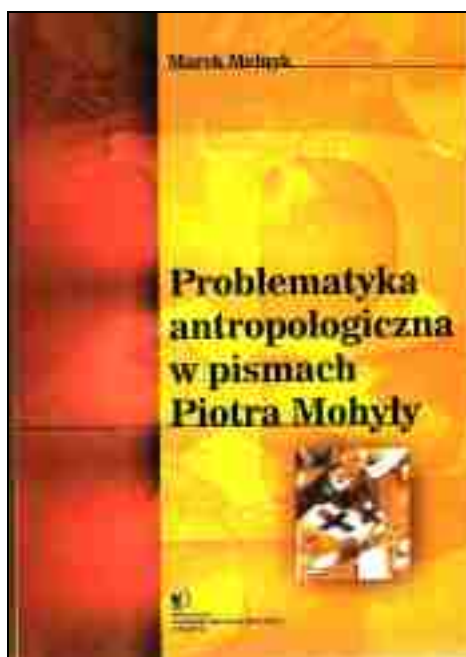
ZAKOŃCZENIE

BIBLIOGRAFIA

WYKAZ SKRÓTÓW

ABSTRACT

INDEKS OSÓB

Marek Melnyk

Problematyka antropologiczna w pismach Piotra Mohyły

Wydawnictwo UWM – Olsztyn 2005
ul. Jana Heweliusza 14; 10-718 Olsztyn
tel. (089) 523 36 61; fax (089) 523 34 38
wydawca@uwm.edu.pl
www.uwm.edu.pl/wydawnictwo/

SPIS TREŚCI 391 s.

Wstęp

1. Problem badawczy
2. Stan wiedzy w zakresie tematu badań
3. Źródła

4. Metoda badawcza

5. Zawartość pracy

Rozdział I. Piotr Mohyla – życie, działalność i twórczość religijna**Rozdział II. Człowiek jako stworzenie Boże**

1. Pierwotna natura człowieka

2. Powiązanie aktu stwórczego z panującym łańcem społecznym

3. Wychowanie i edukacja jako kontynuacja aktu stwórczego

4. Zdolność do modlitwy

5. Małżeństwo

6. Mohylańska koncepcja pierwotnej natury człowieka na tle prawosławnej refleksji antropologicznej

Rozdział III. Grzeszny człowiek

1. Istota grzechu

2. Przyczyna grzeszności

3. Skutki grzechu

4. Kategoryzacja grzechów

5. Teologiczny kontekst refleksji Mohyły nad grzechem

Rozdział IV. Człowiek wobec misterium Krzyża

1. Zbawcza ofiara Chrystusa na Krzyżu

2. Pamięć o Krzyżu

3. Naśladowanie Chrystusa

4. Droga życia zakonnego i świeckiego

Rozdział V. Sakramenty jako środek zbawienia człowieka

1. Teoretyczne podstawy zbawczej funkcji sakramentów

2. Antropologia sakramentu chrztu

3. Zbawcze działanie sakramentu Eucharystii

4. Człowiek jako pokutnik

5. Soteriologia antropologiczna sakramentu małżeństwa

6. Godność i tożsamość sakramentalna stanu kapłańskiego

Rozdział VI. We wspólnocie Kościoła prawosławnego

1. Kościół prawosławny wspólnotą zbawienia

2. Odpowiedzialność za Kościół prawosławny

3. Wrogowie prawosławia

Rozdział VII. Wobec rzeczy ostatecznych

1. W obliczu śmierci

2. Pogrzeb

3. Wieczność

4. Pamięć o zmarłych

5. Eschatologiczna pełnia rzeczywistości zbawczej człowieka

Zakończenie

1. Antropologia soteriologiczna

2. Kreationizm

3. Grzeszność człowieka

4. Odpowiedzialność

5. Źródła inspiracji

6. Polemika

7. Problemy badawcze

Wykaz skrótów

Bibliografia

Indeks osób

Резюме

Summary

Marek Melnyk
Włodzimierz Pilipowicz

**Kazania i komentarze
sakramentalno-liturgiczne
z Trebnika św. Piotra Mohyły**

Wydawnictwo Manuskrypt – Olsztyn 2003
ul. Włościańska 5; 10-857 Olsztyn
tel. (089) 527 84 42; 0600 396 002

SPIS TREŚCI 188 s.

I. Wstęp

II. Życie, działalność i twórczość teologiczna św. Piotra Mohyły (91596-1647)

III. Tłumaczenia

Przedmowa

O sakramencie chrztu świętego

O świętym i cudownym sakramencie Ciała i Krwi Pana Boga i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa

O sakramencie pokuty

O sakramencie małżeństwa, czyli o pełnoprawnym ślubie

Zarządzenie o grzebaniu ciał prawowiernych chrześcijan

Nauczanie o pamięci za zmarłych

Kazanie przed chrztem

Kazanie przed spowiedzią

Napomnienie po spowiedzi i rozgrzeszeniu

Kazanie do chcących przyjąć komunię

Kazanie przed ślubem

Kazanie podczas ślubu

Kazanie pogrzebowe wygłoszone nad zmarłym

Obrządek małego poświęcenia wody na wszelką potrzebę w pierwszym dniu miesiąca sierpnia lub wówczas, gdy zezwoli przełożony

Nauka o epifanicznej [jordańskiej] świętej wodzie, od Boga danym rzeczywistym i jawnym znaku prawdziwego Kościoła

Bibliografia

Indeks osób

Z okładki

Trebnik Piotra Mohyły (1596-1647) jest cennym zabytkiem religijnej literatury dawnej Rzeczypospolitej i zarazem całego Kościoła prawosławnego. Stanowi ważne źródło poznania liturgii prawosławnej XVII wieku, ówczesnej mentalności, myśli teologicznej w jej wymiarze sakramentologicznym, katechetycznym i homiletycznym.

Dr Marek Melnyk

1986-1992 studia filozoficzno - teologiczne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. 15 X 1992 dyplom magistra teologii K.U.L. na podstawie pracy magisterskiej pt. *Problem unii kościelnej w Polskiej historiografii po 1945 r.*

1992-1996 studia doktoranckie na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie na Wydziale Filozoficznym w Instytucie Religiologii

20 lutego 1998 r. dyplom doktora nauk humanistycznych na podstawie obronionej 16 lutego 1998 r. pracy doktorskiej pt. *Zagadnienia soteriologiczne w świetle prawosławnych projektów unijnych w Rzeczypospolitej (koniec XVI - pierwsza połowa XVII w.)*.

Miejsce zatrudnienia i stanowisko: 01 listopada 1998 – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wydział Humanistyczny, Instytut Nauk Politycznych, Zakład Polityki Narodowościowej i Wyznaniowej, Adiunkt.

Adres: ul. Szrajbera 11, 10-007 Olsztyn; tel./fax (0-89) 5270801; e-mail: melnym@wp.pl

Strona internetowa Melnyka: <http://melnyk.glt.pl/>

***** O teologii w internecie

Drogi Ojczy Profesorze,

Pozdrawiam serdecznie! Zawsze mile wspominam nasze kontakty, głównie przy okazji spotkań egzaminacyjnych. Dziękuję za list z prośbą o ocenę własnego dorobku.

Jeśli coś jest mi bliskie i chciałbym, aby ocalało z mojej pracy, to popularyzacja całej teologii poprzez internet, czym się obecnie zajmuję. Efekty tej pracy są pod adresem: <http://www.teologia.pl>

W ten sposób teologia może być dostępna dla wszystkich, także dla przypadkowych gości oraz tych, którzy nie mają pieniędzy na książki.

Na tej stronie opracowuję też teologiczny słownik rosyjsko-polski (myślę, że 1/3 pracy mam już za sobą).

Szczęść Boże!

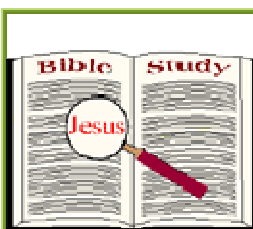
ks. Michał Kaszowski

Dziękujemy za informację i link do strony. Rozumiem zatem, że mamy drugą stronę internetową, ponieważ już ks. Grzegorz Grzelczyk prowadzi www.teolog.pl

Naczelnym jednak nie jest szczęśliwy, że Ksiądz wymówił się od przesłania danych do planowanej książki na temat „Jak oceniasz swoje tworzenie, polski teologu?”. Może jednak... Pięknie prosimy.

red.

www.teolog.pl to miejsce przeznaczone dla wszystkich zainteresowanych teologią, zarówno dla tych, którzy uprawiają ją zawodowo, tych, którzy ją studiują i tych, którzy po prostu są nią zafascynowani.

Teolog.pl poszukuje teologa-wolonariusza, który byłby w stanie poprowadzić serwis. Zainteresowani mogą się zgłaszać pod adresem wiara@wiara.pl.

Jesteś teologiem? Przyślij nam swój artykuł, recenzję, pracę magisterską, dyplomową, doktorską lub jej fragment. Czekamy pod adresem wiara@wiara.pl.

Ateneum Kapłańskie

Zeszyt 1 (581) Tom 146
styczeń – luty 2006 r.

ul. Prymasa S. Karnkowskiego 3, skr. poczt. 84
87-800 Włocławek
tel. (054) 231 23 95; fax. (054) 231 26 55;
ateneum@wloclawek.home.pl

SPIS TREŚCI 205 s.

KS. JERZY LEWANDOWSKI, Świadek świętości Jana Pawła II. Arcybiskup Stanisław Dziwisz
W Mariologicznej szkole Jana Pawła II
Wprowadzenie

JAROSŁAW AGACIŃSKI, Znaczenie doświadczenia
w pobożności maryjnej według Karola Wojtyły

MAŁGORZATA RYBA, Macierzyńskie pośrednictwo
Maryi w Duchu Świętym według encykliki Jana
Pawła II „Redemptoris Mater”

ANNA KULCZYCKA, **EUGENIUSZ RÓŻAŃSKI**
OFMCONV, Maryja w tajemnicy krzyża według
Jana Pawła II

KS. TADEUSZ ZADYKOWICZ, Ideowe obrazy Maryi w
encyklikach Jana Pawła II: „Redemptor
hominis”, „Dominum et Vivificantem”,
„Redemptoris Mater”

KS. JACENTY MASTEJ, Udział Maryi w permanentnej
eklezjogenezie w świetle nauczania Jana Pawła II
w czasie pielgrzymek do Ojczyzny
Studia i refleksje

KS. BARTOSZ ADAMCZEWSKI, Pasterz z łona Trójcy.
Źródła kryzysu powołań kapłańskich
w perspektywie teologii Trójcy Świętej

MICHAŁ WOJCIECHOWSKI, Błąd porządnego syna.
Przypowieść o synu marnotrawnym (Łk 15, 11-32)

KS. LEON SIWECKI, Dobre uczynki
usprawiedliwionego. Wartość zasługi

KS. DOMINIK KUBICKI, Wiara jako ewangeliczny
zaczyn ludzkich społeczności i ich cywilizacyjnych
transformacji

KS. WŁADYSŁAW NOWICKI, Naśladowanie
Chrystusa w myśli Tomasa a Kempis i kardynała
Stefana Wyszyńskiego

KS. KRZYSZTOF GRACZYK, Ograniczenia
obowiązków i praw wiernych w Kościele
katolickim. Studium prawne

Sprawy kościelne i duszpasterskie

Człowieka nie można do końca zrozumieć bez
Chrystusa (materiały liturgiczne)

Sprawozdania i informacje

KS. HENRYK SŁAWIŃSKI, Sympozjum. Eucharystia
sprawowana na ołtarzu świata. W poszukiwaniu
współczesnego rozumienia

KS. JACEK KĘDZIERSKI, Jana Pawła II inspiracje
chryzologicznofundamentalne. Zjazd
Stowarzyszenia Teologów Fundamentalnych
w Polsce

Przegląd bibliograficzny

Ireneusz Werbiński, *Problemy i zadania
współczesnej hagiologii*, Toruń 2004 – o. Paweł
Placyd Ogórek OCD

Jan Górski, *Odpowiedzi na 101 pytań o misję*,
Kraków 2005 – ks. Waldemar Karasiński

Michał Wojciechowski, *Księga Tobiasza
czyli Tobita. Opowieść o miłości rodzinnej. Wstęp,
przekład z oryginału, komentarz*, Częstochowa
2005 – ks. Antoni Tronina

Henri de Lubac, *Kościoły partykularne
w Kościele powszechnym*, Kraków 2004 – Elżbieta
Dołganiszewska

Marzena i Marek Florkowscy, *Kameduli*,
Kraków 2005 – Jan Dąbrowski

Mirosław Sitarz, *Słownik prawa kanonicznego*,
Warszawa 2004 – ks. Janusz Gręźlikowski

Wojciech Góralski, *Wstęp do prawa
wyznaniowego*, Płock 2003 – Radosław Krajewski

Roland Minnerath, *Sobory*, przekł. A. Kuryś,
Warszawa 2004 – ks. Janusz Gręźlikowski

Wojciech Góralski, **Ginter Dzierżon**,
*Nieważność małżeństwa zawartego pod wpływem
podstępu. Kan. 1098 Kodeksu Prawa
Kanonicznego*, Warszawa 2004 – ks. Janusz
Gręźlikowski

Stanisław Paździor, *Przyczyny poważnego
braku rozeznania oceniającego w świetle kan.
1095 n. 2*, Lublin 2004 – ks. Janusz Gręźlikowski

Angelo Maffei, *Teologie della Riforma.
Il Vangelo, la chiesa e i sacramenti della fede*,
Brescia 2004 – ks. Bogusław Daniel Kwiatkowski

Książki nadesłane

Z Wprowadzenia

Redakcja „Ateneum Kapłańskiego” zaprosiła
na swoje łamy Katedrę Mariologii Katolickiego
Uniwersytetu Lubelskiego proponując
przygotowanie materiałów z mariologii. Adresatem
inicjatywy redakcji był o. prof. Stanisław Celestyn
Napiórkowski OFMConv, kierownik wspomnianej
Katedry w latach 1984-2004. Dziękujemy mu za
wspaniałomyślną odpowiedź na zaproszenie.
Pozytywnej reakcji Ojca Profesora zawdzięczamy
wydanie dwóch zeszytów „Ateneum
Kapłańskiego”.

[...] W studiowaniu mariologii Jana Pawła II w Katedrze KUL zwracano uwagę na nowatorską myśl Ojca Świętego w kwestii pośrednictwa Matki Bożej (pośrednictwo w Chrystusie, pośrednictwo w Duchu Świętym, pośrednictwo macierzyńskie, pośrednictwo poprzez przykład). „Wielu popularyzatorów mariologii Jana Pawła II często podnosi jego maryjne niewolnictwo – zawierzenie (*Totus Tuus*), podkreślając duchowościowe związki ze św. Ludwikiem Grignonem de Monfort oraz ze św. Maksymilianem. Temat ten zasługuje na pogłębione studium. Okazuje się, że Jan Paweł II nie powieli bezkrytycznie proponowanych przez wspomnianych świętych teologicznych modeli niewolnictwa maryjnego, ale postrzega je – bardziej niż oni – w szerszym kontekście teologicznym, co jednak na ogół nie bywa zauważane” – napisał we wspomnianym tekście o. Napiórkowski.

Zdaniem ojca profesora, do znaczących wydarzeń mariologicznych, których podmiotem stał się Jan Paweł II, wpisała się homilia z liturgii eucharystycznej koncelebrowanej na Placu Św. Piotra na zakończenie XX Międzynarodowego Kongresu Maryjno-Mariologicznego z dnia 24 IX 2000 roku. Jan Paweł II odczytał homilię, która kończyła się słowami „*Ad Iesum per Mariam. Amen*”. Papież jednak od siebie między słowa „*Ad Iesum per Mariam*” oraz „*Amen*” wstawił słowa: „ale także *Ad Mariam per Iesum*”. Oficjalna edycja homilii zamieszczona we włoskiej wersji „*L'Osservatore Romano*” nie uwzględniła tej zaimprovizowanej ingerencji Papieża. Dopiero na zdecydowany protest Katedry Mariologii (ks. K. Peka i o. S. C. Napiórkowski) w redakcji „*L'Osservatore*” wprowadzono konieczne uzupełnienie (w edycjach językowych polskiej i francuskiej).

„Wielka improwizacja Jana Pawła II na Placu Św. Piotra została odczytana przez Katedrę Mariologii KUL jako dar z nieba – czytamy w nadesłanym tekście o. S. C. Napiórkowski. Od wielu bowiem lat podkreśla się tu jednostronność w interpretowaniu hasła ‘Przez Maryję do Jezusa’ (*Per Mariam ad Iesum*), która wydaje niedobre owoce w duchowości chrześcijańskiej (zwłaszcza w tzw. maryjności); w związku z tym postuluje się komplementarne dopowiedzenie hasła ‘Przez Maryję do Jezusa’ hasłem ‘Przez Jezusa do Maryi’. Z troski o taką niewątpliwie potrzebną komplementarność, która znalazła zrozumienie w Instytucie Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologii KUL, zrodziła się seria wydawnicza: ‘Mariologia w kontekście’”. Zamieszczone w niniejszym zeszycie „*Ateneum Kapłańskie*” artykuły przybliżają niektóre aspekty mariologicznego nauczania papieża Jana Pawła II, promując przy okazji młode pióra.

Redakcja

Ateneum Kapłańskie

Zeszyt 2 (582) Tom 146
marzec – kwiecień 2006 r.

ul. Prymasa S. Karnkowskiego 3, skr. poczt. 84
87-800 Włocławek
tel. (054) 231 23 95; fax. (054) 231 26 55;
ateneum@wloclawek.home.pl

SPIS TREŚCI 206 s.

Z kultu maryjnego

Wprowadzenie – o. S.C. Napiórkowski OFMConv
KRZYSZTOF STANIEK, Jan Paweł II jako koronator obrazów i figur Matki Bożej w Polsce

JANA MORICOVÁ, Šaštín – sanktuarium Siedmiobolesnej Patronki Słowacji

TATIANA KARINEN-SKIEMSKA, Sanktuarium Królowej Pokoju w Oziornem

MARCIN ZARĘBSKI, „Książę Pokoju” jako „ikona” Chrystusa w orędziach Maryi Królowej Pokoju z Medjugorje

ZOFIA BATOR, Hoszów - ukraińska Jasna Góra

Studia i refleksje

KATARZYNA MARCINIĄK, „Obraz Lichenia” w kulturze ludowej

KRZYSZTOF J. PILARZ, „Kto jest moim bliźnim?” (Łk 10, 29). Refleksja semantyczna

Ks. DOMINIK KUBICKI, Konstytutywne elementy dla wypracowywanej koncepcji teologii wespółczesnym postmodernizmie

Ks. ANDRZEJ PERZYŃSKI, Wokół idei nadprzyrodzoności w teologii

ANDRZEJ SOBIERAJ, Semiologia pneumahagijna z perspektywy teologii znaków czasu

BOGDAN KOCAŃDA OFMConv, Władza kapłana nad złymi duchami

Ks. LEON SIWECKI, Idea ojczyzny i państwa w nauczaniu sługi Bożego Jana Pawła II

Sprawy kościelne i duszpasterskie

Człowieka nie można do końca zrozumieć bez Chrystusa (materiały liturgiczne)

Sprawozdania i informacje

Ks. HENRYK SŁAWIŃSKI, DOROTA ZDUNKIEWICZ-JEDYNAK, Sprawozdanie z konferencji naukowej „Język katechezy szkolnej”

Ks. JACEK KĘDZIERSKI, XVI Ogólnopolskie Forum Szkół Katolickich „Personalistyczna koncepcja szkoły w świetle nauczania Jana Pawła II”

Ks. ZBIGNIEW ZAREMSKI, Sympozjum o rodzinie na UMK w Toruniu

Przegląd Bibliograficzny

Andrew Carl W i s d o m, *Preaching to a Multi-generational Assembly*, Collegeville 2004 – ks. Henryk Sławiński

Grzegorz L e s z c z y ń s k i, „*Exclusio boni fidei*” jako symulacja zgody małżeńskiej (kan. 1101 § 2 KPK), Łódź 2004 – ks. Janusz Gręźlikowski

Oddanie i wytrwałość. Recepcja II Polskiego Synodu Plenarnego, red. W. Góralski, H. Seweryniak, Warszawa 2004 – ks. Janusz Gręźlikowski

Jacek N o w a k, *Prawo w służbie wydarzeń zbawczych. Zarys prawodawstwa liturgicznego*, Poznań 2004 – ks. Janusz Gręźlikowski

Włodzimierz J e z n a c h, *Parafia Orszymowo w gminie Mała Wieś. Zarys dziejów do 1918 roku*, Święcice – Orszymowo – Mała Wieś 2005 – ks. Jan Augustynowicz

Janusz G r ę ź l i k o w s k i, *Co po rozwodzie? Duszpasterze i wierni świeccy wobec małżeństw niesakramentalnych i kanonicznego procesu o stwierdzenie nieważności małżeństwa*, Częstochowa 2005 – ks. Janusz Borucki

Grzegorz I g n a t o w s k i, *Na drogach pojednania. Międzynarodowy Katolicko-Żydowski Komitet Łączności*, Łódź 2003 – ks. Michał Czajkowski

Józef M a j e w s k i, *Teologia na rozdrożach*, Kraków 2005 – ks. Andrzej Dańczak

Karmelici boski w Polsce 1605-2005. Księga jubileuszowa, praca zbior. pod red. Cz. Gila, Kraków 2005 – Jan Dąbrowski

Leszek W i l c z y ń s k i, *Młode Polki. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej w Wielkopolsce 1918-1939*, Toruń 2005 – ks. Józef Dębiński

Z Wprowadzenia

[...] W niniejszym numerze zostaje przedstawionych kilka opracowań dotyczących mało znanych sanktuariów maryjnych. Zamieszczone artykuły są niewielkim fragmentem dorobku Katedry Mariologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Dotychczas powstało tam ponad 450 prac dyplomowych. [...]

Na łamach "Ateneum Kapłańskiego" z konieczności zdecydowano się na prezentację kilku artykułów o tematyce związanej z sanktuariami w Šaštinie, Oziornem, Medjugorje i Hoszowie. [...]

Zaproszenie do podjęcia tematyki dotyczącej sanktuariów maryjnych na łamach „Ateneum Kapłańskiego” zachęca do pogłębienia tego pasjonującego przedmiotu. Katedra Mariologii na Wydziale Teologicznym w Radomiu, utworzona i kierowana przez o. prof. dr. hab. Zachariasza Jabłońskiego OSPPE, współpracuje z prof. dr. hab. Antonim Jackowskim z Uniwersytetu Jagiellońskiego i preferuje ujęcia historyczne i kulturowe, natomiast prof. dr. hab. Józef Styk z Uniwersytetu Marii Skłodowskiej-Curie – ujęcia socjologiczne. Katedrze Mariologii KUL wypada pogłębiać problematykę w jej aspekcie dogmatycznym; we współpracy z Instytutem Teologii Pastoralnej mogłaby z pożytkiem uwzględniać duszpasterską stronę zagadnienia. Nie ma potrzeby zatrzymywać się przy tym problemie podejmując w „Ateneum Kapłańskim” tematykę sanktuariów; warto jednak go zasygnalizować jako interesujący nie tylko teologów. Z pożytkiem można by opracować stan polskich badań nad sanktuariami, aby zaprogramować poważne, interdyscyplinarne studium.

S. C. Napiórkowski OFMConv

Wielka Brytania: teologia katolicka znów wykładana w Oksfordzie

28 marca 2006 12:28

Dominikanin o. dr Aidan Nichols zostanie pierwszym wykładawcą teologii katolickiej na uniwersytecie w Oksfordzie od czasów Reformacji. 17 kwietnia obejmie on nowo utworzoną Katedrę Gościennych Wykładów im. Jana Pawła II – poinformowała Ekumeniczna Agencja Informacyjna.

Zaplanowany na dwa lata cykl wykładów o. Nicholasa ma objąć swą tematyką rozwój teologii rzymskokatolickiej od Soboru Trydenckiego do czasów współczesnych.

O. Nichols ma 58 lat. W swym dorobku naukowym ma ok. 30 książek i 70 artykułów naukowych. Jego specjalnością jest historia teologii. Zajmował się historią anglikanizmu oraz teologią prawosławną, jak również relacjami katolicko-prawosławnymi.

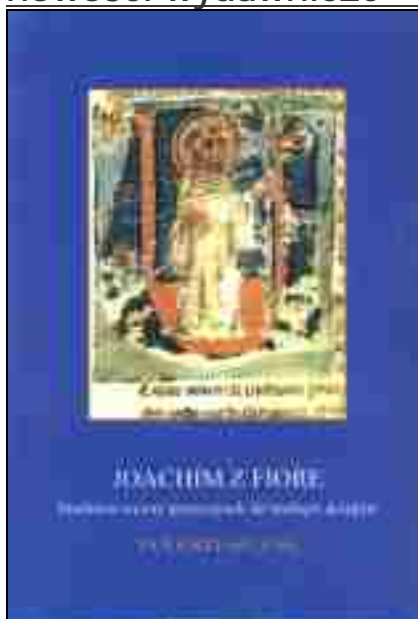
Specjalizuje się w komentowaniu teologii Hansa Ursa von Balthasara i Yves Congara. Napisał też książkę wprowadzającą w teologię Josepha Ratzingera. Od 1998 r. wyklada na uniwersytecie w Cambridge.

EAI, pb / Oksford

Katolicka Agencja Informacyjna

ISSN 1426-1413; Data wydania: 28 marca 2006

Wydawca: KAI; Red. naczelny: Marcin Preciszewski

Jan Grzeszczak
Joachim z Fiore
Średniowieczny przyczynek
do teologii dziejów

Poznań 2006

UAM Wydział Teologiczny Redakcja Wydawnictw
 ul. Wieżowa 2/4; 61-111 Poznań
 tel./fax. (061) 851 97 43;
 bibliot@thfac.poznan.pl; http://www.thfac.poznan.pl

* Od Grzeszczaka

Ks. dr Jan Grzeszczak
 ul. 3 Maja 30; 63-400 Ostrów Wlkp
 tel. (062) 736 08 74; jan.grzeszczak@neostrada.pl

Nazywam się Jan Grzeszczak, jestem kapłanem Diecezji Kaliskiej i adiunktem w Zakładzie Filozofii Chrześcijańskiej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Interesuje mnie zjawisko profetyzmu, zwłaszcza w średniowieczu.

Pozwalam sobie przesłać Państwu egzemplarz mojej monografii, opublikowanej w tym miesiącu i noszącej tytuł „Joachim z Fiore. Średniowieczny przyczynek do teologii dziejów”. Zwracam się jednocześnie z uprzejmą prośbą o umieszczenie informacji o powyższej publikacji według zasad przyjętych przez Państwa Biuletyn. Chętnie przyjmę wszystkie ewentualne uwagi na jej temat.

Łączę wyrazy szacunku

SPIS TREŚCI 208 s.

Wprowadzenie

I. OPAT Z KALABRII

1. Źródła do biografii
2. Biografia
3. Pisma

II. DIXIT FUTURA UT PRAESENTIA

1. *Requirite diligenter in libro Domini* – Joachimowa hermeneutyka tekstów biblijnych
2. Trójca Święta i historia
3. Epoka Ducha Świętego

III. APOCALYPSIS

1. Apokaliptyka Joachima z Fiore w latach 80-tych XII wieku
2. Czas powstania i struktura *Expositio in Apocalypsim*
3. *Jan od siedmiu Kościołów, które są w Azji*
4. Siedem pieczęci
5. *Octava dies*

Bibliografia

Indeks osób

Abstract

Ilustracje

Bishop Edward Ozorowski
To whom does She belong?
Sketches from antropologic
Mariology

Library of Mercy, Serial B, Volume III

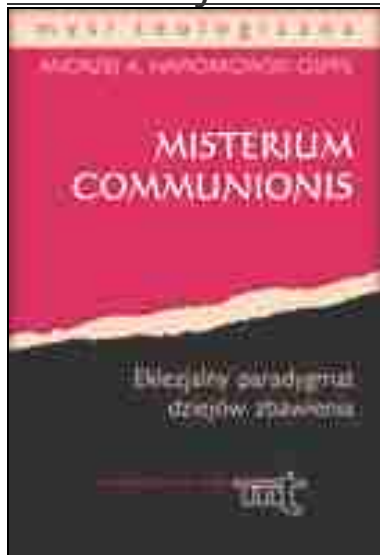
Edition Board:

His Excellency Bishop Edward Ozorowski
 Rev. Monsignor Zenon Jarząbek
 Ewa Bobowska

Wybór – Białystok - Los Angeles 2005
 ul. M. Curie-Skłodowskiej 3, Białystok
 tel.(085) 653-76-57; wydaw_wybor@poczta.onet.pl

Contents 69 p.

Angielskojęzyczna wersja książki Biskupa Ozorowskiego prezentowanej w języku polskim w TwP 23(2005) nr 81, s. 48.

Napiórkowski Andrzej OSPPE
Misterium communionis

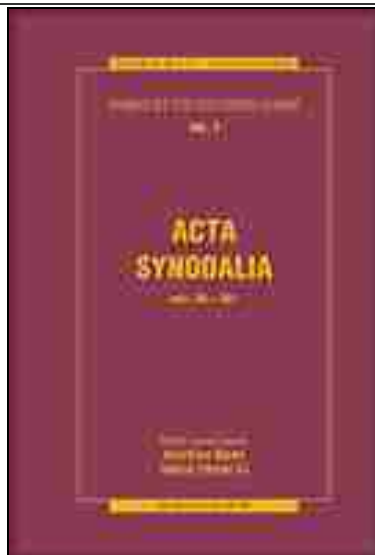
Eklezjalny paradygmat dziejów zbawienia

seria: Myśl Teologiczna, tom: 53

Wydawnictwo WAM – Kraków
 ul. Kopernika 26; 31-501 Kraków
 tel. (012) 629 32 60; fax. (012) 430 32 10
wysylka@wydawnictwowam.pl;
<http://WydawnictwoWam.pl>

wydanie: pierwsze; oprawa: miękka
 ISBN: 83-7318-693-X; format: 156x232 mm
 320 s.
 data wyd.: luty 2006

Przełomowy w dziejach Kościoła Sobór Watykański II wprowadził szereg innowacji, które w sposób znaczący zmieniły rzeczywistość Kościoła. Jedną z ważniejszych zmian dotyczyła podkreślenia służebnej roli Kościoła i udziału zarówno biskupów, jak i kapłanów i wiernych świeckich w kapłańskim, prorockim i królewskim urzędzie Chrystusa, realizowanym jako świadectwo, kult i posługa. Pozwoliło to spojrzeć na Kościół przede wszystkim jako na wspólnotę – *communio*. Książka stanowi syntetyczne ujęcie zagadnienia wspólnoty eklezjalnej z punktu widzenia zarówno eklezjologii fundamentalnej, jak i dogmatycznej, toteż zostało w niej omówione wiele różnorodnych aspektów wspólnotowości: m.in. komunijny sens Zmartwychwstania, Słowa Bożego, Krzyża, Trójcy Świętej, modlitwy, liturgii, sakramentów, Eucharystii, posługi potrzebującym, męczeństwa, życia konsekrowanego i rozmaitego typu wspólnot, jakie tworzą wierni. Autor wychodzi przy tym z założenia, że idea wspólnoty jest powszechna i właściwa wszystkim chrześcijanom, wszystkim wierzącym, a wreszcie całemu stworzeniu.

Ks. Baron Arkadiusz
Pietras Henryk SJ

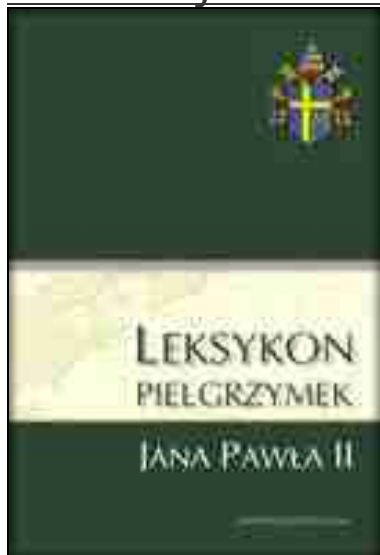
Acta Synodalia
od 50 do 381 roku
Synody i kolekcje praw, tom I

seria: Źródła Myśli Teologicznej, tom 37

Wydawnictwo WAM – Kraków
 ul. Kopernika 26; 31-501 Kraków
 tel. (012) 629 32 60; fax. (012) 430 32 10
wysylka@wydawnictwowam.pl;
<http://WydawnictwoWam.pl>

wydanie: pierwsze; oprawa: twarda
 ISBN: 83-7318-545-3; format: 156x232 mm
 688 s.
 data wyd.: luty 2006

Prezentowany tom otwiera serię, w której przedstawione są chronologicznie teksty synodów Kościoła od jego początków oraz kolekcje praw, które kształtowały życie chrześcijan w poszczególnych okresach jego dziejów. Opracowane dokumenty synodalne są niezmiernie cennym źródłem historycznym i teologicznym. Przedstawiając formuły wiary i dyscyplinę kościelną pierwszych wieków, stanowią kopalnię wiedzy o różnego rodzaju zjawiskach, zwyczajach, praktykach i sporach teologicznych. Wskazują, jak w pierwszych czterech wiekach Kościół tworzył swoje struktury, borykał się z prześladowaniami, uczył się żyć w nieprzyjnym mu początkowo świecie. Na synodach tworzyły się podwaliny prawa kościelnego, wpływały na prawodawstwo soborowe oraz na prawa narodów chrześcijańskiej Europy. Tom, poza polskim przekładem akt poszczególnych synodów, wyjaśniającymi notami i niezbędnymi indeksami, zawiera teksty tych akt w językach oryginalnych.

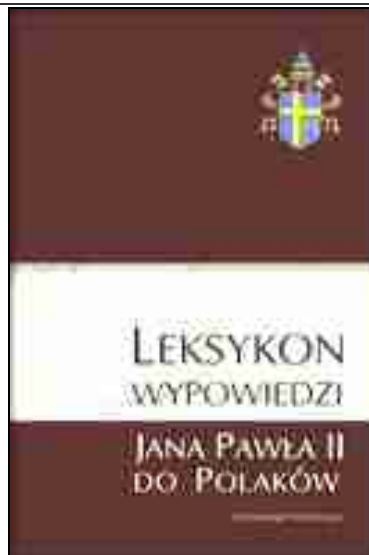
Leksykon pielgrzymek Jana Pawła II

praca zbiorowa

Wydawnictwo WAM – Kraków
ul. Kopernika 26; 31-501 Kraków
tel. (012) 629 32 60; fax. (012) 430 32 10
wysylka@wydawnictwowam.pl;
<http://WydawnictwoWam.pl>

wydanie: pierwsze; oprawa: twarda
ISBN: 83-7318-613-1; format: 156x232 mm
576 s.
data wyd.: grudzień 2005

Pielgrzymowanie Jana Pawła II od początku fascynowało wiele środowisk, zarówno kościelnych, jak i świeckich. Do tej pory jednak brak jest poważniejszych opracowań naukowych na ten temat. Dostrzegając te podstawowe trudności dla prowadzenia pogłębionych studiów badawczych dotyczących pielgrzymowania Jana Pawła II autorzy podjęli próbę „skatalogowania” pielgrzymek, a więc ich zlokalizowania w przestrzeni geograficznej oraz wskazania podstawowych elementów nauczania obecnych podczas każdej podróży, dołączając do nich ilustracje kartograficzne z zaznaczeniem miejsc odwiedzanych przez Ojca Świętego. Opracowanie stanowi jedno z pierwszych w literaturze światowej kompleksowych zestawień merytorycznych i faktograficznych podróży apostołskich Jana Pawła II. Publikacja uwzględnia wszystkie, 104 pielgrzymki zagraniczne do ponad 130 krajów i blisko 630 miejscowości. Łączna długość przemierzonych przez Niego szlaków pielgrzymkowych wyniosła około 1 mln 300 tys. km, a więc trzykrotnie przekroczyła dystans między Ziemią a Księżycem.

Leksykon wypowiedzi Jana Pawła II do Polaków

red. Wietrzak Zdzisław SJ

Wydawnictwo WAM – Kraków
ul. Kopernika 26; 31-501 Kraków
tel. (012) 629 32 60; fax. (012) 430 32 10
wysylka@wydawnictwowam.pl;
<http://WydawnictwoWam.pl>

wydanie: pierwsze; oprawa: twarda
ISBN: 83-7318-595-X; format: 156x232 mm
488 s.
data wyd.: luty 2006

Leksykon obejmuje słowa Jan Pawła II skierowane do Polaków na przestrzeni całego jego pontyfikatu (1978-2005). Zagadnienia podjęte przez Ojca Świętego ujęto w formie zestawionych alfabetycznie haseł, których rozwinięcie stanowią odpowiednio dobrane cytaty. Oprócz tych, często obszernych, haseł głównych, znajdzie czytelnik szereg bardziej szczegółowych podpunktów pomocniczych i odsyłaczy, które mają służyć pełniejszemu ukazaniu bogactwa nauczania Jana Pawła II. Całość dopełnia bardzo dobrze opracowany indeks rzeczowy pozwalający zarówno na całościowy ogląd danego tematu, jak i szybkie dotarcie do jego poszczególnych aspektów poruszanych w różnych wystąpieniach papieskich.

„Jest to połączenie antologii wypowiedzi Ojca Świętego z próbą ich uporządkowania według klucza tematycznego. Ma ona szansę stać się «miejscem» spotkania z nauczaniem Jana Pawła II. Treści, które to papieskie nauczanie zawiera, są teraz bardzo potrzebne społeczeństwu polskiemu, podobnie jak kiedyś w okresie zmagania z totalitaryzmem. Pragnę wyrazić nadzieję, że ta publikacja spełni swoją ważną rolę.”

Abp Józef Kowalczyk
cyt. za:

<http://www.kmt.pl/pozycja.asp?DZ=&KsID=13532&kstr=1>

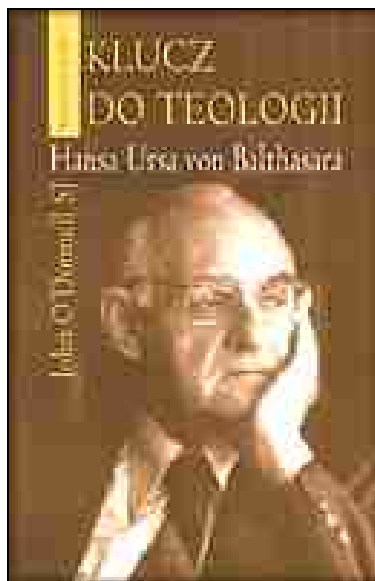
Starożytny Kościół
Tablica chronologiczna.
Słownik osób i dzieł. Mapa
red. Pietras Henryk SJ

Wydawnictwo WAM – Kraków
 ul. Kopernika 26; 31-501 Kraków
 tel. (012) 629 32 60; fax. (012) 430 32 10
wysylka@wydawnictwowam.pl;
<http://WydawnictwoWam.pl>

wydanie: pierwsze; oprawa: miękka
 ISBN: 83-7318-660-3; format: 228x300 mm
 28 s.
 data wyd.: luty 2006

U podstaw opracowania tej książeczki leży tablica chronologiczna Kościoła od początków do roku 460. Zaznaczono na niej w czytelny sposób wszystkie ważniejsze osoby, dzieła zachowane do naszych czasów, okresy prześladowań oraz główne synody i sobory. Tablica ta, zwana także czasem *panoramą patrystyczną*, została opracowana na początku XX wieku po łacinie, a następnie przekładano ją na wiele języków. W naszej wersji dokonano licznych uzupełnień oraz koniecznych korekt dotyczących datowania poszczególnych dokumentów. Dla większej użyteczności dołączamy do niej słownik zawierający krótkie biografie osób uwzględnionych w tablicy, z wyszczególnieniem ważniejszych ich dzieł wydanych po polsku, oraz omówienie zaznaczonych dzieł anonimowych. Powstało w ten sposób podstawowe narzędzie

pracy dla wszystkich studiujących historię starożytnego Kościoła i patrologię.

O'Donnell John
Klucz do teologii
Hansa Ursa von Balthasara

Wydawnictwo WAM – Kraków
 ul. Kopernika 26; 31-501 Kraków
 tel. (012) 629 32 60; fax. (012) 430 32 10
wysylka@wydawnictwowam.pl;
<http://WydawnictwoWam.pl>

wydanie: pierwsze; oprawa: miękka
 ISBN: 83-7318-451-1; format: 136x210 mm
 220 s.
 data wyd.: listopad 2005

Książka ta ukazuje sylwetkę i myśl jednego z największych katolickich teologów XX wieku – Hansa Ursa von Balthasara. Ten niezwykle twórczy teolog zdołał w swym życiu podjąć niemal całość zagadnień chrześcijańskiej doktryny. Dzięki tej książce mamy okazję poznać m.in. podstawowe założenia słynnej Balthasarowskiej *Trylogii*, osnutej wokół idei bytu, piękna, dobra, prawdy; dostrzec oryginalność jego wkładu do teologii: Wcielenia, Odkupienia, Przymierza, Trójcy Świętej, wolności, wiary, powołania i duchowości, Kościoła i in. Książka napisana jest w sposób jasny i przystępny, warta polecenia nie tylko studentom teologii.

Z nowościami krakowskiego wydawnictwa WAM
można zapoznać się na stronie:

<http://ksiazki.wydawnictwowam.pl/>

Studia i Dokumenty Ekumeniczne

ROK XXI: 2005 Nr 1-2 (56,57)

Warszawa 2005

ul. Ogrodowa 37; 00-873 Warszawa
tel. 022 817 10 10

SPIS TREŚCI 272 s.

Artykuły

Karol Karski, *Kościoły prawosławne w ruchu ekumenicznym*

Tadeusz J. Zieliński, *Dogmatyczne wątki teologii społecznej Waltera Rauschenbuscha*

Alfons J. Skowronek, *Tolerancja w myśli Kościoła. Drogi i bezdroża*

Grzegorz Ignatowski, *Wpływ Szoah na tolerancję*

Zbigniew Paszta, *Żydzi i judaizm w refleksji międzynarodowych organizacji luteranckich*

Wiesław Romanowicz, *Poziom religijności młodzieży a postawy wobec ekumenizmu*

Sprawozdania i dokumenty

Papież Jan Paweł II i ekumenia (Karol Karski)

Luteranie i katolicy: Piąta rocznica podpisania Wspólnej deklaracji w sprawie nauki o usprawiedliwieniu

Z działalności Światowej Rady Kościołów (M. Ziemkowski, K. Karski)

Z działalności Wspólnoty Kościołów Ewangelickich w Europie

Dialog między Wspólnotą Kościołów Ewangelickich w Europie a Europejską Federacją Baptystyczną

Kościoły metodystyczne w Europie a Lueuenberska Wspólnota Kościołów

Dokumenty na temat jedności Kościoła (3):

Czwarta Światowa Konferencja do Spraw Wiary i Ustroju Kościoła, Montreal, Kanada, 12-26 lipca 1963

Dialog katolicko-żydowski

Grekokatolicy a ekumenia

Kronika

Kronika wydarzeń ekumenicznych (Karol Karski)

Bibliografia

Bibliografia ekumeniczna czasopism polskich (Grzegorz Polak)

Jan Hojnowski SCJ

Słownik

kultu Serca Jezusowego

Wydawnictwo „M” – Kraków 2005

ul. Zamkowa 4/4; 30-301 Kraków

tel./fax (012) 269 34 62

<http://www.wydm.pl>; wydm@wydm.pl

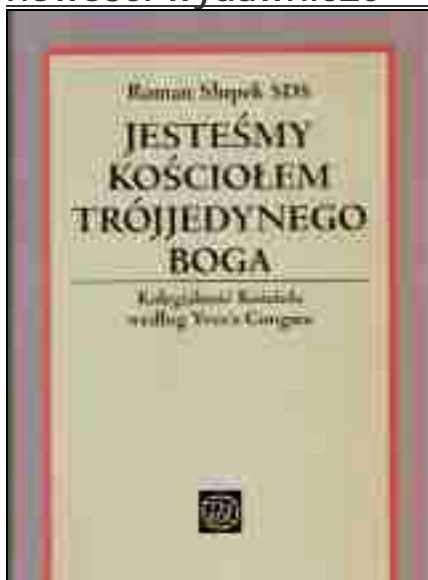
SPIS TREŚCI 300 s.

Z okładki

Książka zawiera szereg haseł ukazujących kult Serca Jezusowego. Przypomina dokumenty Kościoła poświęcone Najświętszemu Sercu Jezusa, historię i rozwój kultu z uwzględnieniem osób, które przyczyniły się do upowszechnienia wśród wiernych Nabożeństwa do Serca Pana Jezusa.

Publikacja adresowana jest do szerokiego grona czytelników, do wszystkich, którym pobożność Serca Jezusowego jest bliska.

Ks. Jan Hojnowski jest sercaninem, wykładowcą w seminarium duchownym, od lat zajmującym się kultem Serca Jezusowego.

Roman Słupek SDS
Jesteśmy Kościołem
Trójjedynego Boga
Kolegialność Kościoła
według Yves'a Congara

TNKUL – Lublin 2004
 ul. Gliniana 21; 20-616 Lublin skr.poczt.123
 tel./fax (081) 524 31 77; tukul@kul.lublin.pl

SPIS TREŚCI 268 s.

Wstęp

Rozdział I. Trynitarne misterium Boga jako źródło kolegialności Kościoła

- 1.1. Kościół widziany w perspektywie niepełnej trynitarnej wizji Boga
- 1.2. Jedność trynitarne podstawą kolegialnego współdziałania
- 1.3. Pneumatyczny fundament kolegialności

Rozdział II. Wymiary Kościoła istotne dla kolegialnego współdziałania

- 2.1. Pierwszeństwo chrześcijańskiej ontologii łaski
- 2.2. Kolegialne aspekty obrazów Kościoła
 - 2.2.1. Lud Boży
 - 2.2.2. Ciało Chrystusa
 - 2.2.3. Świątynia Ducha Świętego
 - 2.2.4. Wspólnota
- 2.3. Służebny charakter kolegialności współdziałania

Rozdział III. Funkcjonowanie i zakres stosowania „zasady wspólnotowego przyzwolenia”

- 3.1. Udział całego Kościoła w świętych władzach Jezusa Chrystusa
 - 3.1.1. Funkcja kapłańska
 - 3.1.2. Funkcja królewska
 - 3.1.3. Funkcja prorocka
- 3.2. Ministeria jako aktualizacja udziału w funkcjach Jezusa Chrystusa

Rozdział IV. Kolegialna posługa episkopatu w Kościele

- 4.1. Funkcjonowanie kolegialności episkopatu w pierwszym tysiącleciu chrześcijaństwa

- 4.2. Minimalizowanie aktywności kolegialnej episkopatu w okresie od XI do XIX wieku
 - 4.3. Kolegialność episkopatu jako forma apostołowości
 - 4.4. Specyfika roli papieża w kolegium biskupim
- Rozdział V. Komplementarność logiki kolegialności i logiki prymatu
- 5.1. Perychoreza Kościoła lokalnego i powszechnego
 - 5.2. Struktura najwyższej władzy w Kościele
 - 5.3. Kolegialne struktury Kościoła
- Zakończenie
 Wykaz skrótów
 Bibliografia
 Résumé

Praca a kultura

Dzieło zbiorowe pod red.
Mirosława Kowalczyka

„Standruk” – Lublin 2005
 tel./fax (081) 740 25 35

SPIS TREŚCI 298 s.

Ks. Mirosław Kowalczyk, Wprowadzenie: Praca jako akt kultury

Ks. Czesław S. Bartnik, O antropologii pracy
 Ku antropologicznemu określeniu pracy
 Rewolucja w chrześcijańskiej koncepcji pracy
 Religijny potencjał pracy
 Refleksja krytyczna

Ks. Mirosław Kowalczyk, Anthropologie chrétienne du travail

Une définition anthropologique du travail
 Révolution dans la conception chrétienne du travail
 Le potentiel religieux du travail
 Le programme

Ks. Krzysztof Gózdź, Praca jako czynnik personalistyczny

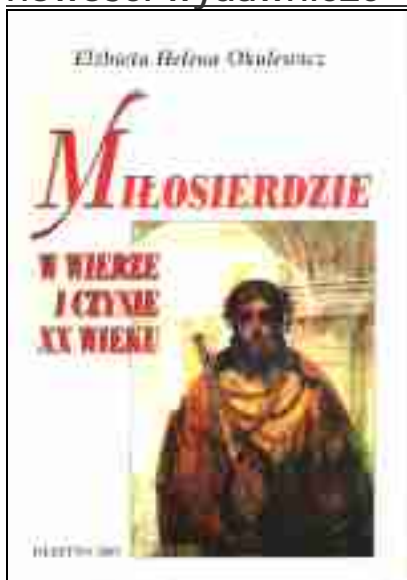
Ks. Czesław S. Bartnik, Praca jako wartość humanistyczna

Wstęp

I. Humanistyczne rozumienie pracy

1. Pojęcie pracy
 2. Zmiany w rozumieniu wartości
 3. Współczesne upracownienie życia
 - II. Podmiotowy wymiar pracy
 1. Praca a podmiot indywidualny i społeczny
 2. Niektóre konsekwencje podmiotowości pracy
 3. Personalizacja przez pracę
 - III. Praca jako wartość moralna
 1. Pracodzielność
 2. Praca jako źródło moralności
 3. Szczegółowe moralne sprawności pracownicze
 - IV. Praca jako wartość egzystencjalna
 1. Praca wśród wartości idealnych
 2. Praca wśród wartości socjalnych
 3. Praca wśród wartości kulturowych
 - V. Praca jako wartość twórczości
 1. O integralne pojęcie pracy
 2. Twórczość pracy w sensie przedmiotowym
 3. Podmiotowa twórczość pracy
 4. Groźba alienacji
 5. Chrześcijańskie podstawy twórczości pracy
 6. Zasada pośredniości
 - VI. Praca i mądrość
 1. Praca jako mądrość
 2. Ręka i rozum
 3. Mądrość jako praca
 - VII. Praca i wychowanie
 1. Pedagogika pracy humanistycznej
 2. Wychowanie przez pracę
 3. Wychowanie do pracy
 - VIII. Godność pracownika na roli
 1. „Mitologia” pracy na roli
 2. Podstawy godności
 3. Zagrożenia
 - IX. Refleksja nad pracą w Polsce
 1. Kryzys pracy
 2. Szczególna rewaloryzacja pracy
 3. Praca a wartości polityczne
- Zakończenie
Ks. *Franciszek Stanisław Kliza*, Osobotwórczy charakter pracy według personalizmu
- Wstęp
- Człowiek imago Dei
 1. Biblijna koncepcja człowieka
 2. Dynamiczna wizja człowieka jako osoby
- Ewolucjonistyczne koncepcje człowieka a personalizm
 1. Marksistowska koncepcja człowieka
 2. Teorie S.L. Washburna, J.T. Robinsona oraz hipoteza „kryzysu żywnościowego” C.J. Jolly’ego
 3. Teilhardowska koncepcja człowieka
- Praca a antropogeneza indywidualna
 1. Praca jako nakaz Boży
 2. Praca w procesie rozwojowym człowieka
 3. Soteryjny sens pracy
 4. „Szabat Boga” a odpoczynek człowieka
- Praca a antropogeneza społeczna
 1. Socjalizacja ludzkości przez pracę
 2. Sanctificatio mundi
 3. Praca sakramentem jedności społecznej
 4. Praca a Królestwo Boże
- Zakończenie
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Teologia pracy ludzkiej

1. Historyczna metamorfoza pracy
 2. Ludzka struktura pracy
 3. Praca i egzystencja
 4. Moralność pracy
 5. „Liturgia” pracy
 6. Praca i przyszłość
 7. Eschatologia pracy
- Waldemar Marek Fac*, Theology of the human work
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Personalna teologia pracy
Z chrześcijańskich teorii pracy
Charakter związku chrześcijaństwa z pracą
Duszpasterstwo pracy
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Vaticanum II o pracy
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Chrystianizacja odpoczynku, zabawy i świętowania
Odpoczynek
Czasoprzestrzeń wolna
Jak wykorzystywać czasoprzestrzeń wolną?
Gra – zabawa
Świętowanie
La christianisation des alentours du travail
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Ku Nowej Ewangelizacji pracy
Profetyzm społeczny
Ku integralności pracy
Historiozbawczy tryptyk pracy
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Eschatologia pracy ludzkiej
Owoce pracy
Moralny sens pracy
„Sakrament” pracy
Najwyższa wartość osoby a praca
Ostateczny „sąd” nad pracą
Paruzja „Nowej ziemi”
Znak wskrzeszenia
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Godność rolnika
„Mitologia” pracy na roli
Podstawy godności
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Chrześcijańska wizja człowieka pracy
Klasy i walka
W oku cyklonu
Wobec nowych symptomów
Co powie teologia?
Ks. *Mirosław Kowalczyk*, Od socjalizmu do personalizmu
Prastara tradycja pracy
„Komunizm” chrześcijański
Socjalizm chrześcijański
Katolicyzm robotniczy
Ku personalizmowi
Ks. *Waldemar Marek Fac*, Kultura i moralność
Pojęcia
Przykazanie moralności kultury
W świątłach idei
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Spojrzenie osoby przez działanie
Ku rewaloryzacji działania
Osobotwórczość działania?
Społeczna samorealizacja osoby
Ks. *Czesław S. Bartnik*, Duchowość pracy ludzkiej
Ks. *Mirosław Kowalczyk*, Zakończenie
Od pracy do personalizmu
Bibliografia
Indeks osób

Elżbieta Helena Okulewicz Miłosierdzie w wierze i czynie XX wieku

Studium historyczno-dogmatyczne

Olsztyn 2005

SPIS TREŚCI 192 s.¹

Wstęp

I. Heroizm Miłosierdzia – Św. Brat Albert – Adam Chmielowski

1. Teologia dramatu
2. Kalendarium życia
3. Pracownia przeznaczeń
4. W podziemiach gniewu
5. Dzień Brata
6. Miłosierdzie Boże i ludzkie

II. Mistyka Miłosierdzia – Św. Siostra Faustyna Kowalska

1. Teologia duchowości
2. Kalendarium życia
3. Dzienniczek
4. Rozwój prawdy o Miłosierdziu Bożym

III. Teologia Miłosierdzia – Papież Jan Paweł II: *Dives in Misericordia*

1. Biblijno-teologiczne podstawy prawdy o Miłosierdziu Bożym
2. Współczesne świadectwo Kościoła o Bożym Miłosierdziu
3. Miłosierdzie Boże i ludzkie

Praktyka Miłosierdzia – Błogosławiona Matka Teresa z Kalkuty

1. Teologia opowiadająca/opowiadaniowa
2. Kalendarium życia
3. Biografia
4. Dzieła
5. Wspólnoty
6. Duchowość
7. Miłosierdzie Boże i ludzkie

V. Wolontariat Miłosierdzia - Ochotnicy

1. Papież Jana Paweł II

¹ Spis treści ze względów redakcyjnych skrócono o punkty.

2. Przewodnik po wolontariacie

3. Wolontariat w Polsce

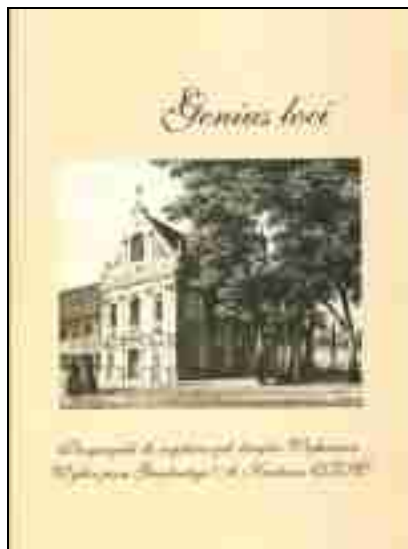
Zakończenie

Wykaz skrótów

Bibliografia

1. Źródła

2. Opracowania

Gaudenty Alfons Kustusz OFM

Genius loci

Przyczynki do najstarszych dziejów Wejherowa
Wybór pism pod redakcją Grażyny Wirkus

Wejherowo 2006

SPIS TREŚCI 240 s.

Z okładek

Gaudenty Kustusz OFM urodził się 7 VI 1934 r. w Wejherowie. W 1952 wstąpił do Zakonu Braci Mniejszych. W 1956 złożył profesję wieczystą, a w 1959 przyjął święcenia kapłańskie. W 1960 rozpoczął na KUL studia z dogmatyki i mariologii. Po studiach pracował długie lata jako duszpasterz akademicki, wykładał dogmatykę, mariologię i zagadnienia ekumenizmu. Człowiek niezwykle aktywny. Od 1994 jest sparaliżowany.

Podróżuje i pisze.

?

Gaudenty kochany! Koniecznie musimy wydać Twoją pracę doktorską o posoborowej mariologii niemieckiej. Jeśli choroba Ci nie pozwala, nie usiłuj uzupełniać. Niech z najnowszej teologii niemieckiej ktoś następny zrobi doktorat.

SCN

Danuta Mastalska Ku życiu wiecznemu

Rozważania o sprawach ostatecznych
i drodze ku zbawieniu

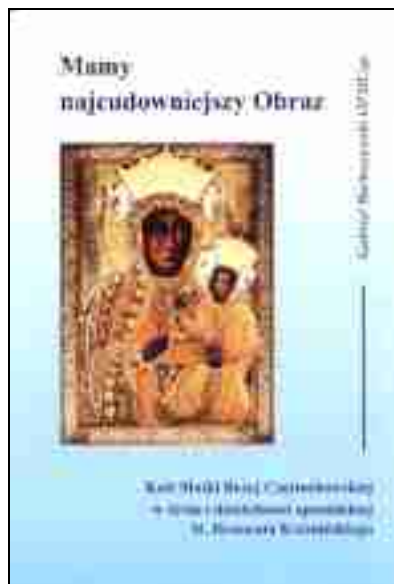
Apostolicum – Zabki 2005

ul. Wilcza 8, 05-091 Zabki k. Warszawy
tel. 022 771 52 00; fax. 022 771 52 07
info@apostolicum.pl ; http://www.apostolicum.pl

SPIS TREŚCI 109 s.

1. Zamyślenie nad życiem i śmiercią
2. Przemijanie drogą ku Życiu
3. Jesteśmy ludźmi w drodze
4. prawdziwy postępowanie drogą do Ojca
5. Życie czy śmierć?
6. Pasja życia
7. Śmierć nauczycielką życia
8. Lęk przed śmiercią
9. Życie Twoich wiernych zmienia się, ale nie kończy
10. W domu mego Ojca jest mieszkań wiele
11. I otrze z ich oczu wszelką łzę
12. Miłość silniejsza niż śmierć
13. Ze śmierci do życia
14. Razem z Chrystusem zmartwychwstaniemy
15. Do domu Pana pójdziemy z radością
16. Bóg, który przygarnia, a nie zabiera
17. Eutanazja
18. Ostatnie pożegnanie
19. Pamięć o zmarłych
20. Miłosierdzie Ojca
21. Umierać w Chrystusie
22. Nasza pascha z Chrystusem
23. Milczenie Wielkiej Soboty
24. W ręku Boga
25. Sąd ostateczny
26. Niebo
27. Czyściec na drodze do spotkania z Bogiem
28. Piekło
29. W Imieniu Chrystusa dostępujemy zbawienia
30. Droga Jezusa ku Jego „godzinie”

31. Zmartwychwstanie w Chrystusie
32. Powtórne przyjście Chrystusa
33. Przeznaczeni do chwały
34. Szczęście życia wiecznego
35. Świętych obcowanie
36. Nasza chwała w Chrystusie

Gabriel Bartoszewski OFM Cap Mamy najcudowniejszy Obraz

Kult Matki Bożej Częstochowskiej
w życiu i działalności apostołskiej
bł. Honorata Koźmińskiego

opr. redakcyjne Halina Irena Szumił

Instytut bł. Honorata Koźmińskiego
– Warszawa 2006

SPIS TREŚCI 109 s.

- Wstęp
- I. Rys biograficzny o. Honorata
 - II. Młodzieńcze doświadczenia
 - III. Piesze pielgrzymki na Jasną Górę
 - IV. Starania o ustanowienie liturgicznego święta Matki Bożej Jasnogórskiej
 - V. Propagowanie pielgrzymki narodowej na Jasną Górę
- Zakończenie
Resimé
Teksty źródłowe
Wykaz skrótów

*Proszę o przyjęcie
zaproszenia publikacji
i wyrażenie szczerej
dziękuję*

* Pomyłka TwP

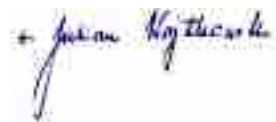
Czcigodny Ojciec Profesorze!

Serdecznie dziękuję za umieszczenie „Pamiętników” Piusa II w dziale „Nowości wydawnicze” biuletynu informacyjnego „Teologia w Polsce” 82(2005), s. 55.

Włączył się tam obcy urywek o tomie I. zawierającym wybór tekstów w przekładzie Grzegorza Bubela SJ, Wydawnictwo WAM – Kraków 2005. W przedruku posłowania mylnie podano 1948 zamiast 1984.

W odpowiedzi na pytanie o przygotowanie młodego zespołu tłumaczy wyjaśniam, że z moją praktyczną łaciną nie dorastam do piąty filologom klasycznym i nie mam prawa nikogo tego języka uczyć.

Na moim seminarium historii dogmatów 46 magistrantów napisało rozprawy oparte na średniowiecznych i późniejszych źródłach łacińskich. Trzech z nich habilitowało się, ale z teologii biblijnej, pedagogiki religii i filozofii przyrody. Pięciu dalszych zdobyło doktoraty: z teologii dogmatycznej 2, moralnej 1, katechetyki 1, prawa kanonicznego 1. Może ktoś z nich na starość weźmie się za rzemiosło przekładowe? Na seminarium doktoranckim wszyscy piszą rozprawy oparte na polskich źródłach, tak bardzo w młodym pokoleniu zanikła znajomość łaciny. [...]

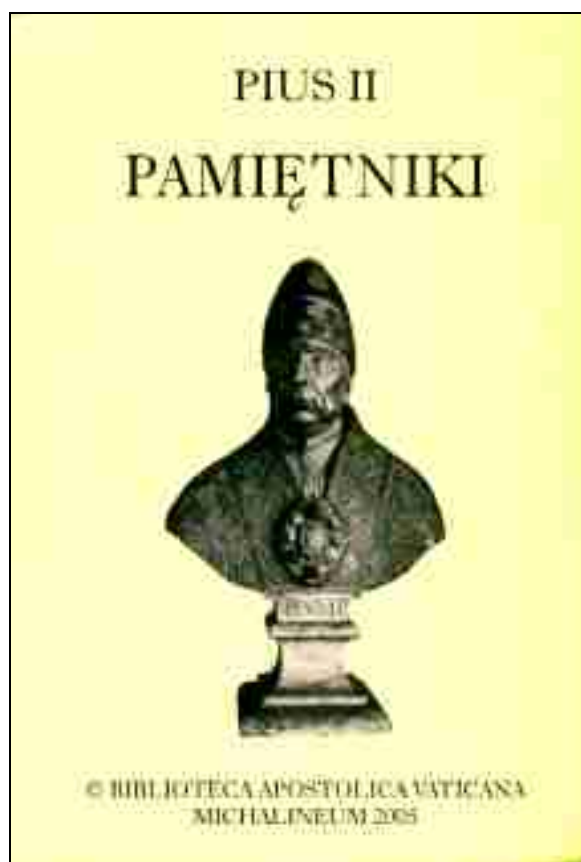

?

Redakcja TwP pokornie prosi o wybaczenie tej pomyłki.

Na zamieszczenie tutaj znacznej części listu Księdza Biskupa odważyłem się za domyślnym pozwoleniem Autora

SCN

Pius II Pamiętniki

Z wydania krytycznego Adriana Van Heck
przełożył
Bp Julian Wojtkowski

Biblioteca Apostolica Vaticana – Michalineum 2005
ul. J. Piłsudskiego 248/252; 05-261 Marki
tel. 022 781 14 20; fax. 022 771 36 15

SPIS TREŚCI s. 751

Z Posłowania

Eneasz Sylwiusz Piccolomini (1405-1464), Biskup Triestu (1447-1464), Sjeny (1449-1458) i Warmii (1457-1458), Papież Pius II (1458-1464) pozostawił pamiętniki. Ich pierwsze wydanie ukazało się w Rzymie, roku 1584, z wielu opuszczeniami, zmianami, dodatkami. Cztery wieki później, w roku 1984, Biblioteka Apostolska Watykańska ogłosiła je w pełnym brzmieniu, krytycznie opracowane przez Adriana van Heck'a. [...]

Niech obraz średniowiecznego Kościoła i świata, postrzegany wnikliwym wzrokiem Biskupa Warmińskiego na Stolicy Piotrowej, stanowi uczenie 600 rocznicy jego urodzin.

Warmia, 20 maja 2005 roku
Biskup Julian Wojtkowski
senior

*** Zaproszenie**

Czcigodny Ojciec Profesorze,

pragnę serdecznie zaprosić na Konferencję naukową „Dziedzictwo chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu - między pamięcią a oczekiwaniem”, która będzie miała miejsce w dniach 4-6 maja 2006 w Częstochowie.

Konferencja jest nawiązaniem do ważnych wydarzeń roku 2005 - śmierci Ojca Świętego, 10 rocznicy listu apostołskiego „Orientale lumen” i 40 rocznicy zniesienia wzajemnych anatem. Częstochowa wydaje nam się miejscem ze wszech miar właściwym dla spotkań chrześcijan Wschodu i Zachodu oraz badaczy ich dziedzictwa, ze względu na Ikonę jasnogórskiej Madonny, która jest znakiem jedności chrześcijańskiej kultury.

Mam wielką nadzieję, że Ojciec Profesor znajdzie dla nas czas, ponawiam więc zaproszenie i odsyłam do strony: www.ajd.czyst.pl/wydzialy/wfh/konferencja gdzie podajemy wszelkie szczegóły dotyczące planowanej konferencji.

Pozdrawiam in Christo
ks. Jarosław Grabowski
wykładowca ekumenizmu i dogmatyki w WSD i IT w Częstochowie

W

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
z cyklu **CZŁOWIEK-WIARA-KULTURA**
temat roku 2006

Dziedzictwo chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu
- między pamięcią a oczekiwaniem
Częstochowa, 4 - 6 maja 2006 r.

Po trzech latach od pierwszej edycji konferencji *Człowiek-Wiara-Kultura* jej organizatorzy zapraszają na kolejne spotkanie ludzi nauki i kultury, by podjąć dyskusję nad tematem *Dziedzictwo chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu - między pamięcią a oczekiwaniem*. Konferencja jest nawiązaniem do ważnych wydarzeń roku 2005 - śmierci Ojca Świętego Jana Pawła II, niezłomnego w staraniach o powrót do źródeł niepodzielnego chrześcijaństwa, 10 rocznicy listu apostołskiego *Orientale lumen* i 40 rocznicy zniesienia wzajemnych anatem między Rzymem a Konstantynopolem.

Zbliżenie chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu - jak pragnął tego Jan Paweł II - zakłada doświadczenie spotkania i wzajemnego poznania poprzez spojrzenie uczonych - historyków, filozofów, teologów, filologów, politologów, kulturoznawców i socjologów - na dziedzictwo chrześcijan, w poszukiwaniu tego, co ich zarówno łączy, jak i dzieli.

W trakcie obrad chcemy podjąć zagadnienia wpływu obu tradycji na myśl, etykę, literaturę, sztukę i kształt społeczeństw oraz narodów europejskich, zapytać o duchowość i język, jakim mówią, o możliwość wzajemnego wzbogacenia kulturowego i duchowego, o specyfikę rozumienia świata, człowieka i świętości. Chcemy zastanowić się nad niepodzielnym dziedzictwem Kościoła powszechnego, które przechowywane jest i wzrasta zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie.

Na progu nowego tysiąclecia nie sposób pominąć pytań o apokalipsę współczesności i jej źródła, o możliwość dokonania swobodnego rozrachunku z religijnymi i politycznymi doświadczeniami, które ukształtowały i wciąż formują świadomość współczesnego chrześcijanina, a także o perspektywę wzajemnego zrozumienia w nowych warunkach historyczno-kulturowych. Problemy te chcemy uczynić przedmiotem dyskusji panelowej *Chrześcijański Wschód i Zachód - między wiarą a polityką*.

Częstochowa wydaje się miejscem ze wszech miar właściwym dla spotkań chrześcijan Wschodu i Zachodu oraz badaczy ich dziedzictwa. Ikona jasnogórskiej Madonny pochodzi z czasów niepodzielnego chrześcijańskiego świata i jest namacalnym znakiem jedności chrześcijańskiej kultury. O tej kulturowej jedności przypomina także, już po raz szesnasty, Festiwal Muzyki Sakralnej *Gaude Mater*, któremu towarzyszyć będzie planowana konferencja.

Zgłoszenia uczestnictwa wraz z tematami referatów i krótkimi тезami wystąpienia (0,5 strony) prosimy nadsyłać do 30 stycznia 2006 r. Szczegóły organizacyjne będą na bieżąco zamieszczane na stronie internetowej. Przewiduje się opłatę konferencyjną w wysokości 300 zł. (ok. 75 euro).

Informujemy również, iż na czas trwania konferencji organizatorzy zapewniają jej uczestnikom karnety wstępu na imprezy XVI Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej *Gaude Mater*.

Mamy nadzieję, iż tematyka tegorocznej konferencji spotka się z dużym zainteresowaniem krajowych i zagranicznych środowisk naukowych.

Oczekując na Państwa zgłoszenia, łączymy serdeczne pozdrowienia.

Organizatorzy Konferencji
Dr Urszula Cierniak
Ks. dr Jarosław Grabowski

W

XXXVIII TYDZIEŃ EKLEZJOLOGICZNY

3-5 kwietnia 2006 r.

Aula im. S. Kard. Wyszyńskiego

„NIE CAŁY UMIERAM. TO, CO WE MNIE NIEZNISZCZALNE TRWA”

Dar i tajemnica śmierci

I DZIEŃ – 3 kwietnia (poniedziałek) DOJRZEWANIE KU ŚMIERCI

- 8.15 – Eucharystia – Wielki Kanclerz KUL Ks. Arcybiskup Józef Życiński
- 9.30-9.50 – Powitanie: prezes KNT; Dziekan Wydziału Teologii – Ks. prof. dr hab. J. Pałucki
- 9.50-10.30 – Ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk: Modlitwa Jezusa (i chrześcijanina) w obliczu śmierci (Hbr 5,7-9)
- 10.40-11.20 – O. dr Grzegorz Chrzanowski OP: Śmierć jako granica i przejście: Karl Jaspers, Mircea Eliade
- 11.20-11.40 – przerwa na kawę
- 11.45-12.25 – O. dr Marian Zawada OCD: Umieranie z miłości – mistyczny wymiar śmierci
- 14.00 – projekcja filmu „Oskar” reż. Marek Piwowski
- 15.45 – Dyskusja panelowa

II DZIEŃ – 4 kwietnia (wtorek) MISTERIUM PASCHALNE – PRZEJŚCIE

- 8.15 - Eucharystia
- 9.30 - powitanie – prezes KNT
- 9.35-10.15 – Ks. prof. dr hab. Wacław Hryniewicz OMI: Chrystus jest Nową Paschą – medytacje nad misterium Przejścia
- 10.25-11.10 – Ks. dr Sławomir Pawłowski SAC: Między czasem a wiecznością. Współczesne inspiracje teologiczno-filozoficzne
- 11.10-11.30 – przerwa na kawę
- 11.30-12.10 – Prof. dr hab. Karol Klauza: Czyścić w ikonografii

III DZIEŃ – 5 kwietnia (środa) NIEŚMIERTELNA NADZIEJA

- 8.15 – Eucharystia-Dziekan Wydziału Teologii KUL Ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki
- 9.00-9.05 – Powitanie - prezes KNT
- 9.10-9.50 – Prof. dr hab. Wojciech Chudy: Odchodzenie z nadzieją. Z podstaw pedagogiki umierania.
- 9.55-10.35 – Ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski: Nadzieja umierania.
- 10.40-10.55 – Przerwa na kawę
- 11.00-11.40 – Ks. dr hab. Jacek Nowak SAC: Celebracja nadziei w chrześcijańskim pogrzebie.
- 11.45-12.00 – słowo końcowe - prezes KNT

XXXVIII TYDZIEŃ EKLEZJOLOGICZNY

„Nie cały umieram. To, co we mnie niezniszczalne trwa. Dar i Tajemnica śmierci” - taki tytuł wybraliśmy dla tegorocznego XXXVIII już Tygodnia Eklezjologicznego, który odbył się w dniach 3-5 kwietnia w Auli im. Kard. S. Wyszyńskiego KUL.

Sięgając daleko w przeszłość, do naszych korzeni, w tradycji biblijnej odnajdujemy najstarsze świadectwa wiary o śmierci i zmartwychwstaniu (1 Kor 15). Św. Paweł w swoich listach, a św. Łukasz w Dziejach Apostolskich, piszą o czasie Kościoła, który jest czasem zbawienia, odnowy i nawrócenia. To czas Kościoła pielgrzymującego i oczekującego powtórnego przyjścia Pana – Syna Człowieczego. Już teraz żyjemy więc w jakimś sensie, w czasach eschatologicznych.

Życie człowieka jest wielkim darem. A jeśli darem to i zadaniem. Trzeba bowiem umieć dar przyjąć i być za niego odpowiedzialnym. Nauka Kościoła mówi o czterech rzeczach ostatecznych człowieka: o śmierci, sądzie, niebie lub piekle. Są to rzeczywistości będące dopełnieniem ludzkiej egzystencji. Tą, która nas wprowadza w życie wieczne jest śmierć. Czy człowiek jest w stanie poznać istotę śmierci? Czym ona jest? Od kogo pochodzi?

Na te podstawowe pytania próbowali odpowiedzieć uczestnicy sympozjum. XXXVIII Tydzień Eklezjologiczny pochylał się nad prawdą śmierci. W obliczu wszystkich tragicznych wydarzeń, wobec „odejścia do Pana” osób szczególnie nam drogich wydaje się być konieczną teologiczną refleksją na temat śmierci.

Treścią Tygodnia była pogłębiona analiza wielu aspektów tematyki związanej ze śmiercią człowieka. Problem przedstawiany był na płaszczyźnie biblistyki, filozofii religii, duchowości, dogmatyki i liturgiki. Tematem wiodącym pierwszego dnia naszych spotkań było zagadnienie śmierci jako doświadczenie egzystencjalne do którego dojrzewamy. Drugi dzień to spojrzenie na śmierć jako bramę do życia w Bogu – przejście do nowego życia. Nadzieja jako droga do godnego przyjęcia i przeżycia śmierci to temat dnia trzeciego, którym zakończyliśmy nasze sympozjum.

Z wyrazami szacunku

**Prezes KNT KUL
Izabela Kowalska**

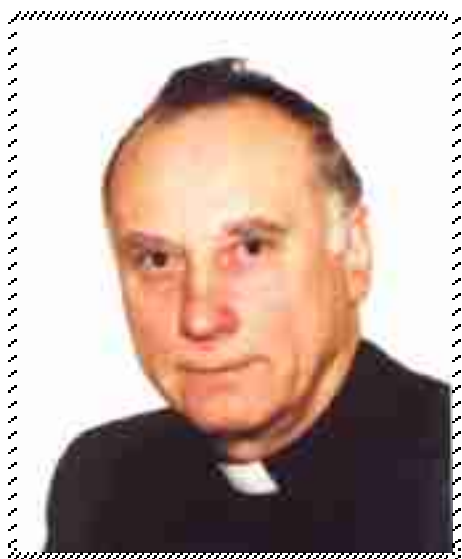
* Dogmatyk z ekumenizmem w Borysowie

Serdecznie dziękuję za przesłanie danych. Będą mi bardzo pomocne w przygotowaniu tygodnia modlitw o jedność chrześcijan, które będą organizował w Borysowie (200.000 mieszkańców i 5 wspólnot protestanckich). Wspominam spotkania w Lublinie, gdy byłem jeszcze klerykiem, jak wielu z nas – mariańskich kleryków – uczestniczyło czynnie (zawsze zostawaliśmy na agapie...) w tygodniu modlitw. Dziękuję Bogu za to doświadczenie.

W ubiegłym tygodniu spotkaliśmy się u braci adwentystów na wspólnej modlitwie. W zasadzie mnie obarczyli przygotowaniem i organizacją całego tygodnia. Nie ma w tym nic dziwnego, katolicy w Borysowie stanowią największą, poza prawosławnymi, wspólnotę (ok. 3.000, bracia protestanci jedynie 300...). Nie stawiałem więc żadnego oporu i z wielką przyjemnością przygotuję spotkania w naszych wspólnotach. Wyzaczyliśmy wspólnoty odpowiedzialne za przygotowanie kolejnych nabożeństw i za homilię. Potrzebowałem jedynie schematów i cytatów z Biblii na kolejne dni, według których należałoby przeprowadzić konkretne spotkania. Według tradycji w Borysowie, ostatnie spotkanie w święto nawrócenia apostoła Pawła przypada u nas, katolików.

Zbigniew Grygorcewicz MI C

Ks. dr Stanisław Gręś

Życiorys

Urodziłem się 27 IV 1935 r w Karpowiczach, 16-150 Suchowola. Szkołę Średnią ukończyłem w Ełku, w 1955 r. Wyższe Seminarium Duchowne we Wrocławiu. Świecenia kapłańskie otrzymałem 24 VI 1962 r. Tytuł magistra teologii na podstawie pracy: *Problemy teologii polskiej w świetle publikacji teologicznych miesięcznika „Znak” (1946-1976)*, uzyskałem na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w 1978 r. W latach 1970-1973 studiowałem na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu, uzyskując tytuł licencjata. Tytuł doktora teologii uzyskałem na podstawie pracy: *Relacja: Duch Święty – Maryja we współczesnej teologii katolickiej (1965-1985)*, na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, w 1989 r. Od 1978 r. jestem diecezjalnym referentem d/s Ekumenizmu, a od 1989-1994 członkiem Komisji Episkopatu d/s Ekumenizmu oraz członkiem podkomisji d/s formacji ekumenicznej księży,

kleryków i świeckich. W latach 1972-1989 sporządzałem katalog zawartości polskich czasopism z kręgu światopoglądu chrześcijańskiego, obejmujący około 160.000 pozycji. Opracowałem Komputerowo Polską Bibliografię Ekumeniczną oraz Dialogu Chrześcijańsko – Judaistycznego. W latach 1990-1996 miałem wykłady z ekumenizmu i metodologii na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu, Filii w Gorzowie Wlkp. Prowadziłem seminarium naukowe z ekumenizmu. Trzy osoby napisały i obroniły prace magisterskie. Należałem też do Rady Naukowej. Byłem dyrektorem Biblioteki tegoż Fakultetu. Jestem członkiem Federacji Bibliotek Kościelnych Fides. Od 1994 r. jestem członkiem Zarządu Europejskiego Centrum Ekumenicznego w Frankfurcie nad Odrą oraz członkiem Grupy Programowej Europejskiego Centrum Ekumenicznego w Frankfurcie nad Odrą. Od 15 I 2002 jestem notariuszem Trybunału beatyfikacyjnego sługi bożego bp. Wilhelma Pluty.

Od 12 VII 1962 do 1 VII 1971 byłem wikariuszem w trzech parafiach. Od 1 VII 1971 do 23 VIII 2000 byłem proboszczem w czterech parafiach. Od 23 VIII 2000 jestem dyrektorem Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu.

Wymienione studia, różne funkcje oraz działalność naukowa były wykonywane pracując na parafii jako wikariusz czy też jako proboszcz.

I. Kontakt ze środowiskami nauki

A. Uczestnictwo w stałych spotkaniach

1. Od 1977 r. uczestniczę w Ogólnopolskiej Konferencji Referentów diecezjalnych ds. Jedności Chrześcijan w Warszawie (raz w roku).
2. Od 1994 r. uczestniczę w spotkaniu Zarządu Europejskiego Centrum Ekumenicznego w Frankfurcie nad Odrą (raz w roku).
3. Od 1994 r. uczestniczę w spotkaniu Grupy Programowej Europejskiego Centrum Ekumenicznego w Frankfurcie nad Odrą (odbywa się kilka razy w roku).
4. Uczestniczę w Walnym Zgromadzeniu Federacji Bibliotek Kościelnych Fides (raz w roku).
5. Od 1979 r. uczestniczę w sympozjach Sekcji Dogmatycznej Teologów Polskich. Biorę udział w Kongresach i Sympozjach.

B. Uczestnictwo w Kongresach i Sympozjach:

1. Sympozjum Sekcji dogmatycznej teologów polskich w Polsce – Katowice – Panewniki 1979 r.
2. Sympozjum 10-13 VI 1981 - Mödling - Austria.
3. Sympozjum 30 VII - 8 VIII 1979 - Salzburg - Austria.
4. Sympozjum 9 – 16 VIII 1979 - Asyż - Włochy.
5. Międzynarodowy Kongres Mariologiczny VIII i Maryjny XV. 3-12 X 1979 - Saragossa - Hiszpania.

6. V Ogólnopolski Kongres Mariologiczny i Maryjny. 28-31 VIII 1986 - Lublin – KUL – Wąwolnica.
 7. Sympozjum Maryjno – Ekumeniczne. 7 I 1989 r. w Seminarium Duchownym w Paradyżu. Wraz z ks. Rektorem organizowałem.
 8. VI Kongres Teologów Polskich. 12-14 IX 1989 - Lublin - KUL.
 9. VI Ogólnopolski Kongres Mariologiczny i Maryjny. 20-23 IX 1990 – Częstochowa.
 10. Sympozjum ekumeniczne nt. *Jedność Kościołów - jedność Europy*. 17 IV 1991 – Warszawa – ChAT.
 11. Sympozjum nt. *Ekumenia dzisiaj - nasze trudności i zadania*. 14 V 1992 – Warszawa – ChAT.
 12. Trzecie Międzywyznaniowe Sympozjum Ekumeniczne. *Kościół chrześcijański a służba społeczeństwu*. 24 V 1993 – Warszawa – ChAT.
 13. Międzynarodowe Sympozjum Ekumeniczne *Dialog Kościołów a tożsamość wyznaniowa*. 8-9 XI 1993 - Lublin - KUL.
 14. Międzynarodowe sympozjum naukowe *Unia Brzeska po czterech stuleciach*. 20-21 IX 1995 – Lublin - KUL.
 15. Sympozjum – *Maryja w Katechizmie Kościoła Katolickiego*. 6-7 X 1995 – Kraków.
 16. Obchody 350 rocznicy „Colloquium Charitativum”. 13-15 X 1995 – Toruń.
 17. Sympozjum Mariologiczno – Maryjne. *Maryja a Duch Święty*. Częstochowa – Wyższe Seminarium Duchowne 22-23 V 1998.
 18. Sympozjum Sekcji dogmatycznej teologów polskich w Polsce – Góra św. Anny 20-21 X 1998.
 19. Sympozjum Mariologiczno – Maryjne. *Trójca Święta a Maryja*. Częstochowa 6-8 IX 1999.
 20. Sympozjum ekumeniczne. Perspektywy ekumeniczne na progu nowego tysiąclecia. Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu 20 I 2001. Wraz z ks. Rektorem organizowałem.
 21. Sympozjum Sekcji dogmatycznej teologów polskich w Polsce – Krynica Morska 26-28 IX 2001.
 22. Sympozjum Mariologiczno – Maryjne. Licheń 26-27 X 2001.
 23. Zebranie Plenarne Towarzystwa Mariologicznego. Częstochowa – Wyższe Seminarium Duchowne 27 IV 2002.
 24. Sympozjum Sekcji dogmatycznej teologów polskich w Polsce – Suwałki 18-20 IX 2004.
 25. Ogólnopolskie Sympozjum Mariologiczno – Maryjne. *Misterium Niepokalanego Poczęcia i życie chrześcijańskie* w Niepokalanowie 15-17 X 2004.
 26. Ogólnopolskie Sympozjum ekumeniczne w 40-lecie Dekretu *Unitatis Redintegratio* Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 1 XII 2004.
 27. XXI Międzynarodowy Kongres Mariologiczno – Maryjny w Rzymie 4-8 XII 2004.
 28. Konferencja Polskiego Towarzystwa Mariologicznego w Częstochowie 15 IV 2005.
 29. Sympozjum Sekcji dogmatycznej teologów polskich w Łomży 19-21 IX 2005.
- C. Referaty wygłoszone:**
1. Spotkanie Duszpasterzy i Referentów diecezjalnych d\ś Jedności Chrześcijan. 12 XII 1979 – Warszawa.
 1. Ogólnopolska Konferencja Referentów diecezjalnych ds. Jedności Chrześcijan w Warszawie 9 XII 1980. Temat referatu: *Rola i zadania diecezjalnych referentów do spraw ekumenizmu*.
 2. Ogólnopolska Konferencja Referentów diecezjalnych ds. Jedności Chrześcijan w Warszawie 9 XII 1980. Temat referatu: *Konkretyzacja pracy referentów diecezjalnych ds. ekumenizmu na podstawie doświadczeń z diecezji Gorzowskiej*.
 3. VI Ogólnopolski Kongres Mariologiczny i Maryjny 20-23 IX 1990 - Częstochowa. Temat referatu: *Wkład Polskich Czasopism Katolickich w rozwój Kultu Maryi od „Lumen Gentium” do „Redemptoris Mater”*.
 4. Referat nt. Sprawa jedności chrześcijan – KIK Gorzów Wlkp. 1992.
 5. Sympozjum – *Maryja w Katechizmie Kościoła Katolickiego*. 6-7 X 1995 – Kraków. Temat referatu: *Maryja a Duch Święty w Katechizmie Kościoła Katolickiego*.
 6. Europejskie Centrum Ekumeniczne we Frankfurcie nad Odrą 14 VI 1996. Temat referatu: *Działalność ekumeniczna w Polsce*.
 7. Kongres Mariologiczny. Jasna Góra 18-23 VIII 1996. Temat referatu: *Kult Ducha Świętego i Maryi*.
 8. Sympozjum Mariologiczno – Maryjne. *Duch Święty a Maryja*. Częstochowa – Wyższe Seminarium Duchowne 22-23 V 1998. Temat referatu: *Maryja i Duch Święty w ujęciu św. Maksymiliana Kolbego odczytywanego przez teologów zagranicznych*.
 9. Sympozjum Mariologiczno – Maryjne. Trójca Święta a Maryja. Częstochowa 6-8 IX 1999. Temat referatu: *Współpraca Maryi z Trójcą Świętą w świetle literatury posoborowej*.
 10. Sympozjum ekumeniczne. Perspektywy ekumeniczne na progu nowego tysiąclecia. Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu 20 I 2001. Temat referatu: *Działalność ekumeniczna w Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej*.

11. XXI Międzynarodowy Kongres Mariologiczno – Maryjny w Rzymie (4-8 XII 2004). Temat referatu: *Dogmat Niepokalanego Poczęcia w polskiej literaturze teologicznej w przeciągu ostatniego pięćdziesięciolecia (1954-2004)*.

12. Sympozjum historyczne w Kamieniu Pomorskim (1 VII 2005). Temat referatu: *Czasopiśmiennictwo mariologiczne w zbiorach wybranych bibliotek Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w latach 1945-2003*.

D. Udział w mass mediach:

1. Wystąpienie nt. ekumenizmu Radio Gorzów Wlkp. 16 I 1993 roku godz. 11⁵⁰.

2. Na cmentarzu żydowskim symboliczna uroczystość uczczenia 50 rocznicy powstania w getcie warszawskim z udziałem władz wojewódzkich i telewizji w Gorzowie Wlkp. 21 IV 1993. Wprowadzenie i modlitwa za poległych.

3. Wywiad – nt. ekumenizmu Radio Gorzów Wlkp. 25 I 1994.

4. Wystąpienie nt. ekumenizmu Radio Gorzów Wlkp. 12 V 1994.

5. Przekazanie informacji do Radia Gorzów Wlkp. o Obchodach 350 rocznicy „Colloquium Charitativum”. 13-15 X 1995 - Toruń.

6. Wystąpienie nt. ekumenizmu Radio Głogów styczeń 1995.

7. Wystąpienie nt. Maryja wzorem życia w Duchu Świętym Radio Głogów maj 1996.

8. Wywiad w studio Radio Niepokalanów w czasie trwania Ogólnopolskiego Sympozjum Mariologiczno – Maryjnego. Misterium Niepokalanego Poczęcia i życie chrześcijańskie w Niepokalanowie (15-17 X 2004).

9. Wywiad nagrany w Paradyżu przez Radio Berlin (24 VI 2005) na temat: Współpraca i działalność ekumeniczna w diecezji Zielonogórko – Gorzowskiej i Frankfurcie nad Odrą.

10. Wywiad dla Telewizji o Bibliotece i Archiwum Starodruków w Paradyżu (lipiec 2005).

E. Działalność duszpasterska – Organizacja:

1. W Tygodniu Modlitw o Jedność Chrześcijan (18 I – 25 I) od 1979 r. organizuję nabożeństwa ekumeniczne w parafiach naszej diecezji z udziałem przedstawicieli innych Kościołów, a także biorę udział w nabożeństwach tychże Kościołów.

2. Od 1984 r. organizuję nabożeństwo ekumeniczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu z udziałem przedstawicieli innych Kościołów, a od 2001 r. także z udziałem przedstawicieli Europejskiego Centrum Ekumenicznego w Frankfurcie nad Odrą. Na podobnych nabożeństwach w Niemczech wraz ze mną biorą udział klerycy z Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu.

3. Inną formą duszpasterską są pielgrzymki ekumeniczne, które organizuję od 1997 r., w Europejskim Centrum Ekumenicznym w Frankfurcie nad Odrą. Połączone są one z nabożeństwem Słowa Bożego, spotkaniem z przedstawicielami innych Kościołów, a nawet z placówkami dyplomatycznymi. Udział w nich biorą Niemcy, Polacy i Holendrzy różnych wyznań. Dotychczas były wspólne pielgrzymki: Gniezno, Litwa, Ukraina (dwa razy), Białoruś, Łotwa.

4. Przemówienie na spotkaniu w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie z racji ekumenicznej pielgrzymki OeC Niemców i Polaków(4 VI – 9 VI 1999).

5. Przemówienie w Konsulacie Generalnym we Lwowie (15-21 IX 2000)

II. Dorobek publicystyczny i naukowy

A. Książki:

1. *Maryja wzorem życia w Duchu Świętym*, Wyd. Włocławskie Wydawnictwo Diecezjalne, Włocławek 1995, ss. 109.

2. *Polska bibliografia pneumatologiczna 1946-1998*, Wyd. Włocławskie Wydawnictwo Diecezjalne, Włocławek 2000, ss. 150.

3. *Relacja: „Duch Święty – Maryja” we współczesnej teologii katolickiej (1965-2000)*, Wyd. Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 2001, ss. 328.

4. *Polska Bibliografia Mariologiczna*, Wyd. Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 2004, 944.

5. *Polska bibliografia pneumatologiczna 1946-2004*, Wyd. elektroniczne, Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES 2005. <http://www.fides.org.pl/cgi-bin/bazy-bf/pneuma/makwww.exe>

B. Artykuły:

1. *Biuletyn duszpasterski o ekumenizmie*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 23(1979) nr 10-12, s. 344-346.

2. *Rola i zadania diecezjalnych referentów do spraw ekumenizmu*, „Biuletyn Ekumeniczny” 9(1980) nr 1, s. 39-45.
3. *Konkretyzacja pracy referentów diecezjalnych d/s ekumenizmu na podstawie doświadczeń z diecezji Gorzowskiej*, „Biuletyn Ekumeniczny” 10(1981) nr 2, s. 67-72.
4. *Międzynarodowy Kongres Mariologiczny VIII i Maryjny XV w Saragossie (3-12.X.1979)*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 25(1981) nr 1, s. 19-23.
5. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 25(1981) nr 1, s. 35-37.
6. *Zainteresowania młodzieży, ich kształtowanie i związek z duszpasterstwem*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 25(1981) nr 11, s. 302-318.
7. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej*, „Biuletyn Ekumeniczny” 10(1981) nr 2, s. 38-42.
8. *Zbawienie w rozumieniu chrześcijaństwa i buddyzmu*, „Biuletyn Ekumeniczny” 10(1981) nr 4, s. 40-42.
9. *Duch Święty jako Osoba działająca w osobach*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 26(1982) nr 3-5, s. 88-94.
10. *Sanktuarium Ducha Świętego*, „Communio” 3(1983) nr 5, s. 76-84.
11. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 27(1983) nr 1-3, s. 44-46.
12. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej*, „Biuletyn Ekumeniczny” 12(1983) nr 3, s. 18-21.
13. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej - styczeń 1984*, „Biuletyn Ekumeniczny” 13(1984) nr 3, s. 7-11.
14. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 28(1984) nr 5-6, s. 96-99.
15. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej 1985 r.*, „Biuletyn Ekumeniczny” 14(1985) nr 2, s. 10-15.
16. *Międzynarodowa Grupa Śpiewacza „Dulos” w Gorzowie Wlkp.*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 29(1985) nr 10-12, s. 288-289.
17. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 29(1985) nr 10-12, s. 289-292.
18. *Symposium i nabożeństwo ekumeniczne w Diecezjalnym Seminarium Duchownym w Gościkowie – Paradyżu*, „Gorzowskie Wiadomości Kościelne” 29(1985) nr 10-12, s. 293-294.
19. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej 1986*, „Biuletyn Ekumeniczny” 15(1986) nr 3, s. 15-16.
20. *Rozwój ruchu ekumenicznego. Próba syntezy oparta na materiałach publikowanych w miesięczniku „Znak”, „Studia Paradyskie” 2(1987) s. 337-364.*
21. *Ogólnopolski Kongres Mariologiczny i Maryjny (Lublin - Wąwolnica 28-31 sierpnia 1986)*, „Studia Paradyskie” 2(1987) s. 431-435.
22. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan w diecezji Gorzowskiej w 1988 roku*, „Biuletyn Ekumeniczny” 17(1988) nr 3, s. 16-17.
23. *Modlitewne spotkania Ekumeniczne w diecezji Gorzowskiej w związku z Rokiem Maryjnym*, „Biuletyn Ekumeniczny” 17(1988) nr 4, s. 5-10.
24. *Nabożeństwa ekumeniczne w diecezji Gorzowskiej*, „Biuletyn Ekumeniczny” 19(1990) nr 3, s. 9-11.
25. *Nabożeństwo ekumeniczne w diecezji Gorzowskiej (Cz. I - Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 20(1991) nr 1-2, s. 33-35.
26. *Nabożeństwa ekumeniczne w diecezji Gorzowskiej (cz. II)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 20(1991) nr 3, s. 68-69.
27. *Niepokalane Poczucie Najświętszej Maryi Panny a Duch Święty*, „Aspekty” 9(1993) nr 12, s. 12.
28. *Nabożeństwa, wykłady oraz działalność ekumeniczna w diecezji Gorzowskiej*, „Biuletyn Ekumeniczny” 22(1993) nr 1, s. 88-91.
29. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan*, „Aspekty” 10(1994) nr 1, s. 3.
30. *Zaangażowanie ekumeniczne*, „Aspekty” 10(1994) nr 1, s. 10-11.
31. *Ekumenizm to organizowanie wspólnego działania*, „Aspekty” 10(1994) nr 1, s. 12-13.
32. *Święty Maksymilian Maria Kolbe - ekumeniczny czciciel Maryi*, „Aspekty” 10(1994) nr 2, s. 5-6.
33. *Duch Święty i Maryja drogą zjednoczenia chrześcijan*, „Aspekty” 10(1994) nr 5, s. 8-9.

34. *Wkład polskich czasopism katolickich w rozwój kultu Maryi od „Lumen gentium” do „Redemptoris Mater”*, w: Przewodniczka. *Kult Matki Boskiej w Polsce od Lumen gentium do Redemptoris Mater 1964-1987*, Częstochowa 1994, s. 729-739.
35. *Nabożeństwa ekumeniczne w diecezji Zielonogórsko - Gorzowskiej*, „Biuletyn Ekumeniczny” 23(1994) nr 2, s. 57-59.
36. *Nabożeństwa ekumeniczne w diecezji Zielonogórsko - Gorzowskiej (cz. II)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 23(1994) nr 4, s. 83-85.
37. *Do jakiej jedności dążymy*, „Aspekty” 11(1995) nr 1, s. 10-11.
38. *Działanie Ducha Świętego przez Maryję*, „Aspekty” 11(1995) nr 6, s. 8-9.
39. *Niepokalane Poczucie Najświętszej Maryi Panny w Katechizmie Kościoła Katolickiego*, „Aspekty” 11(1995) nr 12, s. 8-9.
40. *Kapłan Boży z Kwielic*, „Aspekty” 11(1995) nr 12, s. 34.
41. *By byli jedno. Rozmowa z ks. dr Stanisławem Gręsiem. Rozmawiała Katarzyna Raczyńska*, „Gazeta Lubuska” 43(1995) 215, s. 11.
42. *Ekumenizm w Katechizmie Kościoła Katolickiego*, „Aspekty” 12(1996) nr 1, s. 8-9.
43. *Jedność w Duchu Świętym*, „Homo Dei” 65(1996) nr 1, s. 44-50.
44. *Maryja a Duch Święty w Katechizmie Kościoła Katolickiego*, w: *Maryja w Katechizmie Kościoła Katolickiego. Materiały z sympozjum zorganizowanego przez dominikańskie Kolegium Filozoficzno Teologiczne w Krakowie, w dniach 6-7 października 1995 roku*, Kraków 1996, s. 57-67.
45. *Nabożeństwa i spotkania ekumeniczne. Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska - Frankfurt n. Odrą*, „Biuletyn Ekumeniczny” 25(1996) nr 1, s. 74-77.
46. *700 - lecie parafii p.w. św. Michała Archanioła*, „Niedziela” („Aspekty” - Dodatek do Tygodnika Katolickiego „Niedziela”) (1997) nr 34, s. III.
47. *700 - lecie parafii p.w. św. Michała Archanioła*, „Tygodnik Głogowski i Polkowicki” 4(6) 1997 nr 34 (161), s. 4.
48. *Ökumenische Tätigkeit in Polen Erfahrungen eines Ökumenisch Engagiertes Pfarrers*, „Roczniki Teologiczne” 44(1997) z. 7, s. 115-129.
49. *Nabożeństwa i spotkania ekumeniczne w 1996 roku Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska - Frankfurt nad Odrą*, „Biuletyn Ekumeniczny” 26(1997) nr 1, s. 42-44.
50. *Kult Ducha Świętego i Maryi*, w: *Nosicielka Ducha - Pneumatofora. Materiały z Kongresu Mariologicznego. Jasna Góra 18-23 sierpnia 1996 r.*, red. Bp Julian Wojtkowski, Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv., Wydaw. Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1998, s. 189-199.
51. *Eschatyczny wymiar obecności Ducha Świętego w ziemskim życiu człowieka*, w: *Duch Odnowiciel*, Kolekcja Communio nr 12, Pallottinum 1998, s. 341-354.
52. *Działalność ekumeniczna w Polsce*, „Studia Paradyskie” 8(1998), s. 27-36.
53. *Współpraca Maryi z Bogiem Ojcem w dziele zbawienia*, „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 1, s. 132-140.
54. *Polska bibliografia mariologiczna 1998*, „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 1, s. 379-395.
55. *Pielgrzymka ekumeniczna**, „Niedziela” („Aspekty” – Dodatek do Tygodnika Katolickiego „Niedziela”) 42(1999) nr 31, s. VII. (*wydrukowano pod nazwiskiem Alicja Serdak).
56. *Współpraca Maryi z Trójcą Świętą w świetle literatury posoborowej*, w: *Trójca Święta a Maryja. Materiały z sympozjum mariologicznego zorganizowanego przez Polskie Towarzystwo Mariologiczne. Częstochowa, 6-8 września 1999 roku*, red. ks. Teofil Siudy, Kazimierz Pek MIC, Częstochowa 2000, s. 367-375.
57. *Polska bibliografia mariologiczna 1998 (uzupełnienie)*, „Salvatoris Mater” 2(2000) nr 1, s. 347-353.
58. *Polska bibliografia mariologiczna 1999*, „Salvatoris Mater” 2(2000) nr 1, s. 354-373.
59. *Maryja i Duch Święty w ujęciu św. Maksymiliana Kolbego odczytywanego przez teologów zagranicznych*, „Studia Paradyskie” 10(2000), s. 11-38.
60. *Polska bibliografia mariologiczna 1999 (uzupełnienie)*, „Salvatoris Mater” 3(2001) nr 1, s. 407-417.
61. *Polska bibliografia mariologiczna 2000*, „Salvatoris Mater” 3(2001) nr 1, s. 418-440.
62. *Polska bibliografia pneumatologiczna 1999-2001*, „Studia Paradyskie” 11(2001), s. 25-50.
63. *Polska bibliografia mariologiczna 2000. (uzupełnienie)*, „Salvatoris Mater” 4(2002) nr 1, s. 309-314.
64. *Polska bibliografia mariologiczna 2001*, „Salvatoris Mater” 4(2002) nr 1, s. 315-329.
65. *Ekumeniczna pielgrzymka Polaków i Niemców do Lwowa (15. IX. – 21. IX. 2000)*, „Roczniki Teologiczne” 48-49(2001-2002) z. 7, s. 173-175.

66. *Ekumeniczna pielgrzymka Polaków i Niemców do Lwowa (15. IX. – 21. IX. 2000)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 31(2002) nr 1, s. 45-48.
67. *Maryja i Kościół. Perspektywa pneumatologiczna*, „Salvatoris Mater” 4(2002) nr 2, s. 89-101.
68. *Polska bibliografia mariologiczna 2001 (uzupełnienie)*, „Salvatoris Mater” 5(2003) nr 1, s. 313-319.
69. *Polska bibliografia mariologiczna 2002*, „Salvatoris Mater” 5(2003) nr 1, s. 320-336.
70. *Polska Bibliografia Mariologiczna - Niepokalane Poczucie (1954-2003)*, „Studia Paradyskie” 13(2003) s. 189-207.
71. *Ekumeniczna Pielgrzymka Polaków, Niemców i Holendrów na Łotwę (20. IX – 27. IX. 2002)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 32(2003) nr 1, s. 42-43.
72. *Duch Święty i Maryja w życiu duchowym chrześcijanina*, „Salvatoris Mater” 5(2003) nr 2, s. 18-40.
73. *Jedność Kościoła. Z ks. kan. Stanisławem Gręsiem, diecezjalnym referentem ds. ekumenizmu, rozmawia Magdalena Kozieł*, „Niedziela” („Aspekty” – Dodatek do Tygodnika Katolickiego „Niedziela”) (2004) nr 1, s. I.IV.
74. *Polska bibliografia mariologiczna 2002 (uzupełnienie)*, „Salvatoris Mater” 6(2004) nr 1, s. 407-413.
75. *Polska bibliografia mariologiczna 2003*, „Salvatoris Mater” 6(2004) nr 1, s. 414-434.
76. *Dogmat Niepokalanego Poczucia w polskiej literaturze teologicznej w przeciągu ostatniego pięćdziesięciolecia (1954-2004)*, „Salvatoris Mater” 6(2004) nr 4, s. 335-344.
77. *Polska bibliografia mariologiczna 2003 (uzupełnienie)*, „Salvatoris Mater” 7(2005) nr 1, s. 403-413.
78. *Polska bibliografia mariologiczna 2004*, „Salvatoris Mater” 7(2005) nr 1, s. 414-433.
79. *Polska bibliografia pneumatologiczna 2002-2004*, „Studia Paradyskie” 15(2005) s. 49-66.

C. Artykuły w druku:

1. *Das Dogma der Unbefleckten Empfängnis in der polnischen theologischen Literatur in den letzten fünfzig Jahren (1954–2004)*.
2. *Czasopiśmiennictwo mariologiczne w zbiorach wybranych bibliotek Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w latach 1945-2003*.
3. *Biblioteka Zielonogórsko – Gorzowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu*.
4. *Wierzenia plemion lubuskich i pomorskich (w XII wieku)*.

Każdy z kolegów, który opublikuje dwie tak znakomite bibliografie (mariologiczną i pneumatologiczną) jak nasz Przyjaciel, Ks. Stanisław Gręś, ma prawo do analogicznej prezentacji całego swego dorobku na łamach TwP.

* Nasz Józek Majewski Profesorem!

Drogi Ojciec.

Bardzo dziękuję za biogram Rysia Obarskiego – bardzo nań czekał, by w końcu zamknąć prace nad trzecim (ostatnim) tomem „Leksykonu wielkich teologów XX/XXI wieku”! Jeszcze pozostała autoryzacja jednego tekstu i napisanie wprowadzenia.

Rada Wydziału Filozofii i Socjologii przyznała mi tytuł profesora UG. Teraz wszystko w rękach Senatu. Drogi Ojciec, bardzo, bardzo dziękuję za recenzję i życzliwość!!!

Szczęść Boże!

j.m.

?

Chwała Panu! Gratulacje, Józku! I co Wy na to: Kaziu Peku, Stasiu Kozo, Krzysiu Leśniewski, Igo Czaczowska-Leśniewska, Elu Adamiak, Zbyszku Danielewiczu, Grzegorzu Bartosiku, Pawle Warchole... Co Wy na to? Tak, tak! - śpiewamy Józku „Sto lat”! Gdyby jeszcze mocniej sprężyć się i przeskoczyć pozostające niewiele... Koniecznie chcę doczekać Waszych habilitacyjnej kawusi. Profesor Józek aż się pali do napisania Wam pięknych recenzji. W konkurencji z nim jestem raczej na straconej pozycji; emerytom wprawdzie wolno recenzje pisać, ale rzadko ich proszą do takich zaszczytów.

Za LEKSYKON także wielkie gratulacje.

Jeśli WI ĘŻ przyśle do redakcji TwP – zareklamujemy.

SCN

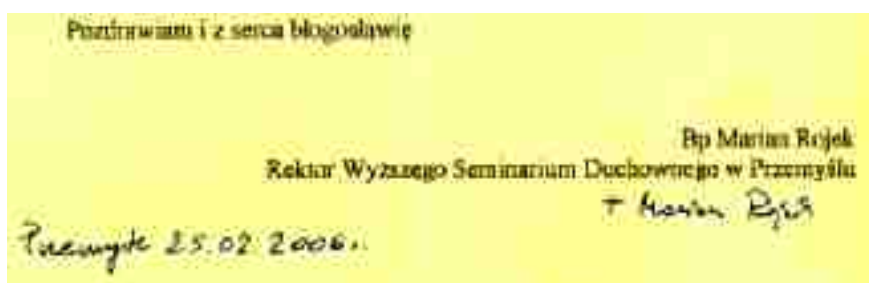

DOGMATYK BISKUPEM

Dnia 21 grudnia 2005 r. nowym biskupem pomocniczym w Archidiecezji Przemyskiej został ogłoszony rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Przemysłu - ks. prał. dr Marian Rojek. Świecenia biskupie z rąk abpa Józefa Michalika przyjął 2 II 2006 r. w Archikatedrze Przemyskiej. Współkonsekratorami byli: ks. bp Kazimierz Górny z Rzeszowa i ks. bp Jan Ozga z Kamerunu, kolega kursowy.

Wobec wspólnoty zebranych biskupów z Polski, z Ukrainy i Słowacji, a także licznie zebranych kapłanów, sióstr zakonnych i wiernych, nowy biskup ślubował między innymi, że chce wiernie pełnić powierzony mu urząd posługiwania, nieustannie głosić Ewangelię, strzec wiary, troszczyć się o wspólnotę Kościoła i być miłosiernym dla ubogich.

Nowy biskup urodził się 9 kwietnia 1955 r. w Rzeszowie

w rodzinie robotniczej. Wraz z trojgiem rodzeństwa dzieciństwo i młodość spędził w tymże mieście. Tam ukończył szkołę podstawową i Liceum Ogólnokształcące. W 1974 r. podjął studia w filozoficzno - teologiczne w Wyższym Seminarium

Duchownym w Przemysłu. W czasie studiów odbył dwuletnią służbę wojskową w Bartoszycach. Po powrocie podjął na nowo formację w przemyskim seminarium, uwieńczoną święceniami kapłańskimi, przyjętymi z rąk bp Ignacego Tokarczuka w katedrze przemyskiej 7 czerwca 1981 roku, wraz z grupą 27 kolegów kursowych. Wcześniej w tymże samym roku obronił magisterium z teologii dogmatycznej na podstawie pracy napisanej pod kierunkiem o. prof. S. C. Napiórkowskiego: *Chryologiczny wymiar śmierci człowieka w polskim piśmiennictwie posoborowym*.

Po święceniach kapłańskich od czerwca 1981 roku pracował jako wikariusz w parafii Brzozów. Po roku pracy duszpasterskiej jesienią 1982 roku został skierowany na studia specjalistyczne do Rzymu, gdzie studiował teologię dogmatyczną w Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim. Pobyt w Wiecznym Mieście zakończył doktoratem w czerwcu 1987, przedstawiając i broniąc rozprawę doktorską pt. *L'Eucaristia fa la Chiesa: la relazione tra la Chiesa e l'Eucaristia nel contesto dottrinale dell'enciclica „Mysterium Fidei” di Paolo VI*, napisaną pod kierunkiem prof. G. J. Békésy.

Po powrocie do kraju podjął posługę dydaktyczną w ramach swojej specjalizacji w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemysłu, pełniąc urząd profesora teologii dogmatycznej. Jakiś czas wykładał rzeczony przedmiot również w seminarium w Sandomierzu. Od czerwca 2001 roku sprawuje funkcję rektora seminarium w Przemysłu. Obszarem naukowych zainteresowań pozostaje angelologia i demonologia, nauka o Eucharystii i eklezjologia. Bibliografia jego publikacji obejmuje 59 pozycji, z których oprócz dwóch publikacji książkowych (*L'Eucaristia fa la Chiesa: la relazione tra la Chiesa e l'Eucaristia nel contesto dottrinale dell'enciclica „Mysterium Fidei” di Paolo VI*, Typis Pontificiae Universitas Gregoriana Romae 1987. [Eksceprt z doktoratu]; *Angelologia i Demonologia. Skrypt dla studentów teologii (do użytku wewnętrznego)*, Przemysł 1999, ss. 142 [w tym Bibliografia s. 131-140], wymieńmy artykuły o charakterze naukowym:

1. *Eucharystia buduje Kościół: relacja między Kościołem a Eucharystią w kontekście doktrynalnym encykliki papieża Pawła VI „Mysterium Fidei”, „Premisia Christiana” 2(1988/1989), s. 7-76.*
2. *Katechizm Kościoła Katolickiego, „Kronika Archidiecezji Przemyskiej” 78(1993), z. 2, s. 183-204; toż, „Resovia Sacra” 1(1994), nr 1, s. 29-55.*
3. *Wolnomularstwo a Kościół, „Kronika Archidiecezji Przemyskiej” 78(1993), z. 3, s. 344-359.*
4. *Tajemnica Eucharystii wciąż żywa w Kościele, „Resovia Sacra” 2(1995), nr 2, s. 15-29.*
5. *Ecclesia semper reformanda, „Resovia Sacra” 3(1996), nr 3, s. 25-37.*

6. *Sekty a Kościół Katolicki*, „Zwiastowanie” 5(1996), nr 2, s. 82-93.
 7. *Znaczenie nauczania teologów posoborowych dla formacji intelektualnej kapłana*, „Resovia Sacra” 4(1997), nr 4, s. 159-177; toż, „Dobry Pasterz” (1997), z. 20, s. 107-125.
 8. *Katechizm Kościoła Katolickiego mówi o Szatanie*, „Resovia Sacra” 5(1998), nr 5, s. 69-83.
 9. *Ks. Jan Balicki rozmodlony teolog*, w: *Duch Pański posłał mnie. Materiały sympozjum naukowego poświęconego Czciogodnemu Słudze Bożemu księdzu Janowi Balickiemu (14-15.03.1998 r.)*, red. A. Szal, Przemysł 1999, s. 71-96.
 10. *Recepcja nauki o Eucharystii II Polskiego Kongresu Eucharystycznego w „Bibliotece Kaznodziejskiej” (1987/1988)*, w: *Kościół na drogach historii. Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Doktorowi Tadeuszowi Śliwie*, red. J. Wołczański, Lwów - Kraków 1999, s. 447-474.
 11. *Obraz Boga Ojca w świetle ostatniego Katechizmu Kościoła Katolickiego*, „Premisla Christiana” 8(1999), s. 79-102.
 12. *Aniołowie w ostatnim Katechizmie Kościoła Katolickiego*, „Premisla Christiana” 8(1999), s. 237-259.
 13. *Obraz Boga Ojca w tekstach Katechizmu Kościoła Katolickiego*, „Resovia Sacra” 6(1999), nr 6, s. 163-189.
 14. *Teologiczno – duszpasterskie aspekty jubileuszowego pielgrzymowania do miejsc Bożej łaski*, „Studia sandomierskie. Teologia – filozofia – historia” 7(1997-2000), s. 90-108.
 15. *Złe duchy i ich działanie*, „Studia sandomierskie. Teologia – filozofia – historia” 8(2001), s. 251-267.
 16. *Sekty destrukcyjne jako współczesny „koń trojański”*, w: *Ecclesiae Premisliensi Serviens. Księga Jubileuszowa dedykowana Księdzu Infułatowi doktorowi Stanisławowi Zygarowiczowi*, red. A. Szal, J. Trojnar, Przemysł 2001, s. 503-523.
 17. *Pielgrzymowanie do miejsc Bożej łaski w perspektywie Wielkiego Jubileuszu*, „Premisla Christiana” 9(2001), s. 231-256.
 18. *Kult Najświętszej Eucharystii w świetle „Mysterium fidei”*, w: *Eucharystia drogą do wieczności. Świętej pamięci Księdzu Profesorowi Stanisławowi Potockiemu*, red. D. Dziadosz, Przemysł 2005, s. 312-332.
- Ks. bp Rojek jest także promotorem 36 prac magisterskich broniących w KUL w Lublinie oraz w PAT w Krakowie.

Wiele o nowym biskupie może powiedzieć tarcza jego godła biskupiego, która podzielona jest na cztery pola. Dwa z nich po przekątnej wypełniają herby Rzeszowa oraz Przemysła. W dwóch pozostałych umieszczone są: kielich z hostią i monogram Maryi z koroną. Na szarfiu umieszczonej pod godłem znajdujemy zawołanie biskupie: *Eucharistia panis vitae*. Stolicą tytularną biskupa Mariana jest starożytne Tisedi.

Podczas święceń biskupich abp Michalik na zakończenie obrzędowej homilii odwołał się do słów ordynariusza diecezji Sao Felix w Brazylii biskupa Pedro Casalaliga, obrońcy ubogich, a przy tym poety, który – mając na myśli siebie – na zaproszeniu na swoje święcenia biskupie napisał: „Twoją mitrą niech będzie słomiany kapelus z chłopów, słońce i światło księżycy, deszcz i błękit nieba, oczy biednych współtowarzyszy drogi i wzrok twego Pana Jezusa Chrystusa.

Twym pastorałem niech będzie prawda Ewangelii i zaufanie twojej gminy. Twych pierścieniem niech będzie wierność ludziom tej ziemi. Nie przystoi ci inny herb, jak tylko moc nadziei i wolność dzieci Bożych”.

Podjmując słowa Pasterza Kościoła Przemyskiego i Przewodniczącego KEP pragniemy, aby one stały się również życzeniami polskich teologów, grona czytelników i sympatyków „Teologii w Polsce”.

Ks. Wacław Siwak

KS. JÓZEF SZYMAŃSKI

Kościół katolicki na Podolu Obwód winnicki 1941-1964

Bez komentarza

Lublin 2003
Norbertinum

INSTYTUT BADAŃ NAD POLONIĄ I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM
KATOLICKIEGO. UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO

BIBLIOTEKA POLONII
SERIA A STUDIA

SPIS TREŚCI

Tom XXVIII

PRZEMOWA (ks. Zygmunt Zieliński)
WYKAZ WAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW
WSTĘP

redakcja naukowa serii

KS. EDWARD WALEWANDER

ROZDZIAŁ I	27
STAN WYZNAMNIOWY W OBWODZIE.....	27
1.1. Kościół katolicki.....	61
1.2. Wyznania niekatolickie.....	61
1.2.1. Cerkiew prawosławna.....	72
1.2.2. Kościół greckokatolicki.....	72
1.2.3. Kościół słowobędowski.....	75
1.2.4. Kościół Prawosławie Prawosławnych Chrześcijan.....	76
1.2.5. Judaizm.....	84
1.2.6. Kościół Chrześcijan Baptystów.....	90
1.2.7. Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej – pięćdziesiątników.....	92
1.2.8. Kościół Adwentystów Dnia Siódmego.....	95
1.2.9. Kościół adwentystów-reformistów.....	95
1.2.10. Świadkowie Jehowy.....	96
1.2.11. Apokaliptyści.....	99
1.2.12. Jozaniki.....	101
1.2.13. Inkontenty - Ignacy.....	102
1.2.14. Inne udokumentowane sekty.....	102

Lublin 2003

BIULETYN INFORMACYJNY TEOLOGIA W POLSCE

wydrukuj Twój tekst

(mieszczący się, oczywiście, w naszej formule).

Jeszcze chętniej poinformuj
o Twoich publikacjach.

Poczta tradycyjna tylko z konieczności
Poczta elektroniczna! – to jest to!

twp-redakcja@tlen.pl

Numer TwP 24 (2006) nr 83

e-mail: twp-redakcja@tlen.pl

red. S. C. Napiórkowski & A. Kulczycka

nakład 420 egz.